

**Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyi**

**The National Academy of Sciences of Azerbaijan
The National Museum of History of Azerbaijan**

**AZƏRBAYCANIN ARXEOLOJİ
QIZIL VƏ GÜMÜŞ ƏŞYALARI**

Kataloq

**GOLD AND SILVER ARCHAEOLOGICAL
ITEMS of AZERBAIJAN**

Catalogue

Bakı - 2013 - Baku

Elmi redaktor:

Nailə Vəlixanlı

Mətn:

Afət Rüstəmbəyova

*Kataloqun hazırlanmasında
iştirak etmişlər:*

*Dinara Abbasova, Məhfuzə Zeynalova,
Nasir Quluzadə*

Tərcüməçi:

Fəridə Səfərova

Fotoqraf:

Musa Nəsirov

Scientist editor:

Nailya Valikhanli

Text:

Afet Rustambeyova

*Catalogue was
prepared by:*

*Dinara Abbasova, Mahfuza Zeynalova,
Nasir Quluzade*

Translator:

Farida Safarova

Photographer:

Musa Nasirov

**Azərbaycanın arxeoloji qızıl və gümüş əşyaları.
Bakı. "Ziya". 2013. 100 s**

İSBN

Azərbaycan ərazisində aparılan arxeoloji qazıntılar nəticəsində metallurgiya və zərgərlik sənəti sahəsində qədim biliklərin mövcudluğunu sübut edən xeyli sayda artefaktlar əldə olunmuşdur. Bu arxeoloji tapıntıların əksər hissəsi AMEA Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Xüsusi Fonduna (2006-cı ilədək Qiymətli Metallar Fondu adlanmışdır) təhvil verilmişdir.

Hazırda Muzeyin təqribən 130 ədəd qiymətli metaldan ibarət arxeoloji kolleksiyası ölkədə ən qiymətli və çoxsaylı olması ilə seçilir. Bu kolleksiyanın əksər hissəsini zərgərlik məmulatları təşkil edir. Mövcud artefaktlar qədim Azərbaycanın maddi mədəniyyətinin bəzi sahələrinin öyrənilməsində ən dəyərli və etibarlı arxeoloji mənbələrdəndir. Hər bir zərgərlik bəzəyi bədii-kompozisiya xüsusiyyətləri ilə öz dövrünün estetik tələbi və zövq səviyyəsinin göstəricisi olduğu kimi, onun quruluşu və metalının tərkibi isə sənətkarın texnikasını, peşəkar bilik və bacarığını nümayiş etdirir.

Bu kataloq elmi ictimaiyyətin və geniş oxucu kütləsinin Muzey kolleksiyasının qiymətli metallardan ibarət arxeoloji materialları ilə tanışlıq məqsədi ilə nəşr olunmuşdur. İlk dəfə bu tipli kataloq 1966-cı ildə «Azərbaycanda arxeoloji qazıntılardan əldə olunmuş qızıl və gümüş əşyalar» adı altında Q.M.Aslanov, T.İ.Qolubkina və Ş.Q.Sadıxzadə tərəfindən rus dilində nəşr edilmişdi. Son onilliklərdə Muzeyin fondlarının yeni arxeoloji materiallarla daha da zənginləşməsi nəticəsində yeni eksponatların elmi dövriyyəyə daxil olunması yeni kataloqun hazırlanması zərurətini yaratdı.

Muzeyin qiymətli metallardan ibarət arxeoloji əşyaları e.ə. II minillikdən b.e. XVII əsrlərinə qədər olan dövrü əhatə edir. Təqdim olunan kataloqda həmin əşyalar xronoloji ardıcılıqla təyinatına görə qruplaşdırılaraq pasport göstəriciləri – təsvir, dövr, çəki və s. bağlı məlumatlarla müşayiət olunur.

Arxeoloji zərgərlik və torevtika sənət nümunələrinin hazırlanma texnikası Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının üzvü zərgər Ələsgər Axundov tərəfindən müəyyənləşdirilmişdir. Muzeyin inventar kitablarında qiymətli metallardan ibarət bəzi arxeoloji materialların əyari müəyyənləşdirilmədiyi və onların yalnız yığcam vizual təsviri ilə kifayətləndiyi üçün bu təqdimdə, ilk dəfə olaraq, onların kimyəvi tərkibinin də öyrənilməsini məqsəduyğun bildik. Obyektin səthinə xətər yetirmədən kimyəvi tərkibi haqqında tam məlumatın alınması üçün AMEA Radiasiya Problemləri İnstitutunun şöbə müdiri, kimya üzrə fəlsəfə doktoru Dinara Abbasova ilə birlikdə ilk dəfə yeni nəsil texnologiyadan – Portativ Rentgen-fluoressensiya

spektrofotometr XRF Omega 4000 (USA) qurğusundan istifadə etdik. Tədqiqat üçün bu usuldan istifadə olunması Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentliyin (AEBA) tövsiyəsi əsasında aparılmışdır. Bu analizlər AEBA-nın RER (Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentliyin Regional Lahiyyəsi) 8/015- “Avropa ölkələrində Mədəni İrs abidələrinin öyrənilməsi və saxlanılmasında nüvə texnologiyasının istifadəsi” regional layihəsi çərçivəsində icra olunmuşdur. Bu texnologiya vasitəsilə əvvəllər əldə edilməsi asan olmayan məlumatların çox qısa müddət ərzində alınması mümkün oldu. Mövcud texnologiya qısa zaman kəsiyində xeyli sayda arxeoloji əşyanı tədqiq etməyə və «Azərbaycan ərazisində qiymətli metallar və onların ərintiləri» adlı vahid məlumat bazasının yaradılmasına imkan açdı. Belə ki, zərgərlik sənəti nümunələrinin kimyəvi tərkibini müəyyənləşdirmək metal emalının və həmin nümunələrin hazırlanma texnologiyasının inkişaf səviyyəsini göstərmək imkanı verir. Əlvan metallardan ibarət bəzəklərin kimyəvi tərkibinin tədqiqi həmin zinət əşyalarının xammal bazasını və e.ə. II minillik - b.e. XVII əsrinə qədər olan dövr ərzində əlvan metalların idxal olunduğu mümkün mənbələri müəyyənləşdirmək şəraitini yaradır. Bütün bunlar geniş mənada müxtəlif tarixi mərhələlərdə olan hasilat mənbələri və sənətkarlıq fəaliyyətinin təşkili haqqında dolğun təsəvvür yaratmaqla yanaşı, müəyyən ərazilərdə peşə vərdişlərinin səviyyə dəyişikliklərini də izləməyi mümkün edir.

Azərbaycanın qədim qızılı. Məlum olduğu kimi hələ e.ə. V minillikdən Azərbaycan ərazisi Qafqazın ən mühüm metallurgiya mərkəzlərindən biri olmuşdur. Burada aşkar olunmuş qədim metaləritmə sobalarının və çoxsaylı müxtəlif metallurgiya atributlarının (şlakların, metal qalıqlarının, qəlib formalarının, putaların və s.) tədqiqi bir çox metal bəzəklərin yerli istehsal məhsulu olduğunu təstiq edir. Tunc dövrünə aid arxeoloji materiallar Kür-Araz, Naxçıvan və Xocalı-Gədəbəy mədəniyyətlərinin təmsil olunduğu qədim sivilizasiyanın simasını bu günümüze gətirib çıxarmışdır. Azərbaycanın daha inkişaf etmiş bölgələrində e.ə. III minilliyin sonları - II minilliyin əvvəllərində erkən şəhər sivilizasiyası və dövlət qurumlarının təşəkkülü prosesləri baş verməyə başlayır. Yüksək dağlıq bölgələr nəinki maldarlıq, həmçinin metallurgiyanın inkişafı məqsədilə mənimsənilirdi. Dəmir, titan, qızıl, gümüş, mis, kobalt, xromit, polimetal və digər filiz yataqları ilə zəngin olan Azərbaycan ərazisi mədənlərin erkən işlənməsi və sənətkarlığın təşəkkülü üçün mənbə olmuşdur. Fransız arxeoloqlarının Azərbaycanın Füzuli rayonu ərazisindəki qədim qızıl mədənindən aşkar etdikləri dediklərimizin doğruluğuna dəlalət edir.

Qafqazda qızılın hələ qədim dövrlərdə mövcudluğu ilə bağlı məlumatlara b.e. I-II əsrlərin antik müəlliflərinin (Appian, Strabon, Plutarx) əsərlərində rast gəlmək mümkündür. Pliniyin məlumatına görə, «Qafqazın Qordiya dağlarında barbarlar qızıl mədənlərində işləyirdilər». XVI əsrdə «metallurgiyanın atası» kimi tanınan Georq Aqrikola özünün «De Re Metallica» adlı əsərində kifayət qədər ətraflı şəkildə mədənlərdə yüksək texnologiyalı və mürəkkəb proses olan metal hasilatını təsvir edərək yazırdı: «Böyük və kiçik çayları qızıl tozu gətirən Qafqazda yerli əhali çayın dibində yerləşdirdikləri dəlikli taxta lövhələr və qoyun dəriləri vasitəsilə bu qızıl tozunun yığılmasını həyata keçirirdilər».

Çox güman ki, bu məlumat Qızıl qoyunun yunu haqqında yunan əfsanəsinin meydana gəlməsi üçün mənbə rolunu oynamışdır. Yerli xammal bazalarının mövcudluğu ilə yanaşı, bölgənin iqtisadi inkişafına bəşəriyyətin qədim sivilizasiyaları – Mesopotamiya, Kiçik Asiya və İranla qonşuluq da öz təsirini göstərmişdir.

Zərgərlik sənətinin texnologiyaları. Son tunc dövrünün arxeoloji tapıntıları sübut edir ki, hələ dörd min il əvvəl zینət əşyalarını hazırlama nəinki misirli və şumerlərin, eləcə də Azərbaycanın qədim əhalisinin də geniş yayılmış sənət sahələrindən olmuşdur. Həmin dövrün zərgərlərinə çaxma, lehimləmə və tökmə kimi iş üsulları yaxşı tanış idi. Nazik qızıl təbəqəsini işləmə üsulları, eləcə də hissələrin lehimlənməsi böyük ustalığ tələb edirdi. Zərif zərgərlik məmulatları bəzən müxtəlif tərkibli hissələrdən hazırlanaraq birləşdirilirdi.

Artıq e.ə. I minillikdə Azərbaycan zərgərləri bəzək əşyasının bədii tərtibatını daha da zənginləşdirmək məqsədilə mürəkkəb hazırlanma üsullarından, o cümlədən dənəciklikdən istifadə edirdilər. Dənəciklərin bir-birinə lehimlənməsi yolu ilə yeni formalar alınır və ya onlardan məmulatın səthinin örtülməsində istifadə olunurdu. Mingəçevirdən tapılmış e.ə. VIII-VII əsrlərə aid qızıl və gümüş dənəvər naxışlı tamamilə eyni quruluşlu sırğalar texnologiya baxımından son dərəcə bacarıqla və dəqiqliklə hazırlanmışlar (inv. №: 12, 38, 42, 69, 70, 72, 73, 77). Həmin bəzək əşyalarını oxşar məmulatların böyük seriyasının nümunələri kimi qiymətləndirmək olar. Bu mürəkkəb texnologiya daha çox asmalarda üzüm salxımlarını xatırladan hissələrin hazırlanmasında tətbiq olunurdu (inv. №: 5, 6, 7, 11, 19, 21, 25, 34, 35). Bəzən dənəciklər lehimləmə izlərinin gizlədilməsi funksiyasını yerinə yetirirdi. Belə ki, Mingəçevir qazıntılarından əldə olunmuş e.ə. IV-I əsrlərə aid sırğaların birləşmə yeri mirvari sırasını xatırladan dənələrlə örtülüb (inv. № 22, 23). Dənəvər texnologiyasının tətbiqi Azərbaycanda olduğu kimi, qədim dünyanın əksər ölkələrinin zərgərlik məmulatları üçün səciyyəvi hal idi. Oxşar məmulatlar bizə qədim Misir, Mesopotamiya, Urartu, Ön Asiya, Yunanıstan və Romadan gəlib çatmışdır. Bu zərif iş üsulunun sirri hələ də tam açılmayıb. Qiymətli daşların hasilatı da qədim peşə sahələrindən biri olmuşdur. Artıq e.ə. I minillikdən başlayaraq, Azərbaycanda zərgərlik məmulatlarının hazırlanmasında, xüsusilə dekorativ və texniki iş üsullarında müəyyən dəyişikliklərin baş verməsi müşahidə olunur. Belə ki, qədim zərgərlər bəzəklərdə təbii daşlardan, xüsusilə süleymandaşı, əqiq, mirvari, firuzə, dağ büllurundan və s. inkrustasiya üçün istifadə etməyə başlamışdılar. Daşkəsmə və emalı texnoloji baxımdan mürəkkəb olduğundan zərgərlər çox zaman daşlara uyğun yuvacıqlar hazırlayırdılar. Muzeyin kolleksiyasında inkrustasiya olunmuş ən qədim daş qızıl çərçivəyə salınmış altıtilli dağ büllurudur (inv. № 2). Bu asma bəzək Mingəçevirin e.ə. VIII-VII əsrlərinə aid mədəni təbəqəsindən tapılmışdır. Çox güman ki, qədim insanlar həmin daşın sehri gücə malik olduğuna da inanırdılar. Təsədüfi deyilki, hazırda bir çox xalqlar həmin mineraldan həmişə hazırlayırlar.

Qədim dövrlərdə digər qiymətli daşlardan fərqli olaraq uzunömürlü olmamağına baxmayaraq mirvari həmişə dəyərləndirilirdi. Yalnız AMEA Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin arxeoloji bəzək kolleksiyasında yaşı 1500 ildən yuxarı olan mirvari dənələri qorunub saxlanır (inv. № 28, 31, 167).

Təqdim olunmuş arxeoloji materiallar təsdiq edir ki, Azərbaycanda zərgərlik məmulatlarının bəzədilməsi üçün süleymandaşı, lepidolit, almandin və əqiqin parlaq və dolğun rənglərinə üstünlük verilmişdir. Polixrom üslubun ən yaxşı nümunəsi kimi Şamaxı rayonunun Xınıslı kəndi ərazisindən tapılmış IV-V əsrlərə aid, nazik qızıl lövhədən hazırlanmış üçhissəli başlığı qeyd etmək olar (inv. № 118). Bu başlıqda süleymandaşının qırmızı çalarları iki yaşıl qaşlı daşla (zümrüdlə?) uzlaşır. Başlığın qızıl lövhələri tunc əsasa bərkidilmiş, səthi şaquli və üfqi sıralarda düzülmüş süleymandaşından yarpaq, oval, eləcə də dörd və üçbucaq şəkilli qaşlarla bəzədilmişdir. Başlığın ornamentli sahəsi hörmə şəkilli qızıl tellə haşıyələnib. Hun dövrünə aid oxşar on iki başlıqdan dördü Ukraynadan, üçü Qazaxıstandan, üçü Rumıniyadan, biri Macarıstandan və biri də Polşadan tapılmışdır.

Süleymandaşı, opal və lepidolitdən olan parlaq daşlardan inkrustasiyalar Mingəçevir və İsmayilli qazıntıları zamanı aşkar olunmuş sırğalarda da müşahidə olunur (inv. № 24, 25, 29, 32, 33, 39, 40, 41, 89, 36). Təsvirli əqiq qaşlara III-V əsrlərə aid möhürlər və üzük-möhürlərdə daha çox rast gəlinir (inv. №67, 261, 262). Erkən islam mədəniyyəti əvvəllər zinət əşyalarına öz mötədil münasibəti ilə seçilirdisə, sonralar qədim Sasani və Bizans incəsənətinin ənənələrini mənimsəməklə qısa zamanda yüksək çiçəklənmə mərhələsinə çatdı. Azərbaycanın inkişaf etmiş orta əsrlər dövrünə aid çoxrəngli zərgərlik bəzəkləri firuzə, yaqut və əqiqlə inkrustasiya olunmuşdur. Qədimdə firuzə yataqları Azərbaycan və İran ərazilərində, Fərqanə, Tibet və Sinay yarımadasında olmuşdur. Azərbaycanın yüksək dağlıq ərazilərində yəşəm, əqiq, xalsedon, ametist kimi yarıqiyəmətli daşlar da çıxarıldı. Xüsusi fondun orta əsr arxeoloji materialları qədim zərgərlərimizin bu daşların emalı, cilalanması və oyması işini yaxşı bildiyini söyləməyə əsas verir.

Zərgərlik sənətində şəbəkə texnikasının mövcud olması bədii metal sənətinin mənimsənilməsində ən yüksək nailiyyətin və kустar istehsalın dərin kök salmasının bariz nümunəsidir. Muzey kolleksiyasında Bərdədə təsadüfi tapıntı nəticəsində aşkar olunmuş e.ə.III əsrə aid qızıl sırğaların (XF172) üzəri nazik tel ilə bəzədilmişdir. Çox guman ki, ajur şəbəkə texnikası da qədimdən Azərbaycan zərgərlərinə məlum idi; lakin bunu sübut edən arxeoloji tapıntı əldə olunmamışdı. Şəkidən tapılmış qızıldan yumru muncuq (XF 270) yalnız IX-X əsrlərdə aiddir. Həmin muncuq öz zərifliyi ilə seçilsə də, müəyyən texniki naqisliyi də mövcuddur. Belə ki, şəbəkə nümunələrinin hazırlanması texnologiyasında zərgərin məharəti həm də lehimləmənin səliqəliliyində üzə çıxırdı. Lakin həmin muncuqda şəbəkənin dəqiqliyi pozulmuşdur. Şəbəkə sənətini nümayiş etdirən daha erkən dövrlərə aid arxeoloji materialların olmaması zərgərlikdə bu texnikanın inkişaf tarixinin izlənməsini və bu sahənin daha mükəmməl nümunələrinin bədii xüsusiyyətlər baxımından təhlilini mümkünəşür edir. Buna baxmayaraq, yazılı qaynaqlara əsasən şəbəkə sənətinin hələ qədim şumerlərdən başlayaraq bir çox xalqlara, o cümlədən Qafqaz (Trialeti mədəniyyəti), Azovyanı və Şimali Qaradənizyanı, Parfiya və Baktriya xalqlarına da məlum olduğunu təsdiq edir.

Zərgərlik məmulatlarının arxaik formaları. Məlum olduğu kimi, hələ neolit dövründən (e.ə. VIII-VI minilliklər) bəzək əşyaları utilitar zərurət və ovsun vasitəsi

kimi meydana gəlmiş, tədriclə incəsənət nümunələrinə çevrilmişdi. Arxeoloji bəzəklərin əksər hissəsi yüksək zövqlə hazırlanmış, texniki baxımdan çətin olmaqla yanaşı zərif forması və zəngin işlənməsi ilə çox gözəl uyuşurdu.

Azərbaycanda ən qədim və geniş yayılmış bəzək növlərindən biri boyunbağılar idi. Ən sadə, arxaik formalı və bir-birinə birləşmiş kiçik kürəciklərdən ibarət, e.ə. III minilliyə aid boyunbağı Abşeronun Dübəndi adlanan ərazisindən tapılmışdır. Daha mürəkkəb quruluşlu, e.ə. II minilliyin əvvəlinə aid, balıqqulağını xatırladan qızıl boyun bəzəyi (inv. № 218) arxeoloqlar tərəfindən Şəki rayonunun Küdürlü kəndindən aşkar olunmuşdur. Onun yanında səthi simmetrik nöqtə sıraları ilə bəzədilmiş diskşəkilli iki ədəd baş bəzəyi (inv. № 220) və qabarıq nöqtə naxışlı muncuqlar (inv. № 219) tapılmışdır.

Bütün bəzəklər nazik qızıl lövhədən hazırlanmış və emal etmə ustalığının dəqiqliyi və yüksək bədii-estetik göstəriciləri baxımından çox maraqlıdır.

E.ə. I minilliyə aid edilən və taxıl dənələrini xatırladan uzunsov formalı muncuqlardan ibarət boyunbağı isə Mingəçevirdən tapılmışdır. Muzeyin kolleksiyasında mövcud olan bu tipli uzunsov muncuqlar, əsasən, nöqtə və zolaqlarla naxışlanmışdır. Azərbaycanda indi də qızıldan «hil» adlanan girdə və «arpa» adlanan uzunsov formalı içiboş muncuqlardan ibarət boyunbağılara rast gəlmək olur.

Muzey materiallarına əsasən demək olar ki, qədim azərbaycanlılarda əsas bəzəklərdən biri də sırğalar idi. Sadə halqa formalı sırğalardan tutmuş mürəkkəb asmalı, əsasən də, üzüm salxımı şəklində sırğalar olmuşdur. Sırğalar təkcə qulağa deyil, həmçinin buruna da taxılırdı.

Bilərzikləri isə qadınlar bilək və topuqlara salırdılar. Arxeoloji sırğa və bilərziklər arasında, əsasən, ilan başı formalı, ehtimal ki, həmişə kimi istifadə olunan ucluqlar daha çox rast gəlinir. Bu bilərzik, eləcə də sırğa və üzüklərin arxaik formaları XIX-XX əsrlərin ənənəvi Azərbaycan bəzəklərini xatırladır. Bu isə öz növbəsində Azərbaycanda zərgərlik sənətinin varisliyi və mükəmməlliyindən soraq verir. Azərbaycanda zərgərlik sənətinin çoxəsrlik inkişaf prosesi mövcud bölgənin dekorativ-tətbiqi sənətində dərin iz qoyaraq, müəyyən estetik istiqamətə yönəlmişdir.

Torevtika. Çoxəsrlik tarixə malik qədim Azərbaycanda bədii-tətbiqi incəsənətin aparıcı sahələrindən biri olan bədii metalışləmə – torevtikanın Muzey kolleksiyasında özünəməxsus yeri olduğuna görə kataloqda bu sahəyə də diqqət yetirilmişdir. Torevtika nümunələrinə Azərbaycanda bəzən təsadüfən, bəzən isə müxtəlif abidələrdə aparılan arxeoloji qazıntılar zamanı rast gəlinmişdir. Mingəçevir, Xınıslı (Şamaxı), Torpaqqala (Qax), Quba, Ağdaş, Ağsu, Qazax, Lənkəran rayonlarındakı abidələrdə aparılan arxeoloji qazıntılar zamanı aşkara çıxarılan torevtika nümunələri e.ə. II əsrin sonu – b.e. VII əsrlərinə aiddir. Azərbaycanda kübar cəmiyyətin məişətində işlədilən bu gümüş qabların bir hissəsi mədəni-ticarət əlaqələr nəticəsində ölkəyə gətirilmişdir; bu da istər qədim, istərsə də orta əsrlərdə Azərbaycanın çoxşaxəli əlaqələrinin geniş coğrafiyasından xəbər verir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, hətta yerli torevtika nümunələrində də bir-birini əvəz edən Əhəməni, ellin-Roma və Sasani dövrlərinin dini-fəlsəfi və estetik

təsirlərini izləmək mümkündür. Yüksək keyfiyyət və zövqlə işlənmiş bu nümunələr Azərbaycanda bədii metalışləmə sənətinin inkişaf tarixinin, əhəlinin dini-ideoloji təsəvvürlərinin, eləcə də mədəni-ticarət əlaqələrinin öyrənilməsində dəyərli mənbə rolunu oynayır.

Rentgen-fluoressensiya analizlərinin nəticələri. Qədim arxeoloji məmulatları öyrənmək üçün rentgen-fluoressensiya analizlərinin nəticələrindən istifadə qatışıqların tərkibindəki elementlərin faizinin etibarlı təyininə şərait yaradır. Bütün bunlar metalemanın və onların hazırlanma texnologiyasının inkişaf dinamikasının göstəriciləridir. Bizim tərəfimizdən əldə olunmuş metalların kimyəvi tərkibinin analiz nəticələrinə əsaslanaraq demək olar ki, Azərbaycan zərgərləri qiymətli metallarda kifayət qədər möhkəmliyi və rəng çalarlarını almaq üçün xəlitələrdə onların nisbətini bilirdilər. Tədqiq olunan metallarda çoxlu sayda metal qarışığı olmasını texnoloji xassəli müxtəlif üsulların tətbiqi ilə də izah etmək mümkündür. Analizlərin nəticələri xüsusi maraq doğurur. Belə ki, tədqiqata cəlb olunmuş metal nümunələri e.ə. II minillikdən b.e. XVII əsrinə qədər olan böyük zaman kəsiyində kimyəvi tərkibin çox yaxın olmasını müəyyən etməyə imkan verir. Bu isə eyni mənbədən, daha dəqiq desək, tərkibində qızıl olan yerli yataqlardan istifadəni təsdiqləyir. Demək olar ki, məmulatların çoxunun tərkibində qızılıla yanaşı, yüksək aşqarlı gümüş və mis də var. Məlumdur ki, Gədəbəy qızıl yatağının əsas təbəqəsini mis və gümüş təşkil edir. Bu isə, tədqiq olunan məmulatların çoxunun hazırlanmasında Gədəbəy yatağından istifadəni istisna etmir. Gümüş məmulatların analiz nəticələri göstərir ki, onların tərkibində də qızıl və misin yüksək, digər elementlərin isə azacıq aşqarı mövcuddur. Çox ehtimal ki, onların da əsasını yerli istehsal məhsulları - Gədəbəy rayonunun filiz mədənlərinin xammalı təşkil edir.

Arxeoloji qazıntılar nəticəsində gətirilmə bəzəklərin aşkar olunması isə daha çox xarici ticarət əlaqələrinin göstəricisidir. Hələ qədimdən qızıl, qalay, sədəf və digər materiallar mal mübadiləsi obyektı idi. Müvafiq ərazilərdən əldə olunmuş arxeoloji materialların müqayisəli analizlərinin aparılması Azərbaycanda müəyyən tarixi dövr ərzində texniki nailiyyətlərin yayılma arealına görə mədəni əlaqələrin yollarını, metalemalı və zərgərlik işinə qarşılıqlı təsirlərini tarixi-müqayisəli üsulla rekonstruksiya etməyə imkan verərdi.

Beləliklə, bəzəklər zərgərlik istehsalatının əsas məhsulu kimi özü-özlüyündə qiymətli tarixi mənbədir. Bundan başqa hər bir zərgərlik bəzəyinin bədii-kompozisiya xüsusiyyəti zamanının zövq səviyyəsini və tələbatını əks etdirir. Bunun əsasında müxtəlif dövrlərdəki zərgərlərin texniki və peşə bilikləri, eləcə də bacarıqları haqqında müəyyən təsəvvürlər əldə etmək mümkündür.

Muzeyin Xüsusi və Numizmatika fondlarında saxlanılan və arxeoloji qazıntılardan əldə olunan qızıl və gümüş sikkələr bu kataloqa daxil edilməmişdir.

As the results of archaeological excavations, there were found many artefacts testifying the presence of ancient knowledge in the metallurgical and jewellery fields in Azerbaijan. Most of these archaeological findings were handed to the Special Fund of the National Museum of Azerbaijan History at the National Academy of Sciences.

Now an archaeological collection of the Museum is considered as the largest and most valuable in country consisting of approximately 130 articles of precious metal. The majority of this collection consists of jewellery. These artefacts are the most important and reliable sources for archaeological studies of the material culture of ancient Azerbaijan. The artistic and compositional characteristics of any jewellery are the indicators of aesthetic level of that time. Furthermore, the metals composition and structures demonstrate the professional knowledge and skills of jewellers. The given catalogue is published to inform the scientific society and a wide range of readers with Museum's collection. First catalogue of this type was published in Russian by G.M.Aslanov, T.I.Golubkina and S.G.Sadigzade under the name "Gold and silver items found during archaeological excavations in Azerbaijan" (1966). In recent decades, further enrichment of the Museum with new exhibits and archaeological materials made it necessary to prepare a new catalogue.

Museum's archaeological exhibits consisting of precious metals cover the period from II millennium BC until the XVII century AD. Archaeological exhibits are grouped in chronological order and accompanied by passport data, as description, time, weight, etc. in the given catalogue. A performance technique of archaeological jewellery art and toreutics were determined by a jeweller Alasgar Akhundov, a member of the Artists Union of Azerbaijan.

Most of archaeological items of the Museum's collection are not subject to direct testing; in the inventory books many articles have preserved a visual description of archaeological materials. Therefore, together with Dinara Abbasova¹ we used the latest technology of Portable X-rays fluorescence spectrophotometer XRF Omega 4000 (USA) to extract previously unavailable information. This

¹ the chief of department at the Institute of Radiation Problems of ANAS, Ph.D. in Chemistry

technology allowed us to determine the percentage of metals in minutes without damaging the surface of the object. The usage of this method has been carried out by recommendations of the International Atomic Energy Agency (IAEA). These analyses have been carried out within the framework of the Regional Project of IAEA 8/015- “Usage of nuclear technology in the study and preservation of cultural monuments in European countries”. The given technology has made it possible to explore many archaeological items in a short period and create the common database called “Precious metals and their alloys in the territory of Azerbaijan”. Thus, a determination of the chemical composition of jewellery samples gives the opportunity to show the level of development of metal processing and manufacturing technology of those samples.

The study of the chemical composition of non-ferrous metals helps to identify the raw materials base and possible sources to the import of non-ferrous metals from II millennium BC until the XVII century AD. In addition based on obtained data, the level and development dynamics of the local non-ferrous metal processing can be assessed. All of these make it possible to understand full description of the variety of sources and organization’s activities and crafts, also to follow changes in the skill levels of some regions at different historical stages.

Ancient gold of Azerbaijan. As it’s known, since V millennium BC the territory of Azerbaijan played an important role as a major metallurgical centre in the Caucasus. The studying of discovered samples of metallurgical furnaces and various attributes of the industry at the territory of Azerbaijan (slag, residual metal, casting moulds, etc.) indicate the local manufacturing a lot of jewellery samples. Archaeological materials of the Bronze Age give us information about the ancient civilizations represented by three bronze cultures, such as Kur-Araz, Nakhchivan and Khojaly-Gedabey regions. The process of folding of early urban civilization and state formation began to occur in the most developed regions of Azerbaijan (end of III – beginning of II millennium BC). The reclamation of mountainous areas of Azerbaijan took place not only for development of breeding, but also metallurgy. So, rich deposits of iron, titanium, gold, silver, copper, cobalt, chromites and other ore bases of Azerbaijan had become sources for their early usage and development of corresponding crafts. Evidence of aforesaid is the ancient historical gold mine discovered by French archaeologists in Fizuli region of Azerbaijan. Information on the availability of gold in the Caucasus in antiquity is found in the works of ancient authors of I-II centuries (Appian, Strabo, and Plutarch). As claimed by Pliny: “Behind the gates of the Caucasus, on the mountains of Gordie, forming a valley, the barbarians have worked at the gold mines”. In the XVI century Georg Agricola known as “a father of metallurgy”, in his work “De Re Metallica” fairly describes in detail the high-tech and complex process of extracting metal from ore: “In the Caucasus, large and small rivers carry the golden sand. As the local people collected gold dust on the perforated plates and sheep skins placing them at the bottom of the river, perhaps, it was the source for appearance of the Golden Fleece

legend”. Besides the raw materials base, to economic development of country had also influenced the neighbourhood with the most ancient civilizations of mankind, such as Mesopotamia, Asia Minor and Iran.

Jewellery art technology. Numerous archaeological jewellerys relating to the Late Bronze Age testify that, more than four thousand years ago jewellery-making had been a popular craft not only in Egypt and the cities of Sumer, but also in Azerbaijan. During this period, the ancient Azerbaijan jewellers were known casting technique, crimping and soldering. Manufacturing of various components from the finest gold plates and their connection required the great skill. Gold and silver jewellery often was a compound of different parts, and therefore had a different composition.

Since I millennium BC Azerbaijan jewellers used sophisticated technique of granulation to enrich the jewellery decorations. Connecting granules to each other they formed the new shapes or covered the surfaces of items.

Gold and silver earrings (VIII-VII cc B.C.) found in Mingachevir region have the same forms and made with amazing precision and skilful from the technological point of view (inv. № 12, 38, 42, 69, 70, 72, 73, 77). The given jewellery can be considered as the remains of a large series of similar items. This sophisticated technology was used mostly in the manufacturing of hangings similar to the grape bunches (inv. № 5, 6, 7, 11, 19, 21, 25, 34, 35). Sometimes the granulation was used to hide the traces of soldering. Thus, in earrings found in Mingachevir (IV-I cc B.C.) the granules covering the traces of soldering reminds the pearl range (inv. № 22, 23). Technology of granule application was characteristic not only for jewellery in Azerbaijan but also in many other countries of the ancient world. Similar artefacts have come down to us from ancient Egypt, Mesopotamia, Urartu, Asia Minor, Greece and Rome. The secret of this exquisite jewellery is still unknown.

Processing of precious stones had become one of the most ancient branches of crafts. Since I millennium BC, there had been some changes in Azerbaijan jewellery craft, especially in arts and technical styles. So, the ancient jewellers started to use the natural stones such as, garnet, agate, pearl, turquoise, rock crystal, etc. to encrustation. But since the stone cutting was considered as the difficult work, more often the masters adjusted the slots of jewellery items to the stone's sizes.

A hexagonal rhinestone inlaid in a gold frame is measured as the oldest encrustation in the Museum's collection (inv. №2). This hanging decoration was found in Mingachevir in the cultural layer related to VIII-VII centuries BC. It is quite possible that, ancient people believed in the magic power of this stone. It is no coincidence that, people from many countries make amulets from this mineral even now.

Unlike other precious stones, a pearl was very highly appreciated in ancient times despite its fragility and “short life”. However, there are pearls of age more than 1500 years stored in the Museum's jewellery collection.

Existing archaeological materials suggest that, rather bright and saturated colours of garnet, lepidolite, almandine and agate were used for jewellery decorations in Azerbaijan. As the best example of polychrome style can be considered a 3-parted diadem from thin gold plate related to the IV-V centuries and found in the village Khynysly of Shamakhi region (inv. № 118). Here the red shades of garnet perfectly combined with two green stones (emeralds?). Gold plate is attached to a bronze base; the surface is decorated with vertical and horizontal rows of garnet stones shaped as leafs, ovals, triangles and quadrangles. The edges are fringed with gold wire in braid form.

There were twelve artefacts relating to Hun period, analogous to this diadem (inv. № 118) found in the different territories: four exponents were found in Ukraine, three samples were found in Kazakhstan, three in Romania, one in Hungary and one in Poland.

There were observed the encrustations of shiny stones such as garnet, opal and lepidolite in earrings found in Mingachevir and Ismaylli regions (inv. № 24, 25, 29, 32, 33, 39, 40, 41, 89, 36). There are also agates well-polished and carved with plot patterns in the stamp rings and seals related to III-V cc (inv. №67, 261, 262).

Although the early Muslim culture was distinguished by the reserved attitude to decorations, later jewellery art of Muslim countries including Azerbaijan reached the highest point of its prosperity influenced by traditions of the ancient Sassanid and Byzantine cultures.

In Azerbaijan medieval jewellery was distinguished by brightness encrusted with turquoise, rubies and agates. In ancient times, turquoise deposits were in the territories of Azerbaijan, Iran, Ferghana, Tibet and the Sinai Peninsula. In the mountainous areas were extracted semi-precious stones such as jasper, agate, chalcedony and amethyst. Medieval archaeological materials of the special fund prove the fact that, our ancient jewellers knew technologies of processing, polishing and carving of the stones very well.

Jewellery manufacturing in such kinds of technique like filigree was one of the greatest achievements in the art of metal confirming the deep-rooted handicrafts. In Azerbaijan this technique has existed in IX-X centuries. Filigree has been applied on a casual finding from Barda related to III-I cc B.C. The application of more sophisticated technique of tracery filigree is testified by the gold round bead found in Sheki relating to IX-X cc A.D. In the technology of filigree one of the most important skills for a jeweller was the purity of soldering; but there is a technical defect in this delicate bead because of one inaccuracy in filigree pattern. It's impossible to find out the development of filigree jewellery in Azerbaijan from sources and analyze its artistic features because of absence of earlier archaeological materials. Although according to written sources, filigree art has been known since ancient times, as far back as Sumerian and Egyptian culture (III-II cc BC), peoples of the Caucasus (Trialeti culture), the Northern Black Sea and the Azov Sea, Parthia and Bactria.

Archaic forms of jewellery. It's known that, from the Neolithic period (VIII-VI millennium B.C.) jewellery items were useful necessities and occult subjects, but later turned to art samples. Most of archaeological jewellery was made with good aesthetic taste, combining sophisticated technology and graceful forms of manufacturing.

In Azerbaijan one of the most ancient and widespread types of jewellery was a necklace. The simplest necklace of archaic form is the artefact related to the III millennium B.C. and found in the village Dubandi of Absheron peninsula. More complex structure has the gold necklace (inv. № 218) similar to the shell related to beginning of II millennium B.C. found by archaeologists in Sheki region, v. Kudurlu. Besides, there were found two disk-shaped head ornaments decorated by symmetrical rows of dots (inv. № 220) and granules with a pattern of convex dots (inv. № 219).

All jewellery is made of thin gold plates; it's very interesting from accuracy, high artistic and aesthetic performance point of view. There was the necklace consisting of the elongated beads similar to the grains related to I millennium BC and found in Mingachevir region. The beads of this type were mainly decorated with dots and stripes. The necklaces of gold hollow beads in circular ("cardamom") and elongated ("barley") forms are used in Azerbaijan even now.

According to the Museum's materials, it could be stated that, one of the main decorations of the ancient Azerbaijanis were earrings. From the simple form like a hoop to the complex like bunches of grapes. Earrings were worn not only on the ears but also on the nose. But the women wore bracelets on the wrists and ankles. There are bracelets and earrings among the archaeological findings mostly in the form of a snake's head, possibly used as amulets. These archaic forms of bracelets, earrings and rings are similar to traditional Azerbaijani decorations of XIX-XX centuries. In turn, they serve as indicators of heredity and perfection of jewellery art in Azerbaijan. The centuries-old process of jewellery in Azerbaijan has left a deep impression on the arts and crafts defining the aesthetic direction in this region.

Toreutics. In this catalogue we have paid attention to one of the leading parts of the centuries-old history of arts and crafts, i.e. art-metal (toreutics), because it occupies a special place in the Museum's collection. Samples of toreutics were discovered in Azerbaijan as the results of archaeological excavations, and sometimes by chance. There were toreutics samples found during archaeological excavations in such regions as Mingachevir, Shamakhy, Gakh, Guba, Agdash, Gazakh, and Lankaran relating to the end of II – VII cc BC.

Much of this silver utensils used in the aristocratic society were brought to the country as a result of cultural and trade relations, which states the fact of a wide range of geographical connections of Azerbaijan in ancient and medieval times. It should be noted that, there were observed the religious-philosophical and aesthetic influence of the replacing each other Achaemenid, Hellenistic-Roman and Sassanian periods to the samples of the local toreutics. These samples processed

with the highest quality and taste, can serve as a valuable source for the study of the history of toreutics, religious and ideological concepts of the population, cultural and commercial relations of ancient Azerbaijan.

The results of X-rays fluorescence analyzes. Using of results of X-rays fluorescence analyzes of archaeological items helps to exact percentage determination of their elemental composition. Application of this method of research has helped to characterize the jewellery types of alloys, which are indicators of the dynamics of the metalworking and manufacturing methods. Based on our results of analyzes of the chemical composition of metals, it can be stated that the Azerbaijani jewellers knew their ratio in the alloys obtaining sufficient strength and colours. The large quantity of metal mixing in tested metals can be explained by usage of various technological methods. Test results are of particular interest. For example, the studied samples of metal prove the fact that, for the period from the II millennium B.C. to XVII A.D. chemical composition of the metal has hardly changed. And this, in turn, confirms the fact that the source of gold production was the same, i.e. there were used the local gold deposits. It can be argued that, majority of jewellery items included not only gold, but also silver and copper impurities. It's known, there are copper and silver in Gadabay radical deposits of gold ores. Therefore, the probability of the usage of Gadabay mine in manufacturing of studied archaeological items is not excluded. The results of silver goods analyzes indicate to an increase of admixture of gold and copper in their composition and minor impurities of other elements. It should be noted that, silver items containing gold and copper are probably from raw materials of Gadabay mine. Discovering of the imported jewelry testify of external trade relations. Gold, tin, mother-of-pearl, etc. were objects of barter here from the ancient times. Conducting in the broader context of similar analyzes of archaeological material in adjacent areas would to reconstruct the path of cultural activities and relationships going through the dissemination of technological advances in certain historical periods by means of comparative-historical method.

Thus being the main product of jewellery production, the decoration is a valuable historical source. Moreover, artistic and compositional features of each of the jewellery reflect the level of aesthetic tastes and needs of certain time. Based on this, it's possible to get some information about the technology, knowledge, and skills of jewellers in different periods of time.

Gold and silver coins found during archaeological excavations and stored in a Special and Numismatic funds are not included in this catalogue.

BAŞ BƏZƏKLƏRİ / HEAD ORNAMENTS

1. Baş bəzəyi

Qızıl baş bəzəyi: dairəvi lövhə, mərkəzi dəlikli, səthi üç sıra qabarıq çıxıntılıdır

Dövrü: e.ə.XX - XVIII əsr.

Ölçüləri: diam.-3 sm, çəkisi - 1,74 q

Tərkibi: Au-81,29; Ag-14,38; Cu-3,54;

Fe-0,45; Ti-0,35

Texnikası: döymə, kəsmə

Tapılmışdır: 1987 il, arxeoloq T.İ Axundov,

Şəki, Küdürlü k., kurqan. XF 220

Bibliografiya:

- 1) Ахундов Т.И. Северо-западный Азербайджан в эпоху энеолита и бронзы. Баку, Элм, 2001, с. 304.
- 2) Ахундов Т.И. Древнее погребение Шеки.//МКА, Баку, Елм, 1993, XI, с.121-135. табл. VII, рис. 5.

1. Head ornament

Gold temporal decoration: a circular plate with a hole in the center; a surface is covered by convex dots in three rows

Period: XX-XVIII cc B.C.

Dimensions: diam. – 3 cm, weight – 1.74 gr.

Composition: Au-81,29; Ag-14,38; Cu-3,54;

Fe-0,45; Ti-0,35

Technique: embossing, carving

Found: 1987, archaeologist T.I.Akhundov, Sheki region, v. Kudurlu, a mound. XF 220

2. Baş bəzəyi

Qızıl baş bəzəyi: dairəvi lövhə, mərkəzi dəlikli, səthi üç sıra qabarıq çıxıntılıdır

Bir hissəsi sınıqdır

Dövrü: e.ə.XX - XVIII əsr.

Ölçüləri: diam.- 3 sm, çəkisi - 1,29 q

Tərkibi: Au-81,29; Ag-14,38; Cu-3,54;

Fe-0,45; Ti-0,35

Texnikası: döymə, kəsmə

Tapılmışdır: 1987 il, arxeoloq T.İ Axundov,

Şəki, Küdürlü k., kurqan. XF 220 a

2. Head ornament

Gold temporal decoration: a circular plate with a hole in the center; a surface is covered by convex dots in three rows. One part is broken

Period: XX-XVIII cc B.C.

Dimensions: diam. – 3 cm, weight – 1,29 gr

Composition: Au-81,29; Ag-14,38;

Cu-3,54; Fe-0,45; Ti-0,35

Technique: embossing, carving

Found: 1987, archaeologist T.I.Akhundov, Sheki region, v. Kudurlu, a mound. XF 220 a

Bibliografiya:

- 1) Ахундов Т.И. Северо-западный Азербайджан в эпоху энеолита и бронзы. Баку, Элм, 2001, с. 304; 2) Ахундов Т.И. Древнее погребение Шеки.//МКА, Баку, Елм, 1993, XI, с. 121-135, табл. VII, рис. 5.

3. Alınlıq

Qızıl alınlıq: 17 cüt arpa formalı muncuqlar zəncir vasitəsi ilə bir-birinə birləşmişdir. İçi boş muncuqların səthi qabarıq xətlərlə bəzədilib

Dövrü: e.ə.V- III əsr.

Ölçüləri: muncuğun uz. 1,4 sm, eni 0,6 sm; asmanın uz.12 sm, ümumi çəkisi -8,8 q

Texnikası: qəlibkarlıq, lehimləmə, məftil çəkmə, kəsmə, yonma

Tərkibi: Au - 57,26; Ag - 38,35; Cu - 2,42; Fe - 0,95; Ti - 0,47; Sn - 0,54

Tapılmışdır: 1946 il, arxeoloq Q.İ.lone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 1

3. Forehead decoration

Gold forehead decoration: 17 pairs of elongated beads similar to grains are connected by means of a chain. Surfaces of the hollow beads are decorated with convex lines and dots

Period: V-III cc B.C.

Dimensions: length of a bead - 1.4 cm, width - 0.6 cm; length of hanging - 12 cm, total weight - 8.8 gr

Composition: Au - 57,26; Ag - 38,35; Cu - 2,42; Fe - 0,95; Ti - 0,47; Sn - 0,54

Technique: moulding, soldering, wiring, cutting, grinding

Found: 1946, archaeologist G.I.lone, Mingachevir, primer burial. XF 1

Biblioqrafiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, с. 11, табл. I, рис. 3.
- 2) Ионе Г.И. Археологические раскопки в районе Мингечаургэсстроя (сообщение 1). Две могилы грунтового погребения со скорченным костяком.//Доклады Академии наук Азерб. ССР, 1946, № 6, с. 266, табл. 4, рис. 2.
- 3) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре.//Общее собрание АН СССР, посвящ. 30-летию Великой Октябрьской Социалистической Революции, М.- Л., 1948, с. 349, рис. 10.
- 4) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре.//МКА, I, 1949, с. 24, рис. 14.

4. Başlıq, tac (?)

Başlıq: Üç ədəd tuncdan hazırlanmış düzbucaq hissələrin üzərinə nazik qızıl lövhələr bərkidilmişdir. Mərkəzi lövhənin yuxarı hissəsində üç ləçəkli gülü xatırladan çıxıntı var. Lövhələr iki qat nazik qızıl məftil ilə haşiyələnib və qaşlarla bəzədilib. Birincinin üzərində 54 əd., ikincinin - 66 əd., üçüncünün isə - 72 əd. suleyman və iki zümrüd (?) daşları var. İki yerdən qırılıb Dövrü: IV-V əsr

Ölçüləri: uz.-12+12+6,5 sm, mərkəzi hissənin hünd.- 6,6 sm, kənarları-3,3 sm; ümumi çəkisi - 69,7 q

Texnikası: döymə, əymə, lehimləmə, daş bərkətmə

Tərkibi: Au - 67,0654; Ag - 28,7314; Cu - 3,9613; Fe - 0,1125; Ti - 0,1294

Tapılmışdır: 6 oktyabr 1967 il, arxeoloq C.Ə.Xəlilov, Şamaxı r-nu, Xınıslı k., daş qutu qəbir. XF 118

4. Diadem, a crown (?)

Diadem: Three-parted crown consists of thin gold plates attached to bronze rectangular basis. Top central part looks like a three-petaled flower. The edges of gold plates are bordered with the finest 2-lined wires. The surfaces of plates are covered with the stones. There are 54 pcs., 66 pcs. and 72 pcs. of garnets and 2 emerald stones on the first, second and third plates. The artifact is broken in two places

Period: IV-V cc

Dimensions: length – 12+12+6.5 cm, height of the central part – 6.6 cm, the edges – 3.3 cm, total weight – 69.7 gr

Technique: forging, bending, soldering, stone fixing

Composition: Au - 67,0654; Ag - 28,7314; Cu - 3,9613; Fe - 0,1125; Ti - 0,1294

Found: 06.10.1967, archaeologist J.A.Khalilov, Shamakhi region, v. Khynysly, stone sarcophagus. XF 118

Bibliografiya:

- 1) Rəcəbova B. Azərbaycanın ənənəvi sənətkarlıq məmulatı və istehsalı tarixindən (IV-XVII əsrlər). Bakı, Elm, 2009, s. 89-91.
- 2) Халилов Дж. А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III н.э.). Баку. Элм, 1985.
- 3) Халилов М.Дж. Золотые изделия IV-VII вв. завезенные в Кавказскую Албанию// Азербайджан в многовековых многогранных культурных взаимосвязях. Сборник докладов четвертого Бакинского Международного Симпозиума (4-6 июнь, 1998). Баку, 1999, с. 250-253.

5. Baş bəzək fraqmentləri

Gümüş bəzək fraqmentləri: 25 ədəd qızıl suyuna çəkilməmiş nəbatəti naxışlı nazik lövhə
Dövrü: IX - XI əsr.

Ölçüləri: ən iri hissəsi – 5 x 3,3 sm

çəkisi - 10,2 q

Texnikası: basma, döymə, əymə, qızıl suyuna çəkmə

Tərkibi: Ag - 94,48; Au - 2,81; Cu - 0,84; Sb - 1,06; Fe - 0,37; Pb - 0,18; Ti - 0,26.

XF 268

5. Fragments of head ornaments

Fragments of silver decoration: 25 pieces of gold-plated vegetative stamped thin plates

Period: IX-XI cc

Dimensions: biggest part 5x3.3 cm; weight -10.2 gr

Technique: stamping, forging, bending, gold plating

Composition: Ag - 94,48; Au - 2,81;

Cu - 0,84; Sb - 1,06; Fe - 0,37; Pb - 0,18;

Ti - 0,26. XF 268

6. Gümüş sap

İpək sapa sarılmış gümüş sim

Ölçüləri: çəkisi - 1,2 q

Tərkibi: Ag - 99,40; Fe - 0,43; Ti - 0,16

Tapılmışdır: 2000 il, arxeoloq V.I.Kərimov, Şəki r-nu, Kiş k. XF 268 a

6. Silver threads

Silver wires coiled on the silk threads

Dimensions: weight – 1.2 gr

Composition: Ag - 99,40; Fe - 0,43; Ti - 0,16

Found: 2000, archaeologist V.I.Karimov, Sheki region, v. Kish.

XF 268 a

Bibliografiya:

1) Rəcəbova B. Azərbaycanın ənənəvi sənətkarlıq məmulatı və istehsalı tarixindən (IV-XVII əsrlər). Bakı, Elm, 2009, s. 171.

1) Керимов В., Стурфигел Б. Киш. Баку, Чашыюглы, 2003, с.102.

2) Керимов В.И. Храм Зейзит Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 77, ил. 28, фото 10, с. 116.

7. Alınlıq

Qızıl baş bəzəyi: dörd böyük yuvacıqlı lövhədən və on iki xırda yuvacıqlardan ibarətdir. Lövhələrin kənarları ləçəkvari, arxası nəbatî naxışlıdır. Onlar bir-birinə "fransız hörgülü" zəncirlər vasitəsi ilə birləşdirilib. Qaşları düşüb, minaları tökülüb, zəncirləri qırılıb

Dövrü: XVII-XVIII əsr.

Ölçüləri: ümumi uz. - 26 sm, çəkisi - 19,10 q

Texnikası: döymə, kəsmə, yonma, əymə, lehimləmə, daş bərkitmə, mina, zəncir toxuma

Tərkibi: Au - 87,17; Ti - 0,13; V - 0,085; Cu - 2,63; Ag - 10

Tapılmışdır: 2009 il, təsadüfi tapıntı, Lənkəran r-nu, Şıxakəran k. XF 280

7. Forehead decoration

Gold forehead decoration: consists of four large slotted plates and twelve small slots. Plates are connected by the chains in "French weaving". The edges are petal-shaped. There are vegetative patterns and enamel on the back sides of large slots. Stones fell out, enamel erased, chains are broken

Period: XVII-XVIII cc

Dimensions: total length – 26 cm, weight – 19.10 gr

Technique: forging, cutting, grinding, bending, soldering, stone fixing, enamel, chain knitting

Composition: Au - 87,17; Ti - 0,13;

V - 0,085; Cu - 2,63; Ag - 10

Found: 2009, chance finding, Lankaran region, v. Shikhakaran. XF 280

SIRĞALAR / EAR-RINGS

8. Sırğa

Qızıl sırğa: halqa, üzəri sayadır. Bir ədəd

Dövrü: e.ə. VII-V əsr

Texnikası: məftilçəkmə

Ölçüləri: diam. - 2,3 sm, çəkisi - 1,15 q

Tərkibi: Au - 45,72; Ag - 45,24; Cu - 8,16;

Ni - 0,09; Sn - 0,79

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq

Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.İone,

Mingəçevir. XF 8

8. Ear-ring

Gold ear-ring: a hoop, smooth surface. 1 piece

Period: VII-V cc B.C.

Technique: wiring

Dimensions: diam. – 2.3 cm, weight – 1.29 gr

Composition: Au - 45,72; Ag - 45,24;

Cu - 8,16; Ni - 0,09; Sn - 0,79

Found: 1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.İone, Mingachevir. XF 8

9. Sırğa

Qızıl sırğa: yastı halqa, sonluqları ilan başına bənzəyir. Bir ədəd

Dövrü: e.ə.VII-V əsr.

Ölçüləri: diam. - 2 sm, çəkisi - 2,48 q

Texnikası: məftil çəkmə, döymə, yonma

Tərkibi: Au - 66,59; Ag - 28,48; Cu - 4,68;

Fe - 0,11; Ti - 0,14

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq

Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.I.İone,

Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 9

9. Ear-ring

Gold ear-ring: flat hoop, endings like snake's head. 1 piece

Period: VII-V cc B.C.

Technique: wiring, forging, grinding

Dimensions: diam.- 2 cm, weight – 2.48 gr

Composition: Au - 66,59; Ag - 28,48;

Cu - 4,68; Fe - 0,11; Ti - 0,14

Found: 1946-1953, archaeologists G.M.As-
lanov, R.M.Vahidov, G.I.Ione, Mingachevir,
primer burial. XF 9

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР 1966, с. 12, табл. I, рис. 5.

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР 1966, с. 12.

10. Sırğa

Qızıl sırğa: saya halqa, sonluqları ilan başına bənzəyir. Bir ədəd

Dövrü: e.ə.VII-V əsr.

Ölçüləri: diam.- 2,5 mm, çəkisi - 7, 95 q

Texnikası: tökmə, döymə, yonma

Tərkibi: Au - 95,56; Ti - 3,39; Fe - 1,05

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq

Q.M. Aslanov, R.M.Vahidov, Q.I. İone,

Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 10

10. Ear-ring

Gold ear-ring: a hoop, smooth surface, endings like snake's head. 1 piece

Period: VII-V cc B.C.

Dimensions: diam. – 2.5 mm, weight – 7. 95 gr

Technique: casting, forging, grinding

Composition: Au - 95,56; Ti - 3,39;

Fe - 1,05

Found: 1946-1953, archaeologists
G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.Ione,
Mingachevir, primer burial. XF 10

11. Sırğa

Qızıl sırğa: yastı saya halqanın sonluqları ilan başına bənzəyir. Bir ədəd

Dövrü: e.ə.VII - V əsr.

Ölçüləri: diam. - 2,7 mm, çəkisi - 3,06 q

Texnikası: tökmə, döymə, əymə, yonma

Tərkibi: Ag - 54,23; Au - 39,56; Cu - 5,20;

Ni - 0,0727; Ti - 0,13; Sb - 0,80

Tapılmışdır: arxeoloq R.M.Vahidov, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 37

11. Ear-ring

Gold ear-ring: flat hoop, smooth surface, endings like snake's head. 1 piece

Period: VII-V cc B.C.

Dimensions: diam. - 2.7 mm, weight - 3.06 gr

Technique: casting, forging, bending, grinding

Composition: Ag - 54,23; Au - 39,56;

Cu - 5,20; Ni - 0,0727; Ti - 0,13;

Sb - 0,80

Found: archaeologist R.M.Vahidov, Mingachevir, primer burial. XF 37

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.12, табл. I, рис. 6.
- 2) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре.//МКА, I, 1949, Баку, Элм, с.46, рис. 42 а.

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.13, табл.1, рис. 8.

12. Sırğa

Qızıl sırğa: saya halqa, sonluğunun biri ilan başına bənzəyir, digəri isə sınıqdır. Bir ədəd

Dövrü: e.ə.VII - V əsr

Ölçüləri: diam. - 2,2 sm, çəkisi - 2, 72 qr

Texnikası: tökmə, döymə, əymə, yonma

Tərkibi: Au - 37,92; Ag - 57,32; Cu - 4,13;

Fe - 0,12; V - 0,2

Tapılmışdır: 1947 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 81

12. Ear-ring

Gold ear-ring: a hoop, smooth surface, one ending is like snake's head, another is broken. 1 piece

Period: VII - V cc B.C.

Dimensions: diam. - 2.2 cm, weight - 2.72 gr

Technique: casting, forging, bending, grinding

Composition: Au - 37,92; Ag - 57,32;

Cu - 4,13; Fe - 0,12; V - 0,2

Found: 1947, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, primer burial. XF 81

13. Sırğa

Qızıl sırğa: üst hissəsi üsküyə bənzəyir, kənarları dənəciklərlə bəzədilmişdir. Kürəşəkilli qaqat daşlı asmaları var. Sırğanın yalnız bir tayının halqası ilgəyə iki tərəfdən xırda ağ muncuqlarla (mirvari?) bəzədilmiş mil vasitəsi ilə bərkidilib. Qaqat asmalar yerindən qopub. Bir cüt

Dövrü: e.ə.VII-V əsr.

Ölçüləri: hünd.biri - 1,5 sm, digəri - 3 sm, daşın diam.- 1 sm, ümumi çəkisi - 3,6 q

Texnikası: döymə, yonma, dənəvər, lehimləmə, daş yonma

Tərkibi: Au - 78,86; Ag - 14,10;

Cu - 6,29; Fe - 0,43; V - 0,10; Ti - 0,23

Tapılmışdır: 29 mart 1949 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, katakombə qəbr. XF 28

13. Ear-ring

Gold ear-ring: surface looks like thimble, edges are decorated with grains. There are spherical hangings with jaspers. Only one hoop of earring is attached to the loop with the rod decorated with white beads (pearls?) on both sides, jasper hangings torn off. A pair

Period: VII – V cc B.C.

Dimensions: height of one – 1.5 cm, another - 3 cm, stone diam.- 1 cm, total weight – 3.6 gr

Technique: forging, grinding, granulation, soldering, stone grinding

Composition: Au - 78,86; Ag - 14,10;

Cu - 6,29; Fe - 0,43; V - 0,10; Ti - 0,23

Found: 29.03.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, catacomb burial. XF 28

Bibliografiya:

Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.20, табл. III, рис. 1.

14. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa və üçbucaqlı asmadan ibarətdir. Halqanın sonluqları ilan başı quruluşlu, asmaları iki laylı dənəvər naxışlıdır. Bir cüt*

Dövrü: e.ə.VII-V əsr.

Ölçüləri: *halqanın diam.* - 3,3 sm, *asmasının hünd.* - 2,3 sm, *ümumi çəkisi* - 23 q

Texnikası: *döymə, dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: *Au* - 51,19; *Sn* - 0,54; *Ağ* - 37,26; *Zn* - 0,37; *Cu* - 9,36; *Fe* - 0,98; *V* - 0,10; *Ti* - 0,19

Tapılmışdır: 1946 il, *arxeoloq Q.İ. İone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 12*

14. Ear-ring

Gold ear-ring: *consists of a hoop and triangular hanging. Endings are like snake's head, hangings have double layered granular pattern. A pair*

Period: VII – V cc B.C.

Dimensions: *hoop's diam.* - 3.3 cm, *hanging's height* – 2.3 cm, *total weight* – 23 gr

Technique: *forging, granulation, soldering*

Composition: *Au* - 51,19; *Sn* - 0,54;

Ag - 37,26; *Zn* - 0,37; *Cu* - 9,36; *Fe* - 0,98; *V* - 0,10; *Ti* - 0,19

Found: 1946, *archaeologist G.İ.İone, Mingachevir, primer burial. XF 12*

Biblioqrafiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 13-14, табл. 1, рис. 4.
- 2) Ионе Г.И. Археологические раскопки в районе Мингечаургэсстроя (сообщение 1). Две могилы грунтового погребения со скорченным костяком.//ДАН Азерб.ССР, 1946, № 6, с. 266, табл. 4, рис. 1.
- 3) Казиев С.М. Новые археологические находки в Мингечауре в 1949 году.//Изв. АН Азерб. ССР, 1949, № 9, с. 93, рис. 6.
- 4) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре.//МКА, I, Баку, Элм, 1949, с. 24, рис. 14.

15. Sırğa

Qızıl sırğa: halqa və üçbucaqlı asmadan ibarətdir. Halqanın sonluqları ilan başı quruluşlu, asmaları iki laylı dənəvər naxışlı və üç çıxıntılıdır. Bir cüt Dövrü: e. ə.VII-V əsr.

Ölçüləri: halqanın diam.- 3,1, üçbucağın uz.- 2,1 sm, ümumi çəkisi - 18, 60 q

Texnikası: döymə, burma, ayma, dənəvər, lehimləmə

Tərkibi: Au - 51,83; Ag - 35,16; Cu - 9,02; Fe - 1, 35; V - 0,24; Ti - 2,36; Zr -0,0446

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.İone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 42

15. Ear-ring

Gold ear-ring: consists of a hoop and triangular hanging. Endings are like snake's head, hangings have double layered granular pattern and three convexes. A pair

Period: VII – V cc B.C.

Dimensions: hoop's diam. – 3.1 cm, length of triangle – 2.1 cm, total weight – 18.60 gr

Technique: forging, twisting, bending, granulation, soldering

Composition: Au - 51,83; Ag - 35,16; Cu - 9,02; Fe - 1, 35; V - 0,24; Ti - 2,36; Zr -0,0446

Found: 1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.Ione, Mingachevir, primer burial. XF 42

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 13, табл. I, рис.1.;
- 2) Керимов В.И. Храм Зейзит Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 74, ил. 24.

16. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa və üçbucaqlı asmadan ibarətdir. Halqanın sonluqları ilan başı quruluşlu, asmaları iki laylı dənəvər naxışlıdır. Bir cüt*

Dövrü: e.ə.VII - V əsr

Ölçüləri: *halqanın diam.* - 2,8 sm, *üçkünc asma* - 1,4 x 1,4 sm, *çəkisi* - 8,30 q

Texnikası: *döymə, burma, əymə, dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: Au - 38,87; Ag - 50,1; Cu - 10,74; Fe - 0,23; Ti - 0,16

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, *arxeoloq Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.İone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 69*

16. Ear-ring

Gold ear-ring: *consists of a hoop and triangular hanging. Endings are like snake's head, hangings have double layered granular pattern. A pair*

Period: VII – V cc B.C.

Dimensions: *hoop's diam.* – 2.8 cm, *triangle hanging* – 1.4 x 1.4 cm, *weight* – 8.30 gr

Technique: *forging, twisting, bending, granulation, soldering*

Composition: Au - 38,87; Ag - 50,1; Cu - 10,74; Fe - 0,23; Ti - 0,16

Found: 1946-1953, *archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.Ione, Mingachevir, primer burial. XF 69*

Biblioqrafiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 12.
- 2) Qazıyev M.A. *Azərbaycanın tarixi abidələri*. Bakı, Az. SSR EA, 1966, c. 32.

17. Surğa

Qızıl sırğa: halqa və üçbucaqlı asmadan ibarətdir. Halqanın sonluqları ilan başı quruluşlu, asmaları iki laylı dənəvər naxışlıdır. Bir cüt

Dövrü: e. ə.VII - V əsr.

Ölçüləri: halqanın diam. - 3,3 sm, asmanın hünd. - 1,5 sm, ümumi çəkisi - 30,9 q

Texnikası: döymə, burma, əymə, dənəvər, lehimləmə

Tərkibi: Au - 92,06; Ag - 5,72; Cu - 0,95; Ti - 0,53; Fe - 0,74

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.İone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 38

17. Ear-ring

Gold ear-ring: consists of a hoop and triangular hanging. Endings are like snake's head, hangings have double layered granular pattern. A pair

Period: VII – V cc B.C.

Dimensions: hoop's diam. – 3.3 cm, height of hanging – 1.5 cm, total weight – 30.9 gr

Technique: forging, twisting, bending, granulation, soldering

Composition: Au - 92,06; Ag - 5,72; Cu - 0,95; Ti - 0,53; Fe - 0,74

Found: 1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.Ione, Mingachevir, primer burial. XF 38

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 13-14, табл. I, рис. 4.
- 2) Ионе Г.И. Археологические раскопки в районе Минегечаургэссстрой (сообщение1). Две могилы грунтового погребения со скорченным костяком.//ДАН Азерб. ССР, 1946, № 6, с. 266, табл. 4, рис.1.
- 3) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре.//МКА, I, , Баку, Элм, 1949, с. 24, рис. 14.
- 4) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре.//Общее собрание АН СССР, посвященное 30-летию Великой Октябрьской социалистической революции. М.- Л., 1948, с. 349, рис. 10.

18. Sırğa

Qızıl sırğa: halqa və üçbucaqlı asmadan ibarətdir. Halqanın sonluqları ilan başı quruluşlu, asmaları iki laylı dənəvər naxışlı və üç çıxıntılıdır. Bir cüt

Dövrü: e.ə.VII-V əsr.

Ölçüləri: halqanın diam. - 3 sm, asmanın uz. - 1,5 sm, ümumi çəkisi - 14,55 q

Texnikası: döymə, burma, əymə, dənəvər, lehimləmə

Tərkibi: Au - 83,01; Ag - 8,81; Cu - 6,48; Fe - 0,88; V - 0,11; Ti - 0,72

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.İone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 70

18. Ear-ring

Gold ear-ring: consists of a hoop and triangular hanging. Endings are like snake's head, hangings have double layer granular pattern and three convexes. A pair

Period: VII – V cc B.C.

Dimensions: hoop's diam. – 3 cm, length of hanging – 1.5 cm, total weight – 14.55 gr.

Technique: forging, twisting, bending, granulation, soldering

Composition: Au - 83,01; Ag - 8,81; Cu - 6,48; Fe - 0,88; V - 0,11; Ti - 0,72

Found: 1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.İ.İone, Mingachevir, primer burial. XF 70

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 12.

19. Sırğa hissələri

Qızıl sırğa fraqmentləri: *halqa hissələrindən və üçbucaq formalı iki lay dənəvər naxılı asmadan ibarətdirlər. Halqalar sınıqdır. Bir cüt*

Dövrü: e.ə.VII - V əsr.

Ölçüləri: *çəkisi - 9,89 q, asma - 2,2 x 1,8 sm*

Texnikası: *döymə, burma, əymə, dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: *Au - 32,58; Ag - 55,14; Cu - 11,01; Ti - 0,10; Pb - 1,15*

Tapılmışdır: *1946-1953 illər, arxeoloq Q.M. Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ. İone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 72*

19. Parts of ear-ring

Fragments of gold ear-ring: *consists of hoop parts and triangular hanging with double layered granular patterns. Hangings are broken. A pair*

Period: *VII – V cc B.C.*

Dimensions: *weight – 9.89 gr., hanging – 2.2 x 1.8 cm*

Technique: *forging, twisting, bending, granulation, soldering*

Composition: *Au - 32,58; Ag - 55,14; Cu - 11,01; Ti - 0,10; Pb - 1,15*

Found: *1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.Ione, Mingachevir, primer burial. XF 72*

20. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa və üçbucaqlı asmadan ibarətdir. Halqanın sonluqları ilan başı quruluşlu, asmaları iki laylı dənəvər naxışlı və üç çıxıntılıdır. Bir cüt*

Dövrü: e.ə.VII - V əsr.

Ölçüləri: *ümumi hünd.- 4,5 sm, halqanın diam.- 3 sm, ümumi çəkisi - 10,06 q*

Texnikası: *döymə, burma, əymə, dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: *Au - 38,71; Ag - 50,16; Cu - 11,13*

Tapılmışdır: *1946-1953 illər, arxeoloq Q.M. Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ. İone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 73*

20. Ear-ring

Gold ear-ring: *consists of a hoop and triangular hanging. Endings are like snake's head, hangings have double layered granular pattern and three convexes. A pair*

Period: *VII – V cc B.C.*

Dimensions: *total height – 4.5 cm, hoop's diam. – 3 cm, total weight – 10.06 gr*

Technique: *forging, twisting, bending, granulation, soldering*

Composition: *Au - 38,71; Ag - 50,16; Cu - 11,13*

Found: *1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.Ione, Mingachevir, primer burial. XF 73*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 12 - 13.

21. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqadan və dənəvər naxışlı trapesiya şəkilli asmadan ibarətdir.*

Halqası və asması sınıqdır. Bir ədəd

Dövrü: e.ə. VII-V əsr.

Ölçüləri: çəkisi - 2,25 q

Texnikası: döymə, burma, əymə, dənəciklik, lehimləmə

Tərkibi: Au - 45,98; Ag - 31,79;

Cu - 22,07; V- 0,16

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq

Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.lone,

Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 77

21. Ear-ring

Gold ear-ring: *consists of a hoop and trapeze hanging with granular pattern.*

The hoop and hanging are broken. 1 piece

Period: VII – V cc B.C.

Dimensions: weight – 2.25 gr

Technique: forging, twisting, bending, graining, soldering

Composition: Au - 45,98; Ag - 31,79; Cu

- 22,07; V- 0,16

Found: 1946-1953, archaeologists

G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.lone,

Mingachevir, primer burial. XF 77

22. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa, sonluqları ilan başına bənzəyir. Bir cüt*

Dövrü: e.ə.V əsr

Ölçüləri: diam.- 3,7 sm, çəkisi - 5,8 q

Texnikası: döymə, əymə, yonma

Tərkibi: Ti - 0.0969; Cu - 14.8718; Ag - 39.9184; Au - 45.1130

Tapılmışdır: 2009 il, arxeoloq S.Aşurov,

BTC xətti üzərində, Samux r-nu, Seyidlər

k., torpaq qəbir. XF 272

22. Ear-ring

Gold ear-ring: *a hoop, endings look like snake's head. A pair*

Period: V c B.C.

Dimensions: diam. – 3.7 cm, weight – 5.8 gr.

Technique: forging, bending, grinding

Composition: Ti - 0.0969; Cu - 14.8718; Ag - 39.9184; Au - 45.1130

Found: 2009, archaeologist S. Ashurov,

at Baku-Tbilisi-Ceyhan pipeline, Samukh

region, v. Seyidlər, primer burial. XF 272

Biblioqrafiya:

- 1) Ашуров С., Абдуллаева А. *Грунтовые погребения в Самухе.*// Археология, этнология, фольклористика Кавказа, Тбилиси, 2007.

23. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqaların mərkəzinə dörd ədəd dənəcik üzüm salxımına bənzər formada bərkidilib. Bir cüt*

Dövrü: e.ə. IV – I əsr.

Ölçüləri: *uz. - 1,5 sm, ümumi çəkisi - 2,75 q*

Texnikası: *döymə, ayma, yonma, dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: *Au - 94,97; Ag - 3,35; Cu - 1,27; Fe - 0,24; Ti - 0,16*

Tapılmışdır: *1949 il, arxeoloq O.Ş.İsmizadə, Oğuz r-nu, Yaloylu təpə. XF 11*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 14, табл. I, рис. 7.
- 2) Исмизаде О.Ш. Ялойлутепинская культура. Баку, АН Азерб.ССР, 1956, табл. IX, рис. 3.
- 3) Керимов В.И. Храм Зейзун Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 75, ил. 25.
- 4) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148.

24. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqaların mərkəzinə dörd ədəd dənəcik üzüm salxımına bənzər formada bərkidilib. Bir cüt*

Dövrü: e.ə. IV – I əsr.

Ölçüləri: *hünd. - 1,4 sm, diam. - 1 sm, ümumi çəkisi - 4,097 q*

Texnikası: *tökmə, döymə, yonma, dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: *Au - 88,82; Ag - 8,50; Cu - 1,75; Sn - 0,40; Fe - 0,37; Ti - 0,17*

Tapılmışdır: *1951 il, arxeoloq O.Ş.İsmizadə, Oğuz r-nu, Yaloylu təpə, torpaq qəbir. XF 21*

23. Ear-ring

Gold ear-ring: *four granules similar to the bunch of grapes are attached to the centres of hoops. A pair*

Period: *IV – I cc B.C.*

Dimensions: *length – 1.5 cm, total weight – 2.75 gr*

Technique: *forging, bending, grinding, granulation, soldering*

Composition: *Au - 94,97; Ag - 3,35; Cu - 1,27; Fe - 0,24; Ti - 0,16*

Found: *1949, archaeologist O.S.Ismizade, Oguz region, primer burial. XF 11*

24. Ear-ring

Gold ear-ring: *4 granules similar to the bunch of grapes are attached to the centres of hoops. A pair*

Period: *IV-I cc B.C.*

Dimensions: *height – 1.4 cm, diam. – 1 cm, total weight – 4.097 gr*

Technique: *casting, forging, grinding, granulation, soldering*

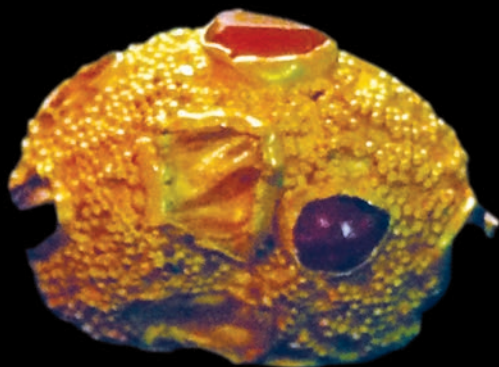
Composition: *Au - 88,82; Ag - 8,50;*

Cu - 1,75; Sn - 0,40; Fe - 0,37; Ti - 0,17

Found: *1951, archaeologist O.S.Ismizade, Oguz region, Yaloylu tepe, primer burial. XF 21*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 14.
- 2) Исмизаде О.Ш. Ялойлутепинская культура. Баку, АН Азерб.ССР, 1956, табл. IX, рис. 3.
- 3) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 147-148.
- 4) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 92.

25. Sırğa

Qızıl sırğa: qayıq quruluşlu asma, almandin daşı və dənəvər naxışlarla bəzədilib. Sırğanın yeddi qaşından üçü düşüb. Bir tay

Dövrü: e.ə. III- I əsr.

Ölçüləri: $2 \times 1,04$ sm, çəkisi - 3,49 q

Texnikası: döymə, lehimləmə, dənəvər, yonma, bərkətmə

Tərkibi: Au - 86,30; Ag - 8,37; Ti - 0,45,

V - 0,12; Fe - 3,03; Cu - 1,44; Sn - 0,30;

Tapılmışdır: 1982 il, İsmayılı r-nu, Cəmanoxud k. XF 166

25. Ear-ring

Gold ear-ring: Boat-shaped hanging is granulated and decorated with almandine stones. There are four stones; three stones are dropped. A pair

Period: III- I cc B.C.

Dimensions: 2×1.04 cm, weight – 3.49 gr.

Technique: forging, soldering, granulation, grinding, fastening

Composition: Au - 86,30; Ag - 8,37; Ti - 0,45; V - 0,12; Fe - 3,03; Cu - 1,44; Sn - 0,30

Found: 1982, Ismayilly region, v. Jamanokhud. XF 166

26. Sırğa

Qızıl sırğa: halqa, sonluqlara doğru nazıqlaşır. Mərkəzi və ucları zolaq naxışlıdır. Bir ədəd

Dövrü: e. ə. I əsrin birinci yarısı

Ölçüləri: diam. - $1,3 \times 1,5$ sm, çəkisi - 1,15 q

Texnikası: yonma, əymə

Tərkibi: Au - 88,48; Ag - 9,38; Cu - 1,81;

Fe - 0,12; V - 0,2

Tapılmışdır: 21 aprel 1949 il, arxeoloq Q.M. Aslanov, Mingəçevir, uşaq küp qəbiri. XF 14

26. Ear-ring

Gold ear-ring: a hoop, tapering to the endings. The centre and tips are striped. 1 piece

Period: first half of I c. B.C.

Dimensions: diam. – 1.3×1.5 cm, weight – 1.15 gr

Technique: grinding, bending

Composition: Au - 88,48; Ag - 9,38;

Cu - 1,81; Fe - 0,12; V - 0,2

Found: 21.04.1949, archaeologist G.M. Aslanov, Mingachevir, child's pitcher grave. XF 14

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 14-15, табл. II, рис. 7.
- 2) Казиев С.М., Асланов Г.М. О двух кувшинных погребениях.//МКА, II, Баку, Элм, 1951, с. 204, табл. 1-8.
- 3) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с.148.

27. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa, üzəri damlaşəkilli süleyman daşı ilə bəzədilib, bağlaması ilgəkdən və teldən ibarətdir. Bir cüt*

Dövrü: e.ə. I əsr

Ölçüləri: *çəkisi - 5,70 qr, uz. - 2,2; 2,5 sm, hünd. - 3,2 sm*

Texnikası: *tökmə, döymə, kəsmə, əymə, lehımləmə, daş qoyma*

Tərkibi: *Au - 70,71; Ag - 27,07; Cu - 2,18; Ti - 0,12; Sn - 0,46*

Tapılmışdır: *22 aprel 1949 il, arxeoloq Q.M. Aslanov, Mingəçevir, küp qəbir. XF 41*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 15, табл. II, рис. 2
- 2) Казиев С. М., Асланов Г. М. О двух кувшинных погребениях.//МКА, II, 1951, с. 205, табл. II, рис. 14.
- 3) Казиев С.М. Новые археологические находки в Мингечауре в 1949 г.//Изв. АН Азерб. ССР. 1949, № 9, с. 93, рис. 6.
- 4) Казиев С. М. Археологические раскопки в Мингечауре.//МКА, I, Баку, Элм, 1949, рис.14.
- 5) Керимов В.И. Храм Зейзит Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 74, ил. 24, фото 1.
- 6) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148.

27. Ear-ring

Gold ear-ring: *a hoop, the surface is decorated with garnet stones like droplets; buckle consists of a loop and wire. A pair*
Period: *I c. B.C.*

Dimensions: *weight – 5.70 gr., length – 2.2, 2.5 cm, height – 3.2 cm*

Technique: *casting, forging, cutting, bending, soldering, stone fixing*

Composition: *Au - 70,71; Ag - 27,07; Cu - 2,18; Ti - 0,12; Sn - 0,46*

Found: *22.04.1949, archaeologist G.M. Aslanov, Mingachevir, pitchers grave. XF 41*

28. Sırğa

Qızıl sırğa: *içi boş halqa. Bağlama hissəsi bir tərəfdən mıxçalar vasitəsi ilə halqaya bərkidilib. Bir cüt*

Dövrü: e.ə. I əsr

Ölçüləri: *diam.- 1,5 sm; ümumi çəkisi - 7,49 q*

Texnikası: *tökmə, mətil çəkmə, döymə, əymə, lehımləmə, yonma*

Tərkibi: *Au- 99,65; Cu- 0,25; Ti-0,15*

Tapılmışdır: *1986 il, təsadüfi tapıntı, Bərdə r-nu. XF 171*

28. Ear-ring

Gold ear-ring: *hollow hoop is fixed by small nails from one side. A pair*
Period: *I c. B.C.*

Dimensions: *diam. – 1.5 cm; total weight – 7.49 gr*

Technique: *casting, wiring, forging, bending, soldering, grinding*

Composition: *Au- 99,65; Cu- 0,25; Ti-0,15*

Found: *1986, chance finding, Barda region. XF 171*

29. Sırğa

Qızıl sırğa: *aypara quruluşlu halqa. Bağlama hissəsi bir tərəfdən mıxça vasitəsi ilə halqaya bərkidilib. Bir cüt*
Dövrü: *e.ə. I – b.e.I əsr.*

Ölçüləri: *diam. - 1,04 sm, çəkisi - 6,7 q*

Texnikası: *tökmə, məftil çəkmə, döymə, əymə, lehimləmə, yonma*

Tərkibi: *Au - 99,63; Fe - 0,11; Ti - 0,14; V - 0,12*

Tapılmışdır: *30 oktyabr 1963 il, arxeoloq C.Ə.Xəlilov, Şamaxı r-nu, Xınıslı k., torpaq qəbir. XF 120*

Bibliografiya:

- 1) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании. (IV до н.э.- III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148.

30. Sırğa

Qızıl sırğa: *içə boş asma üç ədəd süleyman daşı ilə bəzədilib. Hər yuvacığın ətrafı bir sıra dənəciklərlə haşiyələnib. Bağlanan hissəsinə keçirtmələr üçün dörd ilgək bərkidilib. Bir cüt*

Dövrü: *I – III əsr.*

Ölçüləri: *hünd. - 1 sm, eni - 0,8 sm, qalınlığı - 1,5 mm., ümumi çəkisi - 4,21 q*

Texnikası: *döymə, əymə, dənəvər, lehimləmə, yonma, daş bərkitmə*

Tərkibi: *Au - 84,19; Cu - 0,72; Fe - 13,82; Mn - 0,26; Ti - 0,88; V - 0,13*

Tapılmışdır: *13 may 1949 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir. XF 40*

29. Ear-ring

Gold ear-ring: *hollow hoop is fixed by small nails from one side. A pair*

Period: *I c. B.C. – I c. A.D.*

Dimensions: *diam. – 1.04 cm, weight – 6.7 gr*

Technique: *casting, wiring, forging, bending, soldering, grinding*

Composition: *Au - 99,63; Fe - 0,11;*

Ti - 0,14; V - 0,12

Found: *30.10.1963, archaeologist J.A.Khalilov, Shamakhi region, v. Khynysly, primer burial. XF 120*

30. Ear-ring

Gold ear-ring: *hollow hanging is decorated with three garnet stones. There are little granules around each slot; only four loops are remained for fasteners. A pair*

Period: *I – III cc*

Dimensions: *height – 1 cm, width – 0.8 cm, thickness – 1.5 mm, total weight – 4.21 gr*

Technique: *forging, bending, granulation, soldering, grinding, stone fastening*

Composition: *Au - 84,19; Cu - 0,72;*

Fe - 13,82; Mn - 0,26; Ti - 0,88; V - 0,13

Found: *13.05.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial. XF 40*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 18, табл. II, рис. 5.
- 2) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре. //МКА, I, 1949, Баку, Элм, с. 46, рис. 42 б.
- 3) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э.- III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148-149.
- 4) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 98.

31. Sırğa

Qızıl sırğa: içi boş asmalar iki ədəd lepidolit daşı ilə bəzədilib. Bağlanan hissəsinin birinə dörd, digərinə üç ədəd ilgək lehimlənib (biri sınıb). Aşağı hissəsi borucuq və üzüm salxımına bənzər dənəciklərlə bəzədilib. Bir cüt

Dövrü: I – III əsr.

Ölçüləri: hünd. – 2 sm, eni 0,8 sm, qalınlığı – 1 mm, qaşığı – 0,6 x 0,4 sm, çəkisi – 1,7 q

Texnikası: döymə, lehimləmə, dənəvər

Tərkibi: Au – 67,55; Ag – 28,59; Cu – 2,54;

Fe – 0,58; Sn – 0,47; Ti – 0,22; Ni – 0,0593

Tapılmışdır: 13 aprel 1947-ci il, Q.M.Aslanov, Mingəçevir, Qalaget, taxta (çərtmə) qəbir. XF 39

Bibliografiya:

- 1) Rəcəbova B. Azərbaycanın ənənəvi sənətkarlıq məmulatı və istehsalı tarixindən (IV–XVII əsrlər). Bakı, Elm, 2009, s. 97.
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.19, табл. II, рис. 6.
- 3) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. – VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 98.
- 4) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. – III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148–149.

32. Sırğa

Qızıl sırğa: halqa sırğanın birinin üzərində üzüm salxımı formasında dənəikli asma-sı var. İkinci tayının asması sınıb. Bir cüt.

Dövrü: I – II əsr

Ölçüləri: halqanın diam.- 1,1 sm, ümumi hünd. – 1,7 sm, çəkisi – 1,39 q

Texnikası: döymə, burma, əymə, dənəvər, lehimləmə

Tərkibi: Au – 76,48; Ag – 21,56; Cu – 1,46; Fe – 0,32; Ti – 0,18

Tapılmışdır: 1946–1953 illər, arxeoloq Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.lone, Mingəçevir. XF 76

Bibliografiya:

- 1) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. – III в.н.э.), Баку, Элм, 1985, с. 148.

31. Ear-ring

Gold ear-ring: hollow hangings are decorated with two lepidolite stones. There are four loops at one fastener and three loops at another (one is broken). The lower parts are decorated with the tubes and granules similar bunch of grapes. A pair

Period: I – III cc

Dimensions: height – 2 cm, width – 0.8 cm, thickness – 1 mm, stone – 0.6 x 0.4 cm, weight – 1.7 gr

Technique: forging, soldering, granulation

Composition: Au – 67,55; Ag – 28,59; Cu – 2,54; Fe – 0,58; Sn – 0,47; Ti – 0,22; Ni – 0,0593

Found: 13.04.1947, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, v. Galaget, building of log burial. XF 39

32. Ear-ring

Gold ear-ring: only one hoop is decorated with the granules in the shape of a bunch of grapes. A decorated piece of another pair of hoop is broken. A pair

Period: I – II cc

Dimensions: hoop's diam. – 1.1 cm, total height – 1.7 cm, weight – 1.39 gr

Technique: forging, twisting, bending, granulation, soldering

Composition: Au – 76,48; Ag – 21,56; Cu – 1,46; Fe – 0,32; Ti – 0,18

Found: 1946–1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.İ.lone, Mingachevir. XF 76

33. Sırğa

Qızıl sırğa: *saya halqa. Bir ədəd*

Dövrü: *I - III əsr.*

Ölçüləri: *diam. - 1 sm, çəkisi - 0,9 q*

Texnikası: *tökmə, döymə, əymə, yonma*

Tərkibi: *Au - 84,19; Au - 14,05; Cu - 1,54; Fe - 0,22*

Tapılmışdır: *1946-1953 illər, arxeoloq*

Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.İone, Mingəçevir. XF 75

33. Ear-ring

Gold ear-ring: *a smooth hoop. 1 piece*

Period: *I - III cc*

Dimensions: *diam. - 1 cm, weight - 0.9 gr*

Technique: *casting, forging, bending, grinding*

Composition: *Au - 84,19; Au - 14,05; Cu - 1,54; Fe - 0,22*

Found: *1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.Ione, Mingachevir. XF 75*

34. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa, üzüm salxumuna bənzər dənəcikli asmalıdır. Bir cüt*

Dövrü: *I - II əsr.*

Ölçüləri: *hünd. - 1,8 sm, çəkisi - 2,21 q*

Texnikası: *tökmə, döymə, əymə, yonma, dənəvər, lehimləmə, yonma*

Tərkibi: *Au - 75,45; Ag - 22,06; Cu - 2,03; Fe - 0,27; Ti - 0,19*

Tapılmışdır: *20 mart 1949 il, arxeoloq*

Q.M.Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir.

XF 79

34. Ear-ring

Gold ear-ring: *hoops, hangings have the granules in the shape of bunch of grapes. A pair*

Period: *I - II cc*

Dimensions: *height - 1.8 cm, weight - 2.21 gr*

Technique: *casting, forging, bending, grinding, granulation, soldering, grinding*

Composition: *Au - 75,45; Ag - 22,06;*

Cu - 2,03; Fe - 0,27; Ti - 0,19

Found: *20.03.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial. XF 79*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 16, табл. II, рис. 4.
- 2) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148.

35. Sırğa

Qızıl sırğa: *dairəvi saya halqaya küre formalı asma lehimlənib, ona isə üzüm salxımı formasında dənəciklər bərkidilib. Asmalardan birinin bəzi dənəcikləri qopub. Bir cüt*

Dövrü: I - III əsr.

Ölçüləri: birinin hünd. - 2 sm, çəkisi - 1,3 q; digərinin hünd. - 2,4 mm, çəkisi - 1,6 q

Texnikası: qalibkarlıq, dənəvər, lehimləmə

Tərkibi: Ti - 0,24; Fe - 0,36; Cu - 2,02;

Ag - 17,36; Sn - 0,37; Au - 79,65

Tapılmışdır: 25 aprel 1949 il, arxeoloq Q.M. Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir. XF 5

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 17-18.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре 1950 г. //КСИИМК, вып. 46, 1952, М., с. 96.
- 3) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 149.

36. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqaya ilgək vasitəsilə kürəşəkilli asma keçirilib, ona isə üzüm salxımı formasında dənəciklər bərkidilib. Bir cüt*

Dövrü: I - III əsr.

Ölçüləri: birinin hünd. - 2,2 sm, çəkisi - 3,0 q; digərinin hünd. - 2,4 sm, çəkisi - 3,2 q

Texnikası: qalibkarlıq, dənəvər, lehimləmə

Tərkibi: Au - 97,34; Fe - 1,12; Cu - 1,17; Ti - 0,37

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.I.lone, Mingəçevir. XF 6

Bibliografiya:

- 1) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 149.

35. Ear-ring

Gold ear-ring: *to the circular smooth hoop is soldered a round hanging, and to this hanging are attached the granules like the bunch of grapes. On one of hangings some granules are dropped out. A pair*

Period: I - III cc

Dimensions: height of one - 2 cm, weight - 1.3 gr., height of another - 2.4 mm, weight - 1.6 gr

Technique: moulding, granulation, soldering

Composition: Ti - 0,24; Fe - 0,36;

Cu - 2,02; Ag - 17,36; Sn - 0,37; Au - 79,65

Found: 25.04.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial. XF 5

36. Ear-ring

Gold ear-ring: *there is attached a circular hanging to the hoop by means of a loop. The hanging is beaded in the shape of a bunch of grapes. A pair*

Period: I - III cc

Dimensions: height of one - 2.2 cm, weight - 3.0 gr., height of another - 2.4 cm, weight - 3.2 gr

Technique: moulding, granulation, soldering

Composition: Au - 97,34; Fe - 1,12;

Cu - 1,17; Ti - 0,37

Found: 1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.lone, Mingachevir. XF 6

37. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa, asması dörd ədəd dənəcikdən ibarətdir. Bir cüt*

Dövrü: *I - III əsr.*

Ölçüləri: *biri - 1,5 x 1 sm, çəkisi - 2,6 q;*

digəri - 1,7 x 1 sm, çəkisi - 2,4 q

Texnikası: *dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: *Au - 99,67; Fe - 0,12; Ti - 0,12; V - 0,09*

Tapılmışdır: *26 oktyabr 1947 illər, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir. XF 7*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.18.
- 2) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148.

37. Ear-ring

Gold ear-ring: *a hoop; a hanging consists of four granules. A pair*

Period: *I - III cc*

Dimensions: *first- 1.5 x 1 cm,*

weight - 2.6 gr.; second - 1.7 x 1 cm,

weight - 2.4 gr

Technique: *granulation, soldering*

Composition: *Au - 99,67; Fe - 0,12; Ti - 0,12; V - 0,09*

Found: *26.10.1947, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial. XF 7*

38. Sırğa

Qızıl sırğa: *dairəvi saya halqaya kürəşəkil-li asma lehimlənilib, ona isə üzüm salxımı formasında dənəciklər bərkidilib. Bir cüt.*

Dövrü: *I - III əsr.*

Ölçüləri: *biri - 1,8 x 0,6 sm, digəri - 2 x 0,6 sm, ümumi çəkisi - 1,723 q*

Texnikası: *qəlibkarlıq, dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: *Au - 74,79; Ag - 23,39; Cu - 0,99; Fe - 0,62; Ti - 0,21*

Tapılmışdır: *20 mart 1949 il, arxeoloq Q.M. Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir. XF 19*

38. Ear-ring

Gold ear-ring: *to the circular smooth hoop is soldered a round hanging, and to this hanging are attached the granules like the bunch of grapes. A pair*

Period: *I - III cc*

Dimensions: *one - 1.8 x 0.6 cm, another*

- 2 x 0.6 cm, total weight - 1.723 gr

Technique: *moulding, granulation, soldering*

Composition: *Au - 74,79; Ag - 23,39;*

Cu - 0,99; Fe - 0,62; Ti - 0,21

Found: *20.03.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial. XF 19*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.17.
- 2) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 149.

39. Sırğa

Qızıl sırğa: *dairəvi sayə halqaya kürəşəkilli asma lehimlənib, ona isə üzüm salxımı formasında dənəciklər bərkidilib. Bir cüt*
Dövrü: I - II əsr.

Ölçüləri: *birinin hünd. - 2,3; digərinin hünd. - 2,2 sm, qulaqcığın diam. - 1 sm, asmasının diam. - 6 sm, ümumi çəkisi - 3,51 q*

Texnikası: *qəlibkarlıq, dənəvər, lehimləmə*
Tərkibi: *Au - 72,21; Ag - 25,04; Cu - 1,60; Fe - 0,91; Ti - 0,25*

Tapılmışdır: *1947 il, arxeoloq R.M.Vahidov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir. XF 34*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.17.
- 2) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре.//МКА, I, Баку, Элм, 1949, с.46, рис. 42 г.
- 3) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку. Элм, 1985, с. 149.

40. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa, asmaları müxtəlif quruluşludur. Sırğaların biri halqadan və ona bərkidilmiş iki kürə, üç yarımkürə və dənəciklərdən ibarətdir. İkinci tayının asması kiçik ölçülü dörd kürə və dənəciklərlə bəzədilmişdir. Bir cüt*
Dövrü: I - III əsr.

Ölçüləri: *birinin hünd. - 1,7 sm, digərinin hünd. - 2,4 sm, halqanın diam. - 1,2 sm, ümumi çəkisi - 2,1 q*

Texnikası: *qəlibkarlıq, dənəvər, lehimləmə*
Tərkibi: *Au - 72,21; Ag - 25,04; Cu - 1,60; Fe - 0,91; Ti - 0,25*

Tapılmışdır: *26 may 1949 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, katakombə taxta (çərtmə) qəbri. XF 35*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.17.
- 2) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 149.

39. Ear-ring

Gold ear-ring: *to the circular smooth hoop is soldered a round hanging, and to this hanging are attached the granules like the bunch of grapes. A pair*

Period: I - II cc

Dimensions: *height of one - 2.3 cm; height of another - 2.2 cm, earlap's diam. - 1 cm, hanging's diam. - 6 cm, total weight - 3.51 gr*

Technique: *moulding, granulation, soldering*

Composition: *Au - 72,21; Ag - 25,04; Cu - 1,60; Fe - 0,91; Ti - 0,25*

Found: *1947, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial. XF 34*

40. Ear-ring

Gold ear-ring: *hoops with the different hangings. One of the ear-rings consists of a hoop and attached two balls, three semi-circles and granules. The hanging of second ear-ring is decorated with four small balls and granules. A pair*

Period: I - III cc

Dimensions: *height of one - 1.7 cm, height of another - 2.4 cm, hoop's diam. - 1.2 cm, total weight - 2.1 gr*

Technique: *moulding, granulation, soldering*

Composition: *Au - 72,21; Ag - 25,04; Cu - 1,60; Fe - 0,91; Ti - 0,25*

Found: *26.05.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, catacomb burial. XF 35*

41. Sırğa

Qızıl sırğa: sonluqlara doğru nazikləşən halqa. Bir ədəd

Dövrü: I - III əsr.

Ölçüləri: diam.-1,3 sm, çəkisi - 3,79 q

Texnikası: tökmə, əymə, yonma

Tərkibi: Au - 98,19; Ag - 1,33; Cu - 0,24;

Ti - 0,12; V - 0,12

Tapılmışdır: 15 sentyabr 1949 il, arxeoloq

Q.M.Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə)

qəbir. XF 43

41. Ear-ring

Gold ear-ring: a hoop tapering to the ends. 1 piece

Period: I - III cc

Dimensions: diam.-1.3 cm, weight – 3.79 gr.

Technique: casting, bending, grinding

Composition: Au - 98,19; Ag - 1,33;

Cu - 0,24; Ti - 0,12; V - 0,12

Found: 15.09.1949, archaeologist

G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log

burial. XF 43

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 18, табл. II, рис. 3.
- 2) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре. //МКА, I, Баку, Элм, 1949, с. 46, рис. 42 а.

42. Sırğa

Qızıl sırğa: halqa, mərkəzində yuvacıq var. Əzikdir, daşı düşüb. Bir ədəd

Dövrü: I - III əsr.

Ölçüləri: diam.- 1,3 sm; çəkisi - 0,33 q

Texnikası: döymə, burma, əymə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Au - 64,24; Ag - 34,10; Cu - 1,66

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq

Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.İone,

Mingəçevir.

XF 83

42. Ear-ring

Gold ear-ring: a hoop rumped, the central stone dropped out

Period: I - III cc

Dimensions: diam. - 1.3 cm; weight – 0.33 gr

Technique: forging, twisting, bending, soldering, grinding

Composition: Au - 64,24; Ag - 34,10;

Cu - 1,66

Found: 1946-1953, archaeologists

G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.İ.İone,

Mingachevir. XF 83

43. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa, üzərində mənşəyi naməlum ərinti qalıqları var. Bir cüt*

Dövrü: I - III əsr.

Ölçüləri: *diam.* - 1,6 sm, *çəkisi* - 3, 76 q

Texnikası: *döymə, burma, əymə, lehimləmə, yonma*

Tərkibi: Au - 78,96; Ag - 19,17; Cu - 1,73; Ti - 0,14

Tapılmışdır: 12 oktyabr 1944, arxeoloq S.M.Qaziyev, Qəbələ, Səlbir III, torpaq qəbir. XF 80

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.14.
- 2) Казиев С.М. Итоги археологических раскопок 1944 года в районе Кабалы. //Изв. АН Азерб. ССР, 1945, №1.

43. Ear-ring

Gold ear-ring: *a hoop, the surface has remains of an unknown alloy. A pair*

Period: I - III cc

Dimensions: *diam.* - 1.6 cm, weight - 3.76 gr.

Technique: *forging, twisting, bending, soldering, grinding*

Composition: Au - 78,96; Ag - 19,17; Cu - 1,73; Ti - 0,14

Found: 12.10.1944, archaeologist S.M.Gaziyev, Gabala, v.Salbir III, primer burial. XF 80

44. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa, bir tərəfi burma, sonluğu ilan başı formasındadır, digər tərəfi hamardır və getdikcə nazikləşərək iki burulmuş və qatlanmış keçirtmələrlə tamamlanır. Bir ədəd*

Dövrü: I - III əsr.

Ölçüləri: *diam.* - 2,4 sm, *çəkisi* - 4,3 q

Texnikası: *tökmə, döymə, əymə, yonma, lehimləmə*

Tərkibi: Au - 76,49; Ag - 20,82; Cu - 2,69

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.I.lone, Mingəçevir. XF 78

44. Ear-ring

Gold ear-ring: *a hoop, one side is twisted, the ending has the shape of snake's head, and another side is smooth. Tapering to the ends, it is finished with two twisted and folded shackles. 1 piece*

Period: I - III cc

Dimensions: *diam.* - 2.4 cm, weight - 4.3 gr.

Technique: *casting, forging, bending, grinding, soldering*

Composition: Au - 76,49; Ag - 20,82;

Cu - 2,69

Found: 1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.lone, Mingachevir. XF 78

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 23, табл. IV, рис. 4.

45. Sırğa

Qızıl sırğa: ümumi 19 ədəd süleyman daşı ilə inkrustasiya olunmuş aypara formasında olan sırğanın üzəri xırda dənəciklərlə bəzədilmişdir. Sonluqları ilgaklidir, asmaları üzüm salxımına bənzər dənəciklərdən ibarətdir. Bir cüt
Dövrü: I - III əsr.

Ölçüləri: hünd. - 1,9 sm, eni - 2 sm, ümumi çəkisi - 12,91 q

Texnikası: tökmə, döymə, əymə, lehimləmə, dənəvər, yonma, daş qoyma

Tərkibi: Au - 57,07; Ag - 2,59; Fe - 37,73; Cu - 1,01; Ti - 0,18; Mn - 1,41

Tapılmışdır: 1938, arxeoloq E.A.Paxomov, F.L.Osmanov, İsmayilli r-nu, Qalagah k., küp qəbir. XF 25

45. Ear-ring

Gold ear-ring: crescent-shaped, encrusted with 19 garnet stones, the surface is decorated with granules. There are loops at the endings; the hangings consist of granules similar to the grapes bunch. A pair. Period: I - III cc

Dimensions: height – 1.9 cm, width - 2 cm, total weight -12.91 gr

Technique: casting, forging, bending, soldering, granulation, grinding, stone fixing

Composition: Au - 57,07; Ag - 2,59;

Fe - 37,73; Cu - 1,01; Ti - 0,18; Mn - 1,41

Found: 1938, archaeologists E.A.Pakhomov, F.L.Osmanov, Ismayilli region, v. Galagah, pitcher grave. XF 25

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.16, табл. II, рис. 1.
- 2) Керимов В.И. Храм Зейзит Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 77, ил. 26, с. 114.
- 3) Османов Ф.Л. История и культура Кавказской Албании. Баку, Тахсил, 2006, с. 249, табл. 40, рис. 10-11.
- 4) Асланов Г.М. Материальная культура Мингечаура I-VII вв. Баку, 1963, Элм, с.15.
- 5) Пахомов Е.А. Археологическое обследование и раскопки кувшинных погребений Азербайджана. //Изв. АзФАН СССР, 1939, №3, с. 71, рис. 1
- 6) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 96.
- 7) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148.

46. Sırğa

Qızıl sırğa: içi boş halqa, kənarları və mərkəz hissəsi dənəvər naxışa bənzəyən zolaqlarla bəzədilib. Sırğanın bağlama-ları bir tərəfindən mıxça vasitəsi ilə bər-kidilib. Bir cüt

Dövrü: II-III əsr.

Ölçüləri: diam. - 1,3 sm, eni - 0,3 sm, ümumi çəkisi - 4,542 q

Texnikası: döymə, yonma, lehimləmə

Tərkibi: Au - 80,06; Ag - 16,11; Cu - 2,86; Ti - 0,33; Fe - 0,64

Tapılmışdır: 26 yanvar 1953 il, arxeoloq R.M.Vahidov və Q.M. Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir. XF 27

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.19, табл. II, рис. 8.
- 2) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148.

47. Sırğa

Qızıl sırğa: dördkünc formalı asmanın mərkəzində turmalin rubbelit daşı var, kənarları dalğavari naxışlıdır, keçirtmənin ucları sınıqdır. Asmanın bir ucunda xırda mirvari qası var, digəri düşüb. Bir ədəd

Dövrü: III əsr

Ölçüləri: ümumi uz. - 3,6 sm, qası - 1,5 x 1,2 x 0,2 sm, ümumi çəkisi - 2,7 q, qası 0,60 q

Texnikası: tökmə, döymə, lehimləmə, məftil çəkmə, yonma

Tərkibi: Au - 77,1667; Ti - 0,1329;

Fe - 0,0762; Ni - 0,0504; Cu - 2,6567;

Bi - 19,917

Tapılmışdır: 13 aprel 1949 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, katakomb qəbri. XF 33

46. Ear-ring

Gold ear-ring: hollow hoop, edges and the central part are decorated with the granules like stripes. One side of this ear-ring is fixed by a nail. A pair

Period: II - III cc

Dimensions: diam. - 1.3 cm, width - 0.3 cm, total weight - 4.542 gr

Technique: forging, grinding, soldering

Composition: Au - 80,06; Ag - 16,11; Cu - 2,86; Ti - 0,33; Fe - 0,64

Found: 26.01.1953, archaeologists R.M.Vahidov, G.M. Aslanov, Mingachevir, building of log burial. XF 27

47. Ear-ring

Gold ear-ring: there is a rubbelit tourmaline stone in the center of quadrangle hanging. The edges are like waves, shackle's ends are broken. There is a small pearl at one end of hanging, another fell out. 1 piece

Period: III c

Dimensions: total length - 3.6 cm, a stone - 1.5 x 1.2 x 0.2 cm, total weight - 2.7 gr, stone's weight - 0.60 gr

Technique: casting, forging, soldering, wiring, grinding

Composition: Au - 77,1667; Ti - 0,1329; Fe - 0,0762; Ni - 0,0504; Cu - 2,6567; Bi - 19,917

Found: 13.04.1949, archaeologist G.M.As-lanov, Mingachevir, catacomb burial. XF 33

Bibliografiya:

- 1) Rəcəbova B. Azərbaycanın ənənəvi sənətkarlıq məmulatı və istehsalı tarixindən (IV-XVII əsrlər). Bakı, Elm, 2009, s. 98, şəkl. 21, 28.
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 20, табл. III, рис. 4.

48. Sırğa

Qızıl sırğa: dörd tilli asmann üzəri dörd ədəd üçbucaq almandin qaşları ilə inkrustasiya olunub. Alt hissəsinə mil, əks tərəfinə isə keçirtmə üçün iki ədəd ilgək bərkidilmişdir. Bir keçirtmənin fraqqmenti qalıb. Bir cüt

Dövrü: I - III əsr.

Ölçüləri: hünd. biri - 1,3 sm, digəri - 1,9 sm, eni - 1,1 sm, qulaqcığın uz. - 1,3 sm, qaşın çəkisi - 0,63 q, ümumi çəkisi - 5,63 q

Texnikası: tökmə, əymə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Au - 72,32; Ag - 7,03; Cu - 2,20;

Fe - 17,49; Mn - 0,71; Ti - 0,25

Tapılmışdır: 1959 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Qax r-nu, Torpaqqala k, katakomb qəbr. XF 89

Bibliografiya:

- 1) Rəcəbova B. Azərbaycanın ənənəvi sənətkarlıq məmulatı və istehsalı tarixindən (IV-XVII əsrlər). Bakı, Elm, 2009, s. 97, şəkl. 28, 7
- 2) Асланов Г.М. Археологические раскопки на Торпагкала. // Изв. АН Азерб. ССР, 1961, №8, с. 40, табл. 4, рис. 1-2.
- 3) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 19-20, табл. III, рис. 3.
- 4) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 96.
- 5) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 148.

49. Sırğa

Qızıl sırğa: halqanın bir hissəsi buruq, digəri isə hamardır. Ucu üzəri nöqtələrlə naxışlanmış fiqurlu başlıqla tamamlanır. Bir ədəd

Dövrü: III əsr

Ölçüləri: diam. - 1,9 sm, çəkisi - 3,04 q

Texnikası: tökmə, yonma, əymə, lehimləmə

Tərkibi: Au - 58,28; Ag - 38,38; Cu - 2,64;

Fe - 0,1; Sn - 0,6

Tapılmışdır: 1982 il, təsadüfi tapıntı, Göyçay rayonu. XF 168

48. Ear-ring

Gold ear-ring: quadripartite surface of hanging is encrusted with four triangular almandine stones. The rod is attached to the lower part and two loops are fixed to the opposite side. There is remained only a fragment of one shackle. A pair

Period: I - III cc

Dimensions: height of one - 1.3 cm, height of another - 1.9 cm, width - 1.1 cm, length of shackle - 1.3 cm, stone's weight - 0.63 gr, total weight - 5.63 gr.

Technique: casting, bending, soldering, grinding

Composition: Au - 72,32; Ag - 7,03;

Cu - 2,20; Fe - 17,49; Mn - 0,71; Ti - 0,25

Found: 1959, archaeologist G.M.Aslanov, Gakh region, v.Torpaqqala, catacomb burial. XF 89

49. Ear-ring

Gold ear-ring: one part of the hoop is twisted, another is smooth. One ending has a form of shaped tip decorated with dots. 1 piece

Period: III c

Dimensions: diam. - 1.9 cm, weight - 3.04 gr

Technique: casting, grinding, bending, soldering

Composition: Au - 58,28; Ag - 38,38;

Cu - 2,64; Fe - 0,1; Sn - 0,6

Found: 1982, chance finding, Goychay region. XF 168

50. Sırğa

Qızıl sırğa: iki kürəciyin birləşən hissəsi üzəri dənəvər naxışlı halqa ilə bəzədilib. Sırğanın içi qara naməlum maddə ilə doldurulub. Bir cüt

Dövrü: III-VI əsr.

Ölçüləri: hünd.- 1,8 və 2 sm, eni - 0,7 sm, çəkirləri - 0,9 q, 1,1 q

Texnikası: tökmə, döymə, lehimləmə

Tərkibi: Au - 81,08; Ag - 13,22; Cu - 3,59; Fe - 1,19; Sn - 0,52; Ti - 0,11

Tapılmışdır: 15 may 1951 il, arxeoloq V.P. Fomenko, İ.Q. Nərimanov, Mingəçevir, katakomb qəbri. XF 22

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 21, табл. III, рис. 9.
- 2) Нариманов И.Г., Асланов Г.М. Об одной группе погребальных памятников Мингечаура.//МКА, IV, 1962, с. 228, табл.VII, рис. 9.
- 3) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 99.

51. Sırğa

Qızıl sırğa: iki kürəciyin birləşən hissəsi üzəri dənəvər naxışlı halqa vasitəsi ilə bəzədilib. Sırğanın içində qara naməlum maddə və müləbənzər metal hissəcik var. Sırğa tam deyil. Bir cüt

Dövrü: III-VI əsr.

Ölçüləri: hünd. - 2 sm, şarların hünd.- 9 mm, ümumi çəkisi - 4,474 q

Texnikası: tökmə, döymə, dənəvər, lehimləmə

Tərkibi: Au - 81,46; Ag - 13,67; Cu - 3,90; Fe - 0,31; V - 0,15; Ti - 0,52

Tapılmışdır: 15 may 1951 il, arxeoloq V.P. Fomenko, İ.Q. Nərimanov, Mingəçevir, Sudaqlan, katakomb qəbri. XF 23

50. Ear-ring

Gold ear-ring: two small balls are decorated by a granulated hoop. The inside of ear-ring is filled with black unknown substance. A pair

Period: III-VI cc

Dimensions: height - 1.8 cm and 2 cm, width - 0.7 cm, weights - 0.9 gr., 1.1 gr.

Technique: casting, forging, soldering

Composition: Au - 81,08; Ag - 13,22; Cu - 3,59; Fe - 1,19; Sn - 0,52; Ti - 0,11

Found: 15.05.1951, archaeologists V.P. Fomenko, I.G. Narimanov, Mingachevir, catacomb burial. XF 22

51. Ear-ring

Gold ear-ring: two small balls are decorated by a granulated hoop. There is a black unknown substance and piece of metal rod inside the ear-ring. The exponent isn't completed. A pair

Period: III-VI cc

Dimensions: height - 2 cm, height of balls - 9 mm, total weight - 4.474 gr

Technique: casting, forging, granulation, soldering

Composition: Au - 81,46; Ag - 13,67; Cu - 3,90; Fe - 0,31; V - 0,15; Ti - 0,52

Found: 15.05.1951, archaeologists V.P. Fomenko, I.G. Narimanov, Mingachevir, v. Sudaqlan, catacomb burial. XF 23

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 21, табл. III, рис. 9.
- 2) Нариманов И.Г., Асланов Г.М. Об одной группе погребальных памятников Мингечаура.//МКА, IV, 1962, с. 228, табл.VII, рис. 9.
- 3) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 98.

52. Sırğa

Qızıl sırğa: *asmalar damlaya bənzəyir, üzərində dənəvər naxışlı halqası var. Asmanın içi naməlum qara maddə ilə doldurulub. Sırğaların birində yaşıl şüşə muncuq, digərində halqa var. Tam deyil. Bir cüt*

Dövrü: IV-V əsr.

Ölçüləri: *hünd. biri - 4,2 sm, digəri - 4 sm, eni - 1,1 sm, ümumi çəkisi - 9,20 q*

Texnikası: *model saxsı forma üzərində hazırlanıb, döymə, lehimləmə, yonma, halqa hissəsi dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: Au - 84,99; Ag - 11,97; Cu - 2,75; Ti - 0,29

Tapılmışdır: 6 oktyabr 1967 il, arxeoloq C.Ə. Xəlilov, Şamaxı r-nu, Xınıslı k., qutu qəbir. XF 119

Bibliografiya:

- 1) Османов Ф.Л. История и культура Кавказской Албании. с. 221, табл. 12, рис. 9.
- 2) Халилов М.Дж. Золотые изделия IV-VII вв. завезенные в Кавказскую Албанию.// Азербайджан в многовековых многогранных культурных взаимосвязях. Сборник докладов четвертого Бакинского Международного Симпозиума (4-6 июня, 1998). Баку, 1999, с. 250- 253.

53. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqaya mirvari və xırda almandin daşından asma bərkidilib.*

Bir cüt.

Dövrü: V-VI əsr.

Ölçüləri: *halqanın diam.- 1,1 sm, mirvarinin diam.- 0,6 sm, ümumi uz. - 2,5 sm, ümumi çəkisi - 4,87 q*

Texnikası: *məftil çəkmə, əymə, yonma, daş bərkətmə*

Tərkibi: Au - 75,62; Ag - 11,83; Fe - 9,76; Cu - 1,86; Ti - 0,61; Sn - 0,33

Tapılmışdır: 5 avqust 1952 il, arxeoloq R.M.Vahidov, İ.H.Nərimanov, Mingəçevir, çiy kəpirdən hörülmüş erkən xristian qəbri. XF 31

52. Ear-ring

Gold ear-ring: *hangings look like the droplets, the hoop is granulated. The inside of hanging is filled with a black unknown substance. There is a green glass bead at one ear-ring, and a hoop at another. Ear-ring is not complete. A pair*

Period: IV-V cc

Dimensions: *height of one - 4.2 cm, height of another - 4 cm, width - 1.1 cm, total weight - 9.20 gr*

Technique: *a model is made by ceramic form; granulated hoops, forging, soldering, grinding*

Composition: Au - 84,99; Ag - 11,97; Cu - 2,75; Ti - 0,29

Found: 06.10.1967, archaeologist J.A.Khalilov, Shamakhi region, v. Khynysly, burial box. XF 119

53. Ear-ring

Gold ear-ring: *there is a hanging with pearl and almandine fixed to the hoop. A pair*

Period: V-VI cc

Dimensions: *hoop's diam. - 1.1 cm, pearl's diam. - 0.6 cm, total length - 2.5 cm, total weight - 4.87 gr*

Technique: *wiring, bending, grinding, stone fixing*

Composition: Au - 75,62; Ag - 11,83; Fe - 9,76; Cu - 1,86; Ti - 0,61; Sn - 0,33

Found: 05.08.1952, archaeologists R.M.Vahidov, I.H.Narimanov, Mingachevir, Early Christian tomb built of bricks. XF 31

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 23, табл. III, рис. 8.
- 2) Керимов В.И. Храм Зейтун Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 74, ил. 26, с. 114.

54. *Surğa fragmenti*

Qızıl sırğa fragmenti: *yarpaq formalı asma süleyman daşı ilə inkrustasiya olunub, baş tərəfi iki ilgaklidir. Əlavə qatlanmış mis simi və telə keçirilmiş iki xırda mirvarisi var. Tam deyil. Bir ədəd*

Dövrü: V-VI əsr.

Ölçüləri: asma - 1,2 x 0,6 x 0,1 sm, ümumi uz. - 2,9 sm

Texnikası: döymə, lehimləmə, daş yonma və daş bərkətmə

Tərkibi: qızıl hissəsi - Au - 83,75;

Ag - 11,69; Cu - 3,89; Fe - 0,35; Ti - 0,23; V - 0,0872;

Mis hissəsi - Cu - 79,07; Zn - 15,01;

Pb - 3,87; Sn - 1,61; Fe - 0,44

Tapılmışdır: 21 oktyabr 1949 il, arxeoloq

Q.M. Aslanov, Mingəçevir, katakomb qəbri.

XF 29

54. *A part of ear-ring*

Gold ear-ring: *piece of gold ear-ring. Leaf-shaped hanging encrusted with garnet stone. There are two loops on the surface. Additionally there is wrapped copper wire and two little pearls put on the copper wire. It's not complete. 1 piece*

Period: V-VI cc

Dimensions: *hanging* – 1.2 x 0.6 x 0.1 cm, *total length* – 2.9 cm

Technique: *forging, soldering, stone grinding and fixing*

Composition: *fragment of gold part:*

Au - 83,75; Ag - 11,69; Cu - 3,89; Fe - 0,35;

Ti - 0,23; V - 0,0872; *fragment of copper*

part: Cu - 79,07; Zn - 15,01; Pb - 3,87;

Sn - 1,61; Fe - 0,44

Found: 21.10.1949, archaeologist G.M.

Aslanov, Mingachevir, catacomb burial.

XF 29

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.21- 22, табл. III, рис. 7.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре 1950 г.// КСИИМК, вып. 46, 1952, с. 98, рис. 31, 4.
- 3) Асланов Г.М. К изучению раннесредневековых памятников Мингечаура. // КСИИМК, вып. 60, М., 1955, с. 70, рис. 29, 3.
- 4) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 98.

55. Sırğa

Qızıl sırğa: *asmanın üzəri üç qabarıq oval formalı çıxıntılı, kənarı isə dənəciklidir. Sırğanı tamamlayan metal mil iki ədəd qızıl halqa, boru formalı yaşəm daşı və mirvari ilə bəzədilmişdir. Tam deyil, qara daşdan olan asması üç hissəyə parçalanıb.* Bir ədəd

Dövrü: V-VII əsr.

Ölçüləri: *hünd.- 1 sm, diam.-1 sm, çəkisi - 1, 63 q*

Texnikası: *döymə, dənəvər, lehimləmə*

Tərkibi: *Au - 87,56; Ag - 5,90; Cu - 5,31; Sn - 0,40; Fe - 0,50; Ti - 0,19; V - 0,13*

Tapılmışdır: *2 noyabr 1949 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, katakomb qəbri. XF 88*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г. М., Голубкина Т. И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 22, табл. III, рис. 6.
- 2) Асланов Г. М., К изучению раннесредневековых памятников Мингечаура.//КСИ-ИМК, вып. 60, М., 1955, с. 70, рис. 29, 4.

56. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqadan və dörd ləçəkli gül formalı asmadan ibarətdir. Asmanın aşağısında bir ilgək, yuvacıqlarında iki şüşə (?) qaş var, üç ədəd daşı düşüb. Bir tay.*

Dövrü: V-VII əsr.

Ölçüləri: *asmaşı - 1,7 x 1,7 x 0,2 sm, qulaqcığının diam.- 1,6 sm; çəkisi - 1, 63 q*

Texnikası: *döymə, əymə, lehimləmə, yonma*

Tərkibi: *Au - 82,18; Ag - 13,93; Cu - 2,48; Fe - 0,11; Sn - 0,39; Pb - 0,76; Ti - 0,15*

Tapılmışdır: *2 noyabr 1949 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, katakomb qəbri. XF 87*

55. Ear-ring

Gold ear-ring: *the surface of the hanging consists of three oval convexes; the edges are decorated with granules. Complementary, a metal rod is adorned with two gold hoops, tubular jasper and pearls. Earring is not complete. The hanging of black stone is broken down into three parts.* 1 piece

Period: V-VII cc

Dimensions: *height – 1 cm, diam. – 1 cm, weight – 1.63 gr*

Technique: *forging, granulation, soldering*

Composition: *Au - 87,56; Ag - 5,90;*

Cu - 5,31; Sn - 0,40; Fe - 0,50; Ti - 0,19; V - 0,13

Found: *02.11.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, catacomb burial. XF 88*

56. Ear-ring

Gold ear-ring: *consists of a hoop and four-petal flower-shaped hanging. There is one loop in the lower part of the hanging and two glasses (?) in the slots; three stones are dropped out.* 1 piece

Period: V-VII cc

Dimensions: *hanging – 1.7 x 1.7 x 0.2 cm, diam. of shackle – 1.6 cm; weight – 1.63 gr*

Technique: *forging, bending, soldering, grinding*

Composition: *Au - 82,18; Ag - 13,93; Cu - 2,48; Fe - 0,11; Sn - 0,39; Pb - 0,76; Ti - 0,15*

Found: *02.11.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, catacomb burial. XF 87*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 22, табл. III, рис. 5.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре в 1950 г.// КСИИМК, XLVI, М., 1952, с. 98, рис. 31, 5.
- 3) Асланов Г.М. К изучению раннесредневековых памятников Мингечаура.// КСИИМК, вып. 60, М., 1955, с. 70, рис. 29, 3.

57. Sırğa

Qızıl sırğa: ürək formalı opal qaşlı asma və keçirmədən ibarətdir. Bir tayının kənarlarında yeddi qarmaq, bir xırda mirvari və bir ilgək var, digərində isə dörd qarmaq və iki ilgək var. Bir cüt Dövrü: VI–VII əsr.

Ölçüləri: hünd.- 3,5 sm, qaş - 1 x 1,4 sm, çəkisi – 3,91 q, qaş - 0,20 q

Texnikası: əymə, lehimləmə, dənəvər, məftil çəkmə, yonma, daş bərkitmə

Tərkibi: Au - 82,8382; Bi - 11,363;

Cu - 5,5857; Ti - 0,0923, V - 0,0733, Ni - 0,048

Tapılmışdır: 31 oktyabr 1949 il, arxeoloq Q.M. Aslanov, Mingəçevir, katakomb qəbr. XF 36

57. Ear-ring

Gold ear-ring: the earring consists of heart-shaped opal hanging and a shackle. There are seven hooks at the edges, one small pearl and one loop at one earring, four hooks and two loops at another. A pair Period: VI–VII cc

Dimensions: height – 3.5 cm, a stone - 1 x 1.4 cm, weight – 3.91 gr., stone's weight – 0.20 gr

Technique: bending, soldering, granulation, wiring, grinding, stone fixing

Composition: Au - 82,8382; Bi - 11,363;

Cu - 5,5857; Ti - 0,0923, V - 0,0733, Ni - 0,048

Found: 31.10.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, catacomb burial. XF 36

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 23, табл. IV, рис. 10.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре в 1950 г.// КСИИМК, XLVI, М., 1952, с. 98, рис. 31, 3.
- 3) Керимов В.И. Храм Зейзит Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 77, ил. 27, фото 10, стр.115.
- 4) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку Элм, 1976, с. 99.
- 5) Nərimanov İ.H. Aslanov Q.M. Mingəçevirin bir qrup qəbir abidələri haqqında. //AMM, IV, 1962, s. 98.

58. Sırğa

Qızıl sırğa: *halqa, üzəri maili xətlərlə naxışlanıb. Bir ədəd*

Dövrü: IX - XI əsr.

Ölçüləri: *diam. - 1,5 sm, çəkisi - 3,4 q*

Texnikası: *tökmə, döymə, yonma, kəsmə*

Tərkibi: *Ni - 0,0642; Cu - 4,4211,*

Ag - 29,8754; Au - 65,0234; Pb - 0,6159

Tapılmışdır: *2009 il, arxeoloq V.İ.Kərimov, Şəki r-u, Kiş k., torpaq qəbir.*

XF 273

Biblioqrafiya:

- 1) Керимов В.И., Стурфуйел Б. Куш. Баку, Чашыюглы, 2003, с. 165.

58. Ear-ring

Gold ear-ring: *a hoop decorated with oblique lines. 1 piece*

Period: IX - XI cc

Dimensions: *diam. - 1.5 cm, weight - 3.4 gr.*

Technique: *casting, forging, grinding, cutting*

Composition: *Ni - 0,0642; Cu - 4,4211,*

Ag - 29,8754; Au - 65,0234; Pb - 0,6159

Found: *2009, archaeologist V.I.Karimov, Shaki region, v. Kish, primer burial. XF 273*

59. Sırğa

Qızıl sırğa: *qarmaqşəkillidir, bir tərəfi sarılmış simlə və mirvarili ilgəklə tamamlanır. Sırğanın bir tayının mirvarisi düşüb. Bir cüt*

Dövrü: XIII-XIV əsr.

Ölçüləri: *birinin hünd.- 3,4 sm, diam.- 1,7*

sm, çəkisi -2,2 qr, digərin hünd.- 3,8 sm,

diam.- 1,5 sm, çəkisi - 2,15 q

Texnikası: *tökmə, döymə, yonma, burma, daş qoyma*

Tərkibi: *Au - 61,75; Ag - 31,43; Cu - 4,82; Fe - 0,60; Pb - 1,40*

Tapılmışdır: *23 dekabr 1949 il, arxeoloqlar R.M. Vahidov, Q.İ. İone, Mingaçevir, torpaq qəbir. XF 20*

59. Ear-ring

Gold ear-ring: *hook-shaped earrings. There are twisted wires at the ends. It's a pearl at one exponent, the second pearl dropped out. A pair*

Period: XIII-XIV cc

Dimensions: *height of one - 3.4 cm,*

diam. - 1.7 cm, weight - 2.2 gr., height of

another - 3.8 cm, diam. - 1.5 cm, weight - 2.15 gr

Technique: *casting, forging, grinding, twisting, stone fixing*

Composition: *Au - 61,75; Ag - 31,43;*

Cu - 4,82; Fe - 0,60; Pb - 1,40

Found: *23.12.1949, archaeologists R.M.Vahidov, G.I.Ione, Mingachevir, primer burial. XF 20*

Biblioqrafiya:

- 1) İbrahimov F.İ. Bakıda metalışləmə tarixi. Bakı, Elm, 1988, s.54.
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 23, табл. IV, рис. 1.
- 3) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 96.

60. Ear-ring

Gold ear-ring: consists of a hoop and pink crystal. A stone of one ear-ring is dropped out, another is broken in half. The artifact is not complete. A pair

Period: XV-XVI cc

Dimensions: height - 3 cm, weight: stones – 1.9 gr., one ear-ring – 3.60 gr., another – 2.70 gr

Technique: forging, bending, grinding, soldering, stone fixing

Composition: Au - 85,60; Ag - 9,31;

Cu - 5,10

Found: 1946, archaeologist N.V.Min-keovich-Mustafayeva, Baku, the tomb of Shirvanshakhs. XF 91

60. Sırğa

Qızıl sırğa: halqa və cəhrayı rəngli kristal daşdan ibarətdir. Sırğanın bir tayının daşı yoxdur, digəri iki yerə parçalanmışdır. Tam deyil. Bir cüt

Dövrü: XV-XVI əsr.

Ölçüləri: hünd.- 3 sm, çəkisi - qaşlar - 1,9 qr, sırğanın biri - 3,60 q, digəri - 2,70 q

Texnikası: döymə, əymə, yonma, lehimləmə, daş qoyma

Tərkibi: Au - 85,60; Ag - 9,31; Cu - 5,10

Tapılmışdır: 1946 il, arxeoloq N.V.Min-keviç-Mustafayeva, Bakı, Şirvanşahlar məqbərəsi. XF 91

61. Sırğa

Qızıl sırğa: halqa və firuzə qaşlı kənarları ləçəkvari asmadan ibarətdir. Asmanın aşağı və yuxarı ilgəklərinə "fransız hörgülü" zəncir keçirilmişdir. Tam deyil. Bir ədəd

Dövrü: XVII - XVIII əsr.

Ölçüləri: asmasının diam.- 0,7sm, hünd.- 2,8 sm, çəkisi - 1,3 q

Texnikası: kəsmə, burma, lehimləmə, əymə, daşqoyma

Tərkibi: Ti - 0,10, V- 0,14; Fe - 0,0825; Cu - 5,24; Ag - 9,32; Au - 85,12

Tapılmışdır: 2006 il, arxeoloq V.A.Kvaçidze, Salyan r-nu, Qırxcıraq sahəsi.

XF 264

61. Ear-ring

Gold ear-ring: consists of a hoop and a petal-shaped hanging with turquoise. There are "French weaving" chains attached to the upper and lower loops of hanging. The exponent is not complete. 1 piece

Period: XVII - XVIII cc

Dimensions: diam. of hanging – 0.7 cm, height – 2.8 cm, weight – 1.3 gr

Technique: cutting, twisting, soldering, bending, stone fixing

Composition: Ti - 0,10, V- 0,14; Fe - 0,0825; Cu - 5,24; Ag - 9,32; Au - 85,12

Found: 2006, archaeologist V.A.Kvachidze, Salyan region, Gyrykhchirag area.

XF 264

SİNƏ BƏZƏKLƏRİ / BREAST ORNAMENTS

62. Sınə bəzəyi

Qızıl sınə bəzəyi: içi boş, üstü dalğavaridir.
 Tam deyil, iki hissədən ibarətdir
 Dövrü: e.ə. II min. birinci yarısı
 Ölçüləri: uz. - 6,5 sm, 7 sm; çəkisi - 7,22 q
 Texnikası: döymə, ayma, kəsmə, yonma
 Tərkibi: Fe - 0,0739; Cu - 1,9093;
 Ag - 16,1228; Au - 81,8940
 Tapılmışdır: 1987 il, arxeoloq Axundov
 T.İ., Şəki r-nu, Kūdūrlū k., kurqan.
 XF 218

Bibliografiya:

- 1) Axundov T.İ. Şəkinin qədim dəfn abidələri. //AMM, Bakı, Elm, 1993, XI, s.134 - 135. *tablo VII, rəsm 1- 4.*
- 2) Ахундов Т.И. Северо-западный Азербайджан в эпоху энеолита и бронзы. Баку. Элм. 2001, с. 307.

62. Breast ornament

Gold breast ornament: hollow, wavy surface.
 It's not complete, consists of two parts
 Period: first half of II millennium B.C.
 Dimensions: length – 6.5 cm, 7 cm;
 weight – 7.22 gr
 Technique: forging, bending, cutting,
 grinding
 Composition: Fe - 0,0739; Cu - 1,9093;
 Ag - 16,1228; Au - 81,8940
 Found: 1987, archaeologist Akhundov T.I.,
 Shaki region, v. Kudurlu, a mound. XF 218

63. Boyunbağı

Qızıl boyunbağı: içi boş uzunsov fiqurların baş tərəfində iri, aşağı hissəsində kiçik ölçülü kürəciklər var. Hər fiqurun üzəri qabarıq üfqi və şaquli zolaqlarla bəzədilib, arxa tərəfi sayadır. Bəzəklərin kürə və mərkəzi hissəsi sap keçirtmək üçün dəliklənib. Cəmi 30 ədəd, onlardan altısının baş hissəsi qopub
 Dövrü: e.ə. V - III əsr.
 Ölçüləri: bir asmanın uz. - 2 sm, eni - 0,6 sm, ümumi çəkisi - 8,7 q
 Texnikası: döymə, lehimləmə, kəsmə, yonma
 Tərkibi: Au - 65,71; Ag - 30,09; Cu - 29,5; Fe - 0,63; V - 0,09; Ti - 0,53
 Tapılmışdır: 1946 il, arxeoloq Q.İ.lone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 18

63. Necklace

Gold necklace: there are big balls in the upper part and small balls in the lower part of the hollow elongated figures. Surface of each figure is decorated with horizontal and vertical stripes, the back side is smooth. Beads are holed for threading. The total number is 30; the upper parts of six beads are broken
 Period: V – III cc B.C.
 Dimensions: length of one hanging – 2 cm, width – 0.6 cm, total weight – 8.7 gr
 Technique: forging, soldering, cutting, grinding
 Composition: Au - 65,71; Ag - 30,09; Cu - 29,5; Fe - 0,63; V - 0,09; Ti - 0,53
 Found: 1946, archaeologist G.İ.lone, Mingachevir, primer burial. XF 18

64. Muncuqlar

Qızıl muncuqlar: *içi boş, səthi sayə, kürə formalı. Bəziləri fraqment şəklindədir. Ümumi sayı 53 ədəd. Muncuqlar boyunbağının (XF 18) tərkib hissəsidir*
Dövrü: e.ə. VII - V əsr.

Ölçüləri: *çəkisi – 3,8 q, ən iri muncuğunun diam. – 0,6 sm*

Texnikası: *döymə, lehimləmə, yonma*

Tərkibi: *Au - 73,10; Ag - 24,30; Cu - 1,47; Fe - 0,94; Ti - 0,19*

Tapılmışdır: *1946 il, arxeoloq Q.İ.lone, Mingəçevir, torpaq qəbir.*

XF 71

64. Beads

Gold beads: *hollow, balls with a smooth surface. Some of them are shared. The total number is 53. These beads are an integral part of a necklace (XF 18)*

Period: *VII - V cc B.C.*

Dimensions: *weight – 3.8 gr., diam. of the biggest bead – 0.6 cm*

Technique: *forging, soldering, grinding*

Composition: *Au - 73,10; Ag - 24,30; Cu - 1,47; Fe - 0,94; Ti - 0,19*

Found: *1946, archaeologist G.I.lone, Mingachevir, primer burial.*

XF 71

Biblioqrafiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, с. 25-26, табл. VII, рис. 3.
- 2) Ионе Г.И. Археологические раскопки в районе Мингечаургэсстроя (сообщение 1). Две могилы грунтового погребения со скорченным костяком.//Доклады АН Азерб. ССР, 1946, № 6, с. 266, табл. 4, рис. 3.
- 3) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре.//Общее собрание АН СССР посвященное 30-летию Великой Октябрьской социалистической революции. Изд-во АН СССР, М-Л, 1948, с. 349, рис.10.
- 4) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре.//МКА, I, Баку, Элм, 1949, с. 24, рис. 14.
- 5) Левиатов В.Н. Археологические работы в Мингечауре. Газ. Бакинский рабочий, 12 мая 1946 г., с. 3.
- 6) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 93.

BOYUNBAĞI VƏ BİLƏRZİK DƏSTLƏRİ SETS OF NECKLACES AND BRACELETS

65. Boyunbağı və bilərziklər

Qızıl boyunbağı və bilərziklər: *burma məftildən hazırlanmış boyunbağının sonluğunun biri ilgəkli, digəri isə qarmaqlıdır. Bələrziklərin hər iki sonluğu ilgəklidir. Bəzək dəsti bir boyunbağıdan, iki ədəd əl və iki ayaq üçün bilərziklərdən ibarətdir.*

Dövrü: VI əsr

Ölçüləri: *boyunbağının diam.- 12,5 sm, bilərziklərin diam.- 7,3 sm, ümumi çəkisi - 42,63 q*

Texnikası: *tökmə, döymə, burma, yonma*
Tərkibi: *Au - 99,05; Cu - 0,28; Ti - 0,33; V - 0,16; Fe - 0,18*

Tapılmışdır: *19 iyul 1960 il, arxeoloq A.A. İessen, Ağcabədi r-nu, Salmanbəyli k., Üçtəpə, kurqan.*
XF 66

65. Necklaces and bracelets

Gold necklaces and bracelets: *necklace made of a twisted wire ends with a loop at one side and a hook at another. Both sides of the bracelets end with loops. Decorative set consists of a necklace, two arm bracelets and two ankle bracelets.*

Period: VI c

Dimensions: *diam. of necklace – 12.5 cm, diam. of bracelets – 7.3 cm, total weight - 42.63 gr.*

Technique: *casting, forging, twisting, grinding*

Composition: *Au - 99,05; Cu - 0,28; Ti - 0,33; V - 0,16; Fe - 0,18*

Found: *19.06.1960, archaeologist A.A. İessen, Agjabedi region, v. Salmanbeyli, Uchtapa, a mound. XF 66*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.25, табл. VI, рис. 1, 2, 3.
- 2) Иессен А.А. Раскопки большого кургана в урочище Уч-тепе. // Труды Азерб. археологической экспедиции, т. II, 1956-1960 гг., М.- Л., Наука, 1965, с. 179, рис. 30.
- 3) Казиев С.М., Асланов Г.М. О двух кувшинных погребениях. // МКА, II, Баку, Элм, 1951, с. 205, табл. II, рис. 9.
- 4) Нариманов И. Тайны Учтепинских курганов. Газ. Бакинский рабочий, 17 августа 1960, с. 4.
- 5) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 95.

ASMALAR / PENDANTS

66. Asma

Qızıl asma: *altı tilli təbii büllur ilgəkli qızıl çərçivəyə salınmışdır*

Dövrü: e.ə. VII - V əsr.

Ölçüləri: *ümumi hünd. - 3,5 sm, çərçivənin hünd. - 1,1 sm, eni - 0,9 sm, ilgəyin hünd. - 0,6 sm, eni - 0,4 sm; büllurun çəkisi - 2,4 q, ümumi çəkisi - 4,7 q*

Texnikası: *döymə, lehımləmə, daş yonma, daş bərkitmə*

Tərkibi: *Au - 51,2491; Ti - 0,0652;*

V - 0,1199; Ni - 0,0644; Cu - 9,1207;

Zn - 0,3646; Bi - 38,955

Tapılmışdır: *1946 il, arxeoloq Q.İ İone, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 2*

66. Pendant

Gold pendant: *six-sided natural crystal is fixed into a gold frame with a loop*

Period: *VII - V cc B.C.*

Dimensions: *total height – 3.5 cm, frame height – 1.1 cm, width – 0.9 cm, loop height – 0.6 cm, width – 0.4 cm; crystal weight – 2.4 gr., total weight – 4.7 gr*

Technique: *forging, soldering, stone grinding and fixing*

Composition: *Au - 51,2491; Ti - 0,0652;*

V - 0,1199; Ni - 0,0644; Cu - 9,1207;

Zn - 0,3646; Bi - 38,955

Found: *1946, archaeologist G.I.İone, Mingachevir, primer burial. XF 2*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 28, табл. IV, рис. 5.
- 2) Керимов В.И. Храм Зейтун Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 74, ил. 24, фото 1.
- 3) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 92.

67. Asmalar

Qızıl asmalar: *dairəvi, yastı, ilgəkli bəzəklərin üzəri qabarıq nöqtəvari naxışlarla bəzədilib. Altı ədəd*

Dövrü: e.ə. VII-V əsr.

Ölçüləri: *diam. - 7 mm, ümumi çəkisi - 0,7 q*

Texnikası: *döymə, kəsmə, əymə*

Tərkibi: *Ti - 0,2268; Fe - 0,4946;*

Ni - 0,0459; Cu - 2,7259; Ag - 32,5418;

Sn - 0,4388; Au - 63,5261

Tapılmışdır: *arxeoloq Q.İ. İone, R.M.Vahidov, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 13*

67. Pendants

Gold pendants: *round, flat, surfaces of the loops are decorated with convex dots.*

The total number is 6

Period: *VII-V cc B.C.*

Dimensions: *diam. – 7 mm, total weight – 0.7 gr*

Technique: *forging, cutting, bending*

Composition: *Ti - 0,2268; Fe - 0,4946;*

Ni - 0,0459; Cu - 2,7259; Ag - 32,5418;

Sn - 0,4388; Au - 63,5261

Found: *1946, archaeologist G.I.İone, R.M.Vahidov, Mingachevir, primer burial. XF 13*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, с. 31, табл. VII, рис. 4.

68. Asma

Qızıl asma: üç tilli, iki ilgəklidir. Üç yuvacıqdan birində opal qası, aşağı hissəsində xırda qara daşı var. Digər iki yuvacıq əzilib, qaşları düşüb. Tam deyil

Dövrü: e.ə. III - I əsr.

Ölçüləri: uz. - 2,5 sm, eni - 1,2 q çəkisi - 1,28 q

Texnikası: tökmə, döymə, əymə, məftil çəkmə, dənəvər, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Au - 81,18; Ag - 14,70; Cu - 3,25; Fe - 0,22; Ti - 0,30; Ni - 0,0437; V - 0,0888

Tapılmışdır: 1986 il, təsadüfi tapıntı, Barda r-nu. XF 172

69. Asma bəzək fragmenti

Qızıl bəzək əşyası: kvadrat çərçivə 3 süleymandası (?) və 4 safir (?) ilə bəzədilib, kənarları bir sıraya düzülmüş dənəciklərlə haşiyələnib. Bir başı qoşa, iki küncü isə tək ilgəklidir. Bir qası yoxdur. Tam deyil

Dövrü: VI - VII əsr.

Ölçüləri: hünd.- 2 mm, eni - 1,8 sm, çəkisi - 2,147 q

Texnikası: əymə, lehimləmə, dənəvər, məftil çəkmə, yonma, daşı bərkitmə

Tərkibi: Au - 82,65; Ag - 14,70; Cu - 2,46; Ni - 0,0522; Ti - 0,15

Tapılmışdır: 18 sentyabr 1950 il, arxeoloq Q.M. Aslanov, Mingəçevir, katakombə qəbr. XF 32

68. Pendant

Gold pendant: tripartite, two loops. There is opal in one slot and a small black stone in lower part. Another two slots are rumpled, stones have dropped out. The exponent is not complete

Period: III - I cc B.C.

Dimensions: length - 2.5 cm, width - 1.2 gr., weight - 1.28 gr

Technique: casting, forging, bending, wiring, granulation, soldering, grinding

Composition: Au - 81,18; Ag - 14,70; Cu - 3,25; Fe - 0,22; Ti - 0,30; Ni - 0,0437; V - 0,0888

Found: 1986, chance finding, Barda region. XF 172

69. Fragments of pendant

Gold jewellery: a square frame is decorated with 3 garnets (?) and 4 sapphires (?), the edges are fringed with the granules arranged in a row. There are two loops at one corner, and by one at two corners. One stone is missed. The artifact is not complete

Period: VI - VII cc

Dimensions: height - 2 mm, width - 1.8 cm, weight - 2.147 gr

Technique: bending, soldering, granulation, wiring, grinding, stone fixing

Composition: Au - 82,65; Ag - 14,70; Cu - 2,46; Ni - 0,0522; Ti - 0,15

Found: 18.09.1950, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, catacomb burial. XF 32

Bibliografiya:

- 1) Qaziyev S.M. İki küp və iki katakombə qəbr.//MKA, III, Bakı, 1953, s. 28, 35.
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.28, табл. IV, рис. 2.
- 3) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 146, таб. XXXI, рис.17.

70. Asma bəzək fraqmentləri

Qızıl asma bəzəklər: içi boş, üzəri xətlərlə naxışlanmış, zıncırova bənzər bəzəklər. Üçü bir halqaya keçirilmişdir. Cəmi 9 ədəd. Dövrü: IX - X əsr.

Ölçüləri: 1) 1,1 x 1,1 x 0,3 sm; 2) 1,2 x 0,9 x 0,2 sm; ümumi çəkisi - 11,303 q

Texnikası: düymə, lehimləmə

Tərkibi: biri - Au - 97,47; Cu - 0,74;

Fe - 1,35; Ti - 0,48; ikincisi - Au - 88,99;

Ag - 7,45; Cu - 1,80; Ti - 0,64; Fe - 1,12

Tapılmışdır: arxeoloq R.M.Vahidov, İ.H.

Nərimanov, Mingəçevir, Sudaqılan k. XF 30

70. Fragments of pendant

Gold pendant: hollow, a surface is decorated with stripes, figures are like bluebells. Three pieces are fixed at one hoop. Total number is 9

Period: IX - X cc

Dimensions: 1) 1.1 x 1.1 x 0.3 cm; 2) 1.2 x 0.9 x 0.2 cm; total weight - 11.303 gr

Technique: forging, soldering

Composition: first - Au - 97,47; Cu - 0,74;

Fe - 1,35; Ti - 0,48; second - Au - 88,99;

Ag - 7,45; Cu - 1,80; Ti - 0,64; Fe - 1,12

Found: archaeologists R.M.Vahidov, I.H.

Narimanov, Mingachevir, v. Sudagilan.

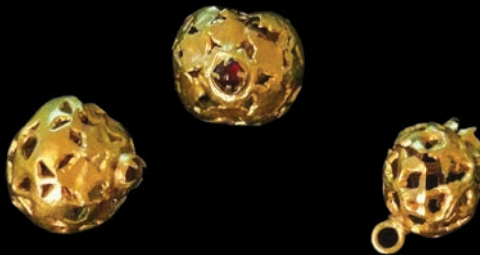
XF 30

Bibliografiya:

1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 28, табл. IV, рис.8.

2) Ваидов Р.М. Мингечаур в III-VIII веках (по материалам археологических раскопок). Баку, АН Азерб. ССР, 1961, с.132-137. рис. 44.

3) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 101.

71. Asmalar

Qızıl asmalar: kəsmə naxışlı kürələrin bir tərəfi ilgakli, digəri isə yaqut daşlıdır. Üç ədəd. Tam deyil, ikisinin daşı yoxdur

Dövrü: XII - XV əsr.

Ölçüləri: uzunluqları - 1, 5 sm; 2 sm, 1, 8 sm, ümumi çəkisi - 1,86 q

Texnikası: tökmə, kəsmə, döymə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Au - 75,20; Ag - 18,04; Cu - 6,25;

Ti - 0,0868; V - 0,11; Sn - 0,31

Tapılmışdır: 2009 il, təsadüfi tapıntı, Lənkəran.

XF 281

71. Pendants

Gold pendants: the balls with carved patterns have the loop at one side and a ruby at another. Total number is 3. It's not complete; two stones are missed

Period: XII - XV cc

Dimensions: length - 1.5 cm; 2 cm, 1.8 cm, total weight - 1.86 gr.

Technique: casting, cutting, forging, soldering, grinding

Composition: Au - 75,20; Ag - 18,04;

Cu - 6,25; Ti - 0,0868; V - 0,11; Sn - 0,31

Found: 2009, chance finding, Lankaran.

XF 281

72. Asma

Qızıl asma: *halqa, ilgəklidir, sonluqları üst-üstədir. Tam deyil*

Dövrü: *X - XI əsr.*

Ölçüləri: *1,3 x 1 sm, çəkisi - 4,38 q*

Texnikası: *kəsmə, yonma, lehimləmə*

Tərkibi: *Au - 66,04; Ag - 27, 98; Cu - 5,78; Fe - 0,09; Ti - 0,11*

Tapılmışdır: *1986 il, təsadüfi tapıntı, Beyləqan r-nu, Örənqala.*

XF 169

72. Pendant

Gold pendant: *a hoop with a loop; ends are intertwined. It's not complete*

Period: *X - XI cc*

Dimensions: *1.3 x 1 cm, weight – 4.38 gr.*

Technique: *cutting, grinding, soldering*

Composition: *Au - 66,04; Ag - 27, 98; Cu - 5,78; Fe - 0,09; Ti - 0,11*

Found: *1986, chance finding, Baylagan region, Orangala.*

XF 169

MUNCUQLAR / BEADS**73. Muncuqlar**

Qızıl muncuqlar: *16 ədəd müxtəlif ölçülü uzunsov, 6 ədəd disk formalı muncuqdan və bir lacivərdən ibarətdir*

Dövrü: *e.ə. IV min.*

Ölçüləri: *ən iri muncuq uz.- 6 mm., ümumi çəkisi - 2,9 q*

Texnikası: *tökəmə, yonma*

Tərkibi: *Ti - 0.0883; Fe - 0.1149;*

Cu - 1.6780; Ag - 20.1935; Sn - 0.5159;

Au - 77.4093

Tapılmışdır: *2010 il, arxeoloq T.İ. Axundov, Ağstafa r-nu, Soyuqbulaq nekropolu.*

XF 308

73. Beads

Gold beads: *consist of 16 elongated beads of various sizes, 6 disc-shaped beads and a lapis lazuli*

Period: *IV millennium B.C.*

Dimensions: *length of the biggest bead - 6 mm, total weight – 2.9 gr*

Technique: *casting, grinding*

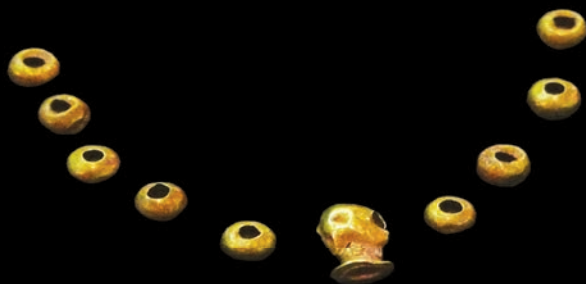
Composition: *Ti - 0.0883; Fe - 0.1149;*

Cu - 1.6780; Ag - 20.1935; Sn - 0.5159;

Au - 77.4093

Found: *2010, archaeologist T.İ. Akhundov, Ağstafa region, Soyugbulag necropolis.*

XF 308

74. Muncuqlar

Qızıl muncuqlar: doqquzu kürə, biri küp formalıdır. On ədəd

Dövrü: e.ə. III min. ortaları

Ölçüləri: çəkisi – 0,7 q

Texnikası: döymə, yonma, lehimləmə,

Tərkibi: Au - 77.7019; Ag - 18.8285; Cu - 3,2912; Ti - 0,1784

Tapılmışdır: 2005-ci il, arxeoloq N.Müseyyibli, BTC xətti üzərində, Şəmkir r- nu, Şəmkirçay k.

XF 274

74. Beads

Gold beads: 9 beads are as the balls and one is pitcher-shaped. The total number is 10

Period: the middle of III millennium B.C.

Dimensions: weight – 0.7 gr

Technique: forging, grinding, soldering

Composition: Au - 77.7019; Ag - 18.8285; Cu - 3,2912; Ti - 0,1784

Found: 2005, archaeologist N.Musayibli, Shamkir region, v. Shamkirchay .

XF 274

75. Muncuqlar

Qızıl muncuqlar: on iki ədəd çəllək, bir ədəd kürə və iki ədəd həndəsi naxışlarla bəzədilmiş borucuqlardan ibarətdir

Dövrü: e.ə. II min.

Ölçüləri: ümumi uz. - 12 sm, çəkisi - 7,6 q

Texnikası: döymə, əymə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Au - 58,84; Ag - 38,18; Sn - 0,51;

Cu - 2,13; V - 0,12; Ti - 0,13; Ni - 0,0815

Tapılmışdır: 2008 il, arxeoloq İ.Əliyev, Dübəndi - Şərqi Abşeron, kurqan.

XF 266

75. Beads

Gold beads: consist of twelve barrel-shaped, one spherical and two tube-shaped beads decorated with geometric patterns.

Period: II millennium B.C.

Dimensions: total length – 12 cm, weight – 7.6 gr

Technique: forging, bending, soldering, grinding

Composition: Au - 58,84; Ag - 38,18;

Sn - 0,51; Cu - 2,13; V - 0,12; Ti - 0,13;

Ni - 0,0815

Found: 2008, archaeologist I.Aliyev, v. Dubandi, East Absheron Peninsula, a mound. XF 266

76. Muncuqlar

Qızıl muncuqlar: kürə formalı muncuq kiçik ölçülü yumru çıxıntılarla bəzədilmiş, ikincisi daha xırda və səthi sayadır, digərinin yalnız fragmenti qalmışdır. Üç ədəd. Tam deyil

Dövrü: e.ə. II min. əvvəli

Ölçüləri: iri muncuğun diam.-1,5 sm, ümumi çəkisi - 2,14 q

Texnikası: döymə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Ti - 0.3206; Fe - 0.3978;

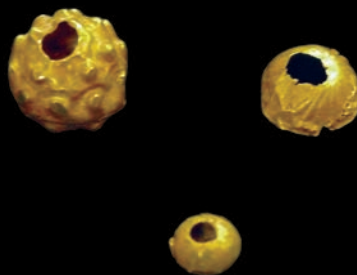
Cu - 1.7054; Ag - 15.8363; Au - 81.7856

Tapılmışdır: 1986 il, arxeoloq T.İ.Axundov, Şəki r-nu, Küdürlü kəndi, kurqan.

XF 219

Bibliografiya:

- 1) Axundov T.İ. Şəkinin qədim dəfn abidələri. Azərbaycanın maddi mədəniyyəti. Bakı, Elm, 1993, XI, s.134-135. tablo VII, rəsm 5.
- 2) Ахундов Т.И. Северо-западный Азербайджан в эпоху энеолита и бронзы. Баку. Элм. 2001, с. 307.

76. Beads

Gold beads: a spherical bead decorated with small round convexes, the second bead is smaller with smooth surface, from third bead remained only a fragment. The total number is 3. The exponent is not complete

Period: beginning of II millennium B.C.

Dimensions: diam. of the biggest bead – 1.5 cm, total weight – 2.14 gr

Technique: forging, soldering, grinding

Composition: Ti - 0.3206; Fe - 0.3978; Cu - 1.7054; Ag - 15.8363; Au - 81.7856

Found: 1986, archaeologist T.İ.Akhundov, Shaki region, v. Kudurlu, a mound.

XF 219

77. Muncuqlar

Qızıl muncuqlar: arpa formalı, içi boş, üzəri zolaqlıdır. Yeddi ədəd. Tam deyil.

Dövrü: e.ə. VII - V əsr.

Ölçüləri: bir muncuğun uz.- 0,9 sm, ümumi çəkisi -1,23 q

Texnikası: döymə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Au - 69,62; Ag - 26,68; Cu - 2,76;

Ti - 0,29; Ni - 0,0569; Fe - 0,60

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.İone, Mingəçevir, torpaq qəbir.

XF 4

Bibliografiya:

- 1) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре. //МКА, I, Баку, Элм, 1949, с. 24, рис. 14.

77. Beads

Gold beads: elongated beads similar to grains, hollow, striped surface. The total number is 7. The exponent is not complete.

Period: VII - V cc B.C.

Dimensions: length of one bead – 0.9 cm, total weight – 1.23 gr

Technique: forging, soldering, grinding

Composition: Au - 69,62; Ag - 26,68; Cu - 2,76; Ti - 0,29; Ni - 0,0569; Fe - 0,60

Found: 1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.İ.İone, Mingachevir, primer burial. XF 4

78. Muncuq

Qızıl muncuq: içi boş, saya, kürə formalıdır. Tam deyil, sınıqdır

Dövrü: X-XI əsr.

Ölçüləri: diam. - 0,6 sm, çəkisi - 0,12 q

Texnikası: döymə, əymə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Au - 61,01; Ag - 31,29; Cu - 6,65; Fe - 0,20; Sn - 0,65; V - 0,20

Tapılmışdır: 1955 il, arxeoloq A.A.İessen, Beyləqan r-nu, Öranqala. XF 90

78. Beads

Gold bead: hollow, smooth, spherical. It's broken and not complete

Period: X-XI cc

Dimensions: diam. - 0.6 cm, weight - 0.12 gr

Technique: forging, bending, soldering, grinding

Composition: Au - 61,01; Ag - 31,29;

Cu - 6,65; Fe - 0,20; Sn - 0,65; V - 0,20

Found: 1955, archaeologist A.A.Iessen, Baylagan region, Orangala. XF 90

79. Muncuqlar

Qızıl muncuqlar: içi boş, saya, küpə formalı. On bir ədəd

Dövrü: II - V əsr.

Ölçüləri: diam. - 5 mm., ümumi çəkisi - 3,4 q

Texnikası: döymə, lehimləmə, məftil çək-mə, yonma

Tərkibi: Au - 83,86; Ag - 8,85; Cu - 1,86; Ti - 4,73; V - 0,38; Fe - 0,31

Tapılmışdır: 22 oktyabr 1949 il, arxeoloq Q.M. Aslanov, Mingəçevir, katakombə qəbri. XF 15

79. Beads

Gold beads: hollow, smooth, spherical. The total number is 11

Period: II - V cc

Dimensions: diam. - 5 mm, total weight - 3.4 gr

Technique: forging, soldering, wiring, grinding

Composition: Au - 83,86; Ag - 8,85;

Cu - 1,86; Ti - 4,73; V - 0,38; Fe - 0,31

Found: 22.10.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, catacomb burial. XF 15

Biblioqrafiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 25, табл. IV, рис. 6.

80. Muncuqlar

Qızıl muncuq fraqmentləri: *iki ədəd dairəvi, iki - uzunsov formalı muncuqdan və iki hissəcikdən ibarətdir.* Altı ədəd. Tam deyil, muncuqlar sınıq və əzikdir

Dövrü: V - VII əsr.

Ölçüləri: *diam.- 5 mm; 1,1x4mm; 3x4 mm, ümumi çəkisi - 0,63 q*

Texnikası: *döymə, əymə*

Tərkibi: *Au - 52,30; Ag - 40,97; Cu - 0,08; Fe - 0,35; Ti - 0,12; V - 0,18*

Tapılmışdır: *28 mart 1946 il, arxeoloq R.M.Vahidov, V.P.Fomenko, Mingəçevir. XF 86*

80. Beads

Fragments of gold beads: *consist of two circular, two elongated beads and two particles. The total number is 6. The exponent is not complete. Beads are broken and rumpled*

Period: V - VII cc

Dimensions: *diam. - 5 mm; 1.1x4 mm; 3x4 mm, total weight – 0.63 gr*

Technique: *forging, bending*

Composition: *Au - 52,30; Ag - 40,97; Cu - 0,08; Fe - 0,35; Ti - 0,12; V - 0,18*

Found: *28.03.1946, archaeologists R.M.Vahidov, V.P.Fomenko, Mingachevir. XF 86*

81. Muncuqlar

Qızıl muncuqlar: *ici boş, saya, biri kürə, digəri isə yarımkürə formalıdır. İki ədəd. Tam deyil, əzik və sınıqdır*

Dövrü: V - VII əsr.

Ölçüləri: *diam.- 4x3; 2x2 sm; ümumi çəkisi - 0,03*

Texnikası: *döymə, lehimləmə, yonma*

Tərkibi: *Au - 53,96; Ag - 41,31; Cu - 4,73*

Tapılmışdır: *28 mart 1946 il, arxeoloq R.M.Vahidov, V.P.Fomenko, Mingəçevir.*

XF 84

81. Beads

Gold beads: *hollow, smooth, one is spherical, another is hemispherical. The total number is 2. Beads are not complete, broken and rumpled*

Period: V - VII cc

Dimensions: *diam. - 4x3; 2x2 cm; total weight – 0.03 gr*

Technique: *forging, soldering, grinding*

Composition: *Au - 53,96; Ag - 41,31; Cu - 4,73*

Found: *28.03.1946, archaeologists R.M.Vahidov, V.P.Fomenko, Mingachevir.*

XF 84

82. Muncuq

Qızıl muncuq: kürə, içi boş, naxışlıdır. Bir ədəd

Dövrü: IX - XI əsr.

Ölçüləri: diam. - 0,9 x 0,7 sm, çəkisi - 0,8 q

Texnikası: şəbəkə

Tərkibi: Cu - 7.2043; Ag - 29.0595;

Au - 63.7362

Tapılmışdır: 2000 il, arxeoloq V.İ.Kərimov,

Şəki-nu, Kiş k.

XF 270

82. Bead

Gold bead: decorated hollow ball. 1 piece

Period: IX - XI cc

Dimensions: diam. - 0.9 x 0.7 cm, weight - 0.8 gr

Technique: tracery filigree

Composition: Cu - 7.2043; Ag - 29.0595;

Au - 63.7362

Found: 2000, archaeologist V.I.Karimov,

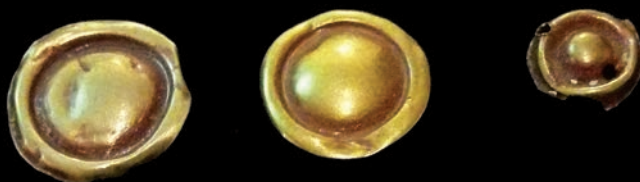
Shaki region, v. Kish. XF 270

Bibliografiya:

1) Керимов В.И., Стурффиел Б. Киш. Баку, Чашыюглы, 2003, с. 165.

2) Керимов В.И. Храм Зейзит Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с.78, ил. 27, фото 10, с.115.

DÜYMƏLƏR / BUTTONS

83. Düymələr

Qızıl düymələr: *dairəvi, sayə, kənarları xətlə haşiyələnib, arxa hissələri ilgəklidir. Müxtəlif ölçülüdür. Üç ədəd*

Dövrü: e.ə.VII - V əsr.

Ölçüləri: üç ədəd düymənin diam. - 1,2 sm, 1,1 sm, 0,8 sm, ümumi çəkisi - 1 q

Texnikası: qəlibkarlıq, lehəmləmə

Tərkibi: Au - 84,26; Ag - 11,27; Cu - 3,51; Ni - 0,0624; Fe - 0,65; Ti - 0,25

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq Q.M.Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ.lone, Mingaçevir, torpaq qəbir. XF 26

83. Buttons

Gold buttons: *circular, smooth, the edges are bordered by lines, the backsides have loops. Buttons are of different sizes. The total number is 3*

Period: VII - V cc B.C.

Dimensions: 3 buttons diam. - 1.2 cm, 1.1 cm, 0.8 cm, total weight - 1 gr

Technique: mouldering, soldering

Composition: Au - 84,26; Ag - 11,27;

Cu - 3,51; Ni - 0,0624; Fe - 0,65; Ti - 0,25

Found: 1946-1953, archaeologists G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.lone, Mingachevir, primer burial. XF 26

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.30, табл. IV, рис.3.

84. Düymələr

Qızıl düymələr: *sayə, arxa hissələri ilgəklidir. Yeddi ədəd. Tam deyil, əzikdir*

Dövrü: e.ə. II - b.e. I əsr

Ölçüləri: 4 əd. diam. - 5 mm, 3 əd. diam - 3 mm, ümumi çəkisi - 0,3 q

Texnikası: tökmə, döymə, yonma

Tərkibi: Au - 84,60; Ag - 12,01; Cu - 2,99; Sn - 0,41

Tapılmışdır: mart 1958, C.Ə. Xəlilov, Şamaxı r-nu, Xınıslı kəndi, küp qəbir. XF 309

84. Buttons

Gold buttons: *smooth, the backsides have loops. The total number is 7. They are dented*

Period: II B.C. - I A.D.

Dimensions: 4 pcs. diam. - 5 mm, 3 pcs. diam - 3 mm, total weight - 0.3 gr

Technique: casting, forging, grinding

Composition: Au - 84,60; Ag - 12,01;

Cu - 2,99; Sn - 0,41

Found: March 1958, archaeologist J.A.Khalilov, Shamakhi region, v. Khynysly, pitcher grave. XF 309

Bibliografiya:

- 1) Халилов Дж. А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III н.э.). Баку, Элм, 1985.

SANCAQLAR / PINS

85. Sancaq

Gümüş sancaq: doğan qadının başı tac-
lı, bədənini quş formasında təsvir olunub.
Fiqurun arxa hissəsində ilmə və çıxıntı var.
Dövrü: e.ə. I min.

Ölçüləri: hünd. - 4 sm, eni - 2 sm

Texnikası: tökmə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Ag - 62,79; Fe - 0,63; Cu - 33,04;
Sn - 2,30; Ti - 0,15; V - 0,14; Zn - 0,34;
Rb - 0,62

Tapılmışdır: arxeoloq S. M. Qaziyev,
Mingəçevir. XF 513

85. Pin

Silver pin: There is a woman in childbirth
with a crown and bird's body. The bottom
has a hook shape, while the upper part
has a curved protrusion

Period: I millennium B.C.

Dimensions: height – 4 cm, width – 2 cm

Technique: casting, soldering, grinding

Composition: Ag - 62,79; Fe - 0,63;

Cu - 33,04; Sn - 2,30; Ti - 0,15; V - 0,14;

Zn - 0,34; Rb - 0,62

Found: archaeologist S.M.Gaziyev,
Mingachevir. XF 513

Bibliografiya:

- 1) Карахмедова А.А., Рагимова М.Н. Ранние фибулы Кавказской Албании. Görkəmli Azərbaycan arxeoloqu Saleh Mustafa oğlu Qaziyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilmiş elmi sessiyanın materiallarından. Bakı, Elm, 1994, s.92-98, tablo I, s. 97, rəsm 24.

86. Sancaq

Qızıl sancaq: budaq üstündə oturmaş qartal. Əsası tuncdan, üstünə qızıl suyu çəkilib. Tam deyil, arxa hissəsində yerləşən bəndi sınıqdır, bir neçə yerdə qızılı qorub

Dövrü: e.ə. I – b.e. I əsr.

Ölçüləri: uz. - 3,5 sm, hünd.- 3,3 sm, ümumi çəkisi - 9,82 q

Texnikası: döymə, qızıl suya çəkilib, yonma
Tərkibi: Au - 86,67; Ag - 7,07; Cu - 3,78; Sn - 2,28; Ti - 0,20

Tapılmışdır: arxeoloq C.Ə. Xəlilov, Şamaxı r-nu, Xınıslı k., torpaq qəbir. XF 121

86. Pin

Gold pin: an eagle sitting on a branch. The base is of bronze, the surface is gold-plated. The artefact is not complete, the clasp on the backside is broken, and some gilding is torn off

Period: I B.C. – I A.D.

Dimensions: length – 3.5 cm, height – 3.3 cm, total weight – 9.82 gr

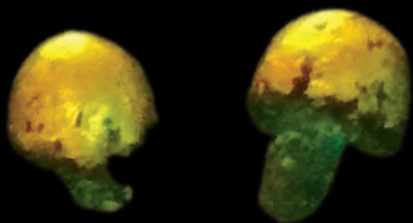
Technique: forging, gold covering, grinding

Composition: Au - 86,67; Ag - 7,07; Cu - 3,78; Sn - 2,28; Ti - 0,20

Found: archaeologist J.A.Khalilov, Shamakhi region, v. Khynysly, primer burial. XF 121

Bibliografiya:

- 1) Османов Ф.Л. История и культура Кавказской Албании. Баку, 2002, с. 221, табл. 12, рис. 14.
- 2) Халилов Дж. А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э.- III н.э.). Баку, Элм, 1985.

87. Sancaq başlığı

Sancaq başlığı: yarımkürə formalı bəzəklərin əsası tuncdandır, üzəri qızıl suyuna çəkilib. İki ədəd. Tam deyil, mili sınıqdır.

Dövrü: e.ə. XII - XI əsr.

Ölçüləri: çəkirləri - 0,70; 0,55 q

Texnikası: döymə, əymə, lehümləmə

Tərkibi: Au - 69,92; Ag - 17,92; Cu - 10,75; Sn - 1,28; V - 0,13

Tapılmışdır: 1982 il, H. Cəfərov, Tərtər r-nu, Borsunlu k., kurqan.

XF 246

87. Pinhead

Pinhead: Basis of the hemispherical jewellery is made of bronze and surface is gold-plated. The total number is 2. The artefact is not complete. One needle is broken

Period: XII - XI cc B.C.

Dimensions: weight – 0.70; 0.55 gr

Technique: forging, bending, soldering

Composition: Au - 69,92; Ag - 17,92;

Cu - 10,75; Sn - 1,28; V - 0,13

Found: 1982, archaeologist H.Jafarov, Tartar region, v. Borsunlu, a mound.

XF 246

Bibliografiya:

- 1) Cəfərov H.F. Azərbaycan e.ə. IV min. axırı-I min. əvvəllərində. Bakı, Elm, 2000, s.8,102,103,107, tablo 82, rəsm 29-30.
- 2) Джафаров Х.Ф. Бурсунлу-погребение племенного вождя. Баку, Элм, 1986, с.7, рис.18.

88. Sancaq

Qızıl sancaq: *altıləçəkli gül formasında olan əsas hissədən və ona bərkidilmiş iynədən ibarətdir. Mərkəzi firuzə, ətrafı yaqut daşları ilə inkrustasiya olunub. Tam deyil, bir daşı düşüb*

Dövrü: XV əsr

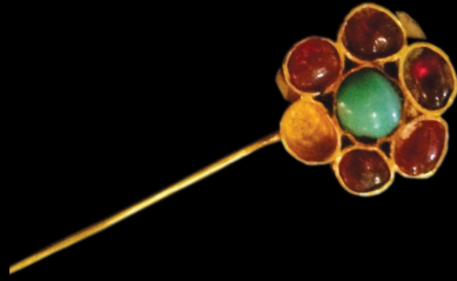
Ölçüləri: *diam.* - 1,5 sm, *iynənin uz.* - 3,8 sm, *ümumi çəkisi* - 2,73 q, *qaşlar çəkisi* - 0,50 q

Texnikası: *döymə, lehimləmə, məftil çəkmə, yonma, daş bərkitmə*

Tərkibi: *Au* - 87,22; *Ag* - 7,05; *Cu* - 5,15; *Sn* - 0,27; *Fe* - 0,0713; *V* - 0,0878; *Ti* - 0,14
Tapılmışdır: 1946 il, arxeoloq N.V. Minkeviç-Mustafayeva, Bakı, Şirvanşahlar məqbərəsi. XF 16

Bibliografiya:

- 1) İbrahimov F.Ə. Bakıda metalışləmə tarixi. Bakı, Elm, 1995, s.55-56, *tablo XV, rəsm 2.*
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.30, *табл. IV, рис. 7.*
- 3) Минкевич-Мустафаева Н.В. Гробницы в усыпальнице Ширваншахов.//ДАН Азерб. ССР, 1947, т.III, № 1, с.42-45.
- 4) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 100.

88. Pin

Gold pin: consists of basis and attached needle. Decoration is flower-shaped with six petals. The centre is encrusted with turquoise; the ruby stones are at the edges. The artefact is not complete, one stone fell out

Period: XV c

Dimensions: *diam.* - 1.5 cm, *needle's length* - 3.8 cm, *total weight* - 2.73 gr., *stones' weight* - 0.50 gr

Technique: *forging, soldering, wiring, grinding, stone fixing*

Composition: *Au* - 87,22; *Ag* - 7,05; *Cu* - 5,15; *Sn* - 0,27; *Fe* - 0,0713; *V* - 0,0878; *Ti* - 0,14

Found: 1946, archaeologist N.V.Minkevich-Mustafayeva, Bakı, the tomb of Shirvanshakhs. XF 16

KƏMƏR VƏ TOQQALAR / BELTS AND GIRDLES

89. Kəmər hissəsi

Qızıl kəmər hissəsi: *düzbucaq lövhədən ibarətdir. Mərkəzi sünbül şəkilli zolaqlarla bəzədilib. Künclərində dörd ədəd dəlik var*

Dövrü: e.ə. II min.ikinci yarısı

Ölçüləri: 3 x 2,5 sm, *çəkisi* - 5,44 q

Texnikası: *döymə, məftil çəkmə, lehimləmə, yonma*

Tərkibi: *Au* - 81,01; *Ag* - 15,29; *Cu* - 2,67; *Sn* - 0,31; *Fe* - 0,47; *Ti* - 0,27

Tapılmışdır: 1982 il, H.F. Cəfərov, Tərtər r-nu, Borsunlu k., kurqan. XF 249

Bibliografiya:

- 1) Cəfərov H.F.Azərbaycan e.ə. IV min. axırı-I min. əvvələrində. Bakı, Elm, 2000, s.8,102,103,107, *tablo 82, r. 24.*
- 2) Джафаров Х.Ф. Бурсунлу-погребение племенного вождя. АН.Азерб.ССР, Баку, Элм, 1986, с.7, *рис.18.*

89. Part of the belt

Gold belt part: consists of rectangular plate. The centre is decorated with stripes like spikelet. There are four holes in the corners

Period: second half of II millennium B.C.

Dimensions: 3x2.5 cm, *weight* - 5.44 gr.

Technique: *forging, wiring, soldering, grinding*

Composition: *Au* - 81,01; *Ag* - 15,29; *Cu* - 2,67; *Sn* - 0,31; *Fe* - 0,47; *Ti* - 0,27

Found: 1982, archaeologist H.Jafarov, Tartar region, v. Borsunlu, a mound. XF 249

90. Kəmə hissələri

Qızıl kəmə: on ədəd uzunsov, on ədəd kiçik ölçülü oval formalı, dörd gül, bir azik lövhədən və bir qarmaqdan ibarətdir. Lövhələrin üzəri nöqtəvari həndəsi və nəbatî naxışlarla bəzədilmişdir. Arxa hissələri ilgəklidir. Cəmi 25 ədəd

Dövrü: VI - VII əsr birinci yarısı

Ölçüləri: eni - 1,2 sm, iki uzunsov lövhənin uz. - 5,2 sm, səkkizinin uz. - 3,5 sm, eni - 1,1 sm; gül quruluşlu lövhələrin uz. - 2,7 sm, eni - 1,2 sm; on ədədi oval lövhə - 0,9 x 1,1 sm; qarmaq - 2 x 1,2 sm, ümumi çəkisi - 1,910 q

Texnikası: döymə, əymə, yonma

Tərkibi: Au - 74,21; Ag - 21,30; Cu - 4,27; Fe - 0,0895; Ti - 0,14

Tapılmışdır: 19 iyul 1960 il, arxeoloq A.A. İessen, Ağcabədi rayonu, Salmanbəyli kəndi, Üçtəpə, kurqan.

XF 68

90. Belt parts

Gold belt: consists of ten elongated forms, ten small oval forms, four flowers, one crumpled plate and a hook. The plates' surfaces are decorated with dotted geometric and vegetative patterns. There are loops on the backsides. The total number is 25

Period: VI – first half of VII cc

Dimensions: width – 1.2 cm, length of two elongated plates – 5.2 cm, length of eight – 3.5 cm, width – 1.1 cm; length of flower-shaped plates – 2.7 cm, width – 1.2 cm; 10 oval plates – 0.9 x 1.1 cm; a hook – 2 x 1.2 cm, total weight – 1.910 gr.

Technique: forging, bending, grinding

Composition: Au - 74,21; Ag - 21,30; Cu - 4,27; Fe - 0,0895; Ti - 0,14

Found: 19.06.1960, archaeologist A.A.İessen, Agjabedi region, v. Salmanbəyli, Uchtapa, a mound. XF 68

Bibliografiya:

- 1) Rəcəbova B. Azərbaycanın ənənəvi sənətkarlıq məmulatı və istehsalı tarixindən (IV-XVII əsrlər). Bakı, Elm, 2009, s. 130-131, şəkl.34; 22, 23.
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 32-33, табл. VI, рис. 4, 5, 8, 9, 10.
- 3) Иессен А.А. Раскопки большого кургана в урочище Уч-тепе. // Труды Азерб. археологической экспедиции. II, 1956-1960 гг., М.- Л., Наука, 1965, с. 177- 178, рис. 28, 29.
- 4) Нариманов И.Г. Тайны Учтепинских курганов. Газ. Бакинский рабочий, 17 августа 1960, с.4.
- 5) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 101.

91. Toqqa

Qızıl toqqa: *saya halqadan və keçirtmə dildən ibarətdir.*

Dövrü: IX–XIII əsr.

Ölçüləri: *çəkisi - 9,54 q, diam. - 2 sm*

Texnikası: *tökmə, döymə, əymə, yonma, lehımləmə*

Tərkibi: *Au - 86,07; Ag - 12,57; Cu - 1,05; Ti - 0,34*

Tapılmışdır: *1984 il, arxeoloq Q.M.Əhmədov, Qəbələ şəhəri, Qala qazıntı sahəsi.*

XF 208

91. Girdle

Gold girdle: *consists of smooth shackle and belt tongue*

Period: IX–XIII cc

Dimensions: *weight – 9.54 gr., diam. – 2 cm*

Technique: *casting, forging, bending, grinding, soldering*

Composition: *Au - 86,07; Ag - 12,57;*

Cu - 1,05; Ti - 0,34

Found: *1984, archaeologist G.M.Ahmadov, Gabala, Castle excavation.*

XF 208

92. Kəmər ucluğu

Qızıl və gümüş kəmər ucluğu: *qızıl lövhəcikdən və üzəri zolaqlarla bəzədilmiş gümüş dildən ibarətdir. Üç mıxça vasitəsi ilə dil lövhəyə bəndlənib*

Dövrü: IX–XIII əsr.

Ölçüləri: *qızıl hissəsi - 1,5 x 1 sm, çəkisi - 2 q; gümüş hissəsi - 3,5 x 1 sm, çəkisi - 6,3 q*

Texnikası: *döymə, əymə, yonma, bərkitmə*

Tərkibi: *qızıl hissəsi – Au - 85,72;*

Ag - 12,83; Cu - 1,10; Fe - 0,18; Ti - 0,17;

gümüş hissəsi – V - 0,1007; Ni - 0,0581;

Cu - 0,403; Zn - 0,1848; Bi - 98,7

Tapılmışdır: *1984 il, arxeoloq Q.M.Əhmədov, Qəbələ şəhəri, Qala qazıntı sahəsi. XF 209*

92. Belt tip

The tip of the gold-silver belt: *consists of the gold plate and silver tongue decorated with stripes. The tongue is attached to the plate by three nails*

Period: IX–XIII cc

Dimensions: *gold part – 1.5 x 1 cm,*

weight – 2 gr.; silver part – 3.5 x 1 cm,

weight – 6.3 gr

Technique: *forging, bending, grinding, fixing*

Composition: *gold part – Au - 85,72;*

Ag - 12,83; Cu - 1,10; Fe - 0,18; Ti - 0,17;

silver part – V - 0,1007; Ni - 0,0581;

Cu - 0,403; Zn - 0,1848; Bi - 98,7

Found: *1984, archaeologist G.M.Ahmadov, Gabala, Castle excavation. XF 209*

93. Toqqa

Gümüş toqqa: dördkünc sayə çərçivədən və ona iki ilgak vasitəsilə keçirilmiş ikiqat uzunsov lövhədən ibarətdir. Dili sınımışdır. Dövrü: I-III əsr.

Ölçüləri: uz. - 7,5 sm, eni - 3 sm; çəkisi - 23,30 q

Texnikası: tökmə, döymə, əymə, yonma

Tərkibi: Ag - 84,41; Ti - 0,12; Cu - 11,83;

Sn - 1,30; Sn - 1,3; Pb - 2,03; Bi - 0,15

Tapılmışdır: 1949 il, arxeoloq S.M.Qaziyev, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir.

XF 183

93. Girdle

Silver girdle: consists of a quadrangular smooth frame and double elongated plate attached by two loops. The tongue is broken

Period: I-III cc

Dimensions: length – 7.5 cm, width – 3 cm; weight – 23.30 gr

Technique: casting, forging, bending, grinding

Composition: Ag - 84,41; Ti - 0,12;

Cu - 11,83; Sn - 1,30; Sn - 1,3; Pb - 2,03;

Bi - 0,15

Found: 1949, archaeologist S.M.Gaziyev, Mingachevir, building of log burial.

XF 183

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. АН Баку, Азерб. ССР, 1966, с. 32, табл. XI, рис. 3.
- 2) Казиев С.М., Археологические раскопки в Мингечауре.//МКА, I, 1949, с. 45, рис. 4 б.

QOLBAĞLAR / BRACELETS**94. Qolbaq**

Qızıl qolbaq: sayə halqa, sonluqları bir-birindən aralıdır

Dövrü: e.ə. I – b.e. I əsr.

Ölçüləri: diam. - 5 sm, çəkisi - 18, 29 q

Texnikası: tökmə, yonma, əymə

Tərkibi: Au - 99,05; Cu - 0,28; Ti - 0,33;

V - 0,16; Fe - 0,18

Tapılmışdır: 30 oktyabr 1963 il, arxeoloq C.Ə.Xəlilov, Şamaxı r-nu, Xınıslı k., torpaq qəbir. XF 122

94. Bracelet

Gold bracelet: smooth hoop; there is a distance between the endings

Period: I B.C. – I A.D.

Dimensions: diam. - 5 cm, weight – 18.29 gr.

Technique: casting, grinding, bending

Composition: Au - 99,05; Cu - 0,28; Ti -

0,33; V - 0,16; Fe - 0,18

Found: 30.10.1963, archaeologist J.A.Khalilov, Shamakhi region, v. Khynysly, primer burial. XF 122

Bibliografiya:

- 1) Османов Ф.Л. История и культура Кавказской Албании. Баку, Тахсил, 2006, с. 221, табл. 12, рис.14.
- 2) Халилов Дж. А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III н.э.). Баку, Элм, 1985.

95. Qolbağ

Gümüş qolbağ: *saya halqa, mərkəzə və sonluqlara doğru qalınlaşır*

Dövrü: III əsr

Ölçüləri: *diam.* - 6 sm, *en kəsiyinin qalınlığı* - 0,6 sm, 0,8 sm

Texnikası: *tökmə, döymə*

Tərkibi: Ag - 85,05; Cu - 5,96; Zn - 7,39; Pb - 1,33; Ti - 0,17; V - 0,10

Tapılmışdır: 1046-1949 il arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingaçevir, Sudaqlan. XF 1709

95. Bracelet

Silver bracelet: *smooth hoop. It becomes thicker towards the center and endings*

Period: III c

Dimensions: *diam.* - 6 cm, *width of cut* - 0.6 cm, 0.8 cm

Technique: *casting, forging*

Composition: Ag - 85,05; Cu - 5,96; Zn - 7,39; Pb - 1,33; Ti - 0,17; V - 0,10

Found: 1046-1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, Sudagylan. XF 1709

Bibliografiya:

- 1) Rəcəbova B. Azərbaycanın ənənəvi sənətkarlıq məmulatı və istehsalı tarixindən (IV-XVII əsrlər). Bakı, Elm, 2009, s. 116, şəkl.8, 3.
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.35, табл. XII, рис. 2.
- 3) Ваидов Р.М. Мингечаур в III-VIII веках (по материалам археологических раскопок). Баку, Элм, 1961, с. 59, табл. XII, рис. 27.
- 4) Нариманов И.Г. Об одной группе погребальных памятников Мингечаура в 1951 г.//МКА, Баку, Элм, 1962, с. 23, табл. IX, рис. 3, с. 246. 5) Халилов Дж. А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 140, табл. XXX, 2.

96. Qolbağlar

Gümüş qolbağlar: *saya halqa, sonluqları ilə başına bənzəyir, gözləri dəliklərlə işarə olunub. İki ədəd. Tam deyil, ortadan sınıqdır*

Dövrü: e.ə.V-III əsr.

Ölçüləri: *diametrləri* - 7,8-5,8 sm, *qalınlıqları* - 0,4-0,5 sm

Texnikası: *tökmə, əymə*

Tərkibi: 1) Ag - 90,98; Ti - 0,0879; Fe - 0,12; Cu - 8,17; Pb - 0,64; Ti - 0,15; 2) Ag - 92,56; Cu - 6,70; Pb - 0,59; 2) Cu - 1,30, Ag - 98,57, Pb - 0,13

Tapılmışdır: 1946-cı il, arxeoloq S.M.Qaziyev, Mingaçevir, torpaq qəbir. AF 11904

96. Bracelets

Silver bracelets: *smooth hoop, the endings like snake's head, the eyes are pointed by holes. The total number is 2. It's not complete and broken in the centre*

Period: V-III cc B.C.

Dimensions: *diam.* - 7.8 - 5.8 cm, *widths* - 0.4 - 0.5 cm

Technique: *casting, bending*

Composition: 1) Ti - 0,0879; Fe - 0,12; Cu - 8,17; Ag - 90,98; Pb - 0,64; Ti - 0,15; Ag - 92,56; Cu - 6,70; Pb - 0,59; 2) Cu - 1,30, Ag - 98,57, Pb - 0,13

Found: 1946, archaeologist S.M.Gaziyev, Mingachevir, primer burial. AF 11904

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. АН Азерб. ССР, Баку, 1966, с.34-35.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре в 1950 г.//КСИИМК, XLVI, 1952, с. 98, рис. 31,18.

97. Qolbaq

Gümüş qolbağ: *saya halqa, sonluqları ilan başını xatırladır. Ortadan sınub, əzikdir*
Dövrü: e.ə. I əsr

Ölçüləri: *diam. - 7 x 5,3 sm; çəkisi - 32,77 q*

Texnikası: *tökmə, döymə*

Tərkibi: *Ag - 91,78; Ti - 0,12; Cu - 7,73; Sb - 0,37; Pb - 0,12*

Tapılmışdır: *22 aprel 1949 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, qadın küp qəbiri. XF 182*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. АН Азерб.ССР, Баку, 1966, с.34, табл. XIII, рис. 4.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре в 1950 г./КСИИМК, XLVI, 1952, с. 98, рис. 31,18.
- 3) Казиев С.М., Асланов Г.М., О двух кувшинных погребениях./МКА, II, Баку, Элм, 1951, с.206, табл. II, рис. 11.
- 4) Халилов Дж. А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 140, табл. XXX, 3.

97. Bracelet

Silver bracelet: *smooth hoop, the endings like snake's head. It's broken in the centre and dented*

Period: *I c B.C.*

Dimensions: *diam. - 7 x 5.3 cm; weight - 32.77 gr*

Technique: *casting, forging*

Composition: *Ag - 91,78; Ti - 0,12; Cu - 7,73; Sb - 0,37; Pb - 0,12*

Found: *22.04.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, female pitcher grave. XF 182*

98. Qolbaq

Gümüş qolbaq: *saya halqa, sonluqları bir-birindən aralıdır*

Dövrü: *e.ə.V-III əsr.*

Ölçüləri: *diam.i - 6,5 sm, qalınlığı - 0,6 sm*

Texnikası: *tökmə, əymə*

Tərkibi: *Ag - 83,69; Cu - 15,07; Ti - 0,13; Pb - 0,73; Fe - 0,0855; Zn - 0,29*

Tapılmışdır: *1951 il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, katakomb qəbir.*

AF 1246

98. Bracelet

Silver bracelet: *smooth hoop; there is a distance between the endings*

Period: *V-III cc B.C.*

Dimensions: *diam. - 6.5 cm, width - 0.6 cm*

Technique: *casting, bending*

Composition: *Ag - 83,69; Cu - 15,07;*

Ti - 0,13; Pb - 0,73; Fe - 0,0855; Zn - 0,29

Found: *1951, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, catacomb burial.*

AF 1246

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.35, табл. XII, рис.5.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре в 1950 г./КСИИМК, XLVI, 1952, с. 98, рис. 31,18.
- 3) Нариманов И.Г. Об одной группе погребальных памятников Мингечаура в 1951 г./МКА, Баку, Элм, 1962, с. 228, табл.VII, рис.1, с. 244.

99. Qolbaq

Gümüş qolbaq: *saya halqa, sonluqları ilan başına bənzəyir*

Dövrü: e.ə.V-III əsr.

Ölçüləri: *diam. i - 8 sm*

Texnikası: *tökmə, əymə*

Tərkibi: *Ag - 84,02; Cu - 4,80; Pb - 1,56;*

Ti - 8,81; Fe - 0.10; Sn - 0,71

Tapılmışdır: *1950 il, arxeoloq S. M.Qaziyev, Mingəçevir, katakomb qəbir. AF 1288*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.33-35.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре в 1950 г.//КСИИМК, XLVI, 1952, с. 98.
- 3) Нариманов И.Г. Об одной группе погребальных памятников Мингечаура в 1951 г.//МКА, Баку, Элм, 1962, с. 228, табл.VII, рис.1, с. 244.

99. Bracelet

Silver bracelet: *smooth hoop, the endings like snake's head*

Period: *V-III cc B.C.*

Dimensions: *diam. - 8 cm*

Technique: *casting, bending*

Composition: *Ag - 84,02; Cu - 4,80; Pb - 1,56; Ti - 8,81; Fe - 0.10; Sn - 0,71*

Found: *1950, archaeologist S. M.Gaziyev, Mingachevir, catacomb burial.*

AF 1288

100. Qolbaq

Gümüş qolbaq: *saya halqa, sonluqları bir-birindən aralı və ilan başını xatırladır. Qolbaq mərkəzə doğru bir qədər qalınlaşır*

Dövrü: e.ə.V-III əsr.

Ölçüləri: *diam. - 6 sm*

Texnikası: *tökmə, əymə*

Tərkibi: *Ag - 57,74; Cu - 22,90; Zn - 073;*

Sn - 1,81; Pb - 0,80; Ti - 16, 36;

Fe - 0, 27

Tapılmışdır: *1949 il, arxeoloq S.M. Qaziyev, Mingəçevir, küp qəbir. AF 1711*

100. Bracelet

Silver bracelet: *smooth hoop; there is a distance between the endings like snake's head. It's little thicker to the centre*

Period: *V-III cc B.C.*

Dimensions: *diam. - 6 cm*

Technique: *casting, bending*

Composition: *Ag - 57,74; Cu - 22,90; Zn - 073; Sn - 1,81; Pb - 0,80; Ti - 16, 36; Fe - 0, 27*

Found: *1949, archaeologist S. M.Gaziyev, Mingachevir, pitcher grave.*

AF 1711

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г.Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.34.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре в 1950 г.//КСИИМК, XLVI, 1952.
- 3) Казиев С.М., Асланов Г.М., О двух кувшинных погребениях.//МКА, II, Баку, Элм, 1951, с.206, табл. II, рис. 11.

101. Qolbaq

Gümüş qolbağ: *saya halqa, mərkəzə doğru bir qədər qalınlaşır*

Dövrü: e.ə.V-III əsr.

Ölçüləri: *diam. - 5,8 sm, qalınlığı - 0,5 sm*

Texnikası: *tökmə, əymə*

Tərkibi: *Ag - 80,87; V - 1,39; Cu - 9,78;*

Zn - 2,75; Pb - 0,66; Fe - 0,15; Ti - 4,39

Tapılmışdır: *1952-ci il, arxeoloq Q.İ.İone, Mingəçevir, katakomb qəbir. AF 1714*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.34.
- 2) Ваидов Р.М. Археологические работы в Мингечауре в 1950 г.//КСИИМК, XLVI, 1952.
- 3) Казиев С.М., Асланов Г.М., О двух кувшинных погребениях.//МКА, II, Баку, Элм, 1951, с.206, табл. II, рис. 11.

101. Bracelet

Silver bracelet: *smooth hoop; it's little thicker to the centre*

Period: *V-III cc B.C.*

Dimensions: *diam. – 5.8 cm, width – 0.5 cm*

Technique: *casting, bending*

Composition: *Ag - 80,87; V - 1,39;*

Cu - 9,78; Zn - 2,75; Pb - 0,66; Fe - 0.15;

Ti - 4,39

Found: *1952, archaeologist G.I.Ione, Mingachevir, catacomb burial. AF 1714*

ÜZÜKLƏR / RINGS**102. Üzük**

Qızıl üzük: *üzəri zolaq naxışlı halqa süleyman daşı ilə inkrustasiya olunub. Daşın yuvacığı iki tərəfdən dənəciklə bəzədilmişdir.*

Dövrü: *e.ə. I – b.e. I əsr.*

Ölçüləri: *diam.-1,8 sm, ümumi çəkisi -1,32 q, qaşın çəkisi - 0,12q*

Texnikası: *məftil çəkmə, burma, əymə, döymə, dənəvər, lehimləmə, daş bərkətmə*

Tərkibi: *Au - 85,81; Ag - 11,47; Cu - 2,04; Fe - 0,55; Ti - 0,13*

Tapılmışdır: *5 avqust 1961 il, Q.M.Aslanov, Qax r-nu, Torpaqqala. XF 123*

102. Ring

Gold ring: *surface is encrusted with striped round garnet stone. Stone slot is decorated with granules on both sides*

Period: *I c B.C. – I c A.D.*

Dimensions: *diam. – 1.8 cm, total weight – 1.32 gr., stone weight – 0.12 gr.*

Technique: *wiring, twisting, bending, forging, granulation, soldering, stone fixing*

Composition: *Au - 85,81; Ag - 11,47; Cu - 2,04; Fe - 0,55; Ti - 0,13*

Found: *05.08.1961, archaeologist G.M.Aslanov, Gakh region, Torpaqqala. XF 123*

Bibliografiya:

- 1) Aslanov Q.M. Torpaqqalada arxeoloji qazıntılar.//Azərbaycan SSR EA Xəbərləri, İctimai elmlər seriyası, 1961, № 8.

103. Üzük

Qızıl üzük: *halqası və ürək formalı daşın yuvacığı üç hörükvarı məftildəndir. Süleymandası və mavi rəngli pasta ilə inkrustasiya olunub*
Dövrü: e.ə. I – b.e. I əsr.

Ölçüləri: *diam. - 9 mm, çəkisi - 2, 58 q*

Texnikası: *məftil çəkmə, burma, əymə, döymə, lehimləmə, daş bərkitmə*

Tərkibi: *Au - 89,73; Ag - 5,58; Cu - 0,94; Fe - 3,49; Ti - 0,25*

Tapılmışdır: *30 oktyabr 1963 il, Şamaxı r-nu, Xınıslı k., arxeoloq C.Ə. Xəlilov, torpaq qəbir. XF 124*

Bibliografiya:

- 1) Османов Ф.Л. История и культура Кавказской Албании. Баку, Тахсил, 2006, 221, табл. XII, рис.12.
- 2) Халилов Дж. А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э.-III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 142.

104. Üzük

Qızıl üzük: *içi boş, üzəri dənəvər naxışlıdır, ametist ilə inkrustasiya olunub*
Dövrü: *II - III əsr.*

Ölçüləri: *çəkisi - 4, 718 qr, daşın diam. - 11x 9 sm, ümumi diam. - 2,5 sm*

Texnikası: *döymə, yonma, əymə, dənəvər, lehimləmə, daş bərkitmə*

Tərkibi: *Au - 66,8835; Fe - 26,844; Cu - 1,3951; Bi - 4,877*

Tapılmışdır: *4 yanvar 1953 il, arxeoloq R.M.Vahidov, Q.M.Aslanov, Mingəçevir. XF 24*

103. Ring

Gold ring: *a hoop and slot of heart-shaped stone are made of three braided wires. The ring is encrusted with garnet and blue paste*

Period: *I c B.C. – I c A.D.*

Dimensions: *diam. – 9 mm, weight – 2.58 gr*

Technique: *wiring, twisting, bending, forging, soldering, stone fixing*

Composition: *Au - 89,73; Ag - 5,58; Cu - 0,94; Fe - 3,49; Ti - 0,25*

Found: *30.10.1963, Shamakhi region, v. Khynysly, archaeologist J.A.Khalilov, primer burial. XF 124*

104. Ring

Gold ring: *hollow with granulated surface and encrusted amethyst*

Period: *II - III cc*

Dimensions: *weight – 4.718 gr., stone diam. – 11x 9 cm, total diam. – 2.5 cm*

Technique: *forging, grinding, bending, granulation, soldering, stone fixing*

Composition: *Au - 66,8835; Fe - 26,844; Cu - 1,3951; Bi - 4,877*

Found: *04.01.1953, archaeologists R.M.Vahidov, G.M.Aslanov, Mingachevir. XF 24*

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 36, табл. VII, рис.1.
- 2) Керимов В.И. Храм Зейзита Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 79, ил. 28, фото 12, с. 116.
- 3) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 102.
- 4) Халилов Дж. А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э.- III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 142.

105. Üzük

Qızıl üzük: *spiralvari halqanın sonluqları bir birindən aralıdır. Bir sonluğu burma məftil və mirvari, digəri isə beş səthli, nöqtələrlə bəzədilmiş nard zərinə bənzər başlıqla tamamlanır*

Dövrü: III əsr

Ölçüləri: *diam.* - 1,9 sm, *çəkisi* - 4, 25 q

Texnikası: *tökmə, ayma, yonma, lehimləmə, burma*

Tərkibi: *Au* - 85,11; *Ağ* - 10,79; *Fe* - 1,39;

Cu - 2,28; *Ti* - 0,36; *Zr* - 0,0850

Tapılmışdır: 1982 il, *təsadüfi tapıntı, Göyçay r-nu.*

XF 167

105. Ring

Gold ring: *there is a distance between the endings of spiral hoop; one ending consists of twisted wire and a pearl, another look like a five-sided dice decorated with the dots*

Period: III c

Dimensions: *diam.* - 1.9 cm, *weight* - 4.25 gr

Technique: *casting, bending, grinding, soldering, twisting*

Composition: *Au* - 85,11; *Ag* - 10,79;

Fe - 1,39; *Cu* - 2,28; *Ti* - 0,36; *Zr* - 0,0850

Found: 1982, *chance finding, Goychay region.* XF 167

106. Üzük - möhür

Qızıl üzük-möhür: *halqadan və əqiq qaşından ibarətdir. Qaşın üzərində zərdüştlik mifologiyasında yayılmış heyvan və insan sintezli təsvir, buynuzlu heyvan, od mehrabı və ağac var*

Dövrü: II - IV əsr.

Ölçüləri: *diam.* - 2 sm, *çəkisi* - 10,10 q

Texnikası: *tökmə, döymə, ayma, lehimləmə, yonma, daş bərkətmə*

Tərkibi: *Au* - 92,06; *Ag* - 4,11; *Cu* - 0,79; *Ti* - 3,04

Tapılmışdır: 18 iyun 2003, *təsadüfi tapıntı, arxeoloq F.S.Xəlili, Ağsu r-nu, Gəgəli kəndi.* XF 261

106. Stamp ring

Gold stamp ring: *consists of a hoop and agate. There is shown the synthesis of animal and man, a horned animal, fire altar and a tree, widespread in Zoroastrian mythology*

Period: II - IV cc

Dimensions: *diam.* - 2 cm, *weight* - 10.10 gr

Technique: *casting, forging, bending, soldering, grinding, stone fixing*

Composition: *Au* - 92,06; *Ag* - 4,11;

Cu - 0,79; *Ti* - 3,04

Found: 18.06.2003, *chance finding, archaeologist F.S.Khalili, Agsu region, v. Gadali.* XF 261

107. Üzük - möhür

Qızıl üzük-möhür: halqadan və düzbucaq çərçivəyə yerləşdirilmiş aqiqdən ibarətdir. Üzərində profildən insan başı təsvir olunub

Dövrü: II - IV əsr.

Ölçüləri: diam. - 2 sm, çəkisi - 3,42 q

Texnikası: tökmə, döymə, ayma, lehimləmə, yonma, daş bərkətmə

Tərkibi: Au - 90,86; Ag - 3,73; Cu - 5,19; Ni - 0,0703; Ti - 0,16

Tapılmışdır: 2005 il, təsadüfi tapıntı, Ağcabədi, Muğanlı k. XF 262

107. Stamp ring

Gold stamp ring: consists of a hoop and agate fixed in rectangular frame. There is a profile of a man shown on the stone

Period: II - IV cc

Dimensions: diam. - 2 cm, weight - 3.42 gr

Technique: casting, forging, bending, soldering, grinding, stone fixing

Composition: Au - 90,86; Ag - 3,73; Cu - 5,19; Ni - 0,0703; Ti - 0,16

Found: 2005, chance finding, Agjabedi region, v. Muganlı. XF 262

108. Üzük

Qızıl üzük: sümbül təsvirli halqadan və hər kənarı bir dənəciklə bəzədilmiş aqiq qaşından ibarətdir

Dövrü: VI- VII əsr.

Ölçüləri: diam.- 3 sm, aqiq - 0,50 q, çəkisi -1, 855 q

Texnikası: burma, lehimləmə

Tərkibi: Au - 69,48; Ag - 25,61; Cu - 4,72; Fe - 0,19

Tapılmışdır: 18 sentyabr 1950 il, arxeoloq Q.İ.lone, Mingəçevir, katakombə qəbri. XF 3

108. Ring

Gold ring: both edges consist of a corn-shaped hoop decorated with a bead and agate stone

Period: VI- VII cc

Dimensions: diam. - 3 cm, agate - 0.50 gr., weight - 1.855 gr

Technique: twisting, soldering

Composition: Au - 69,48; Ag - 25,61; Cu - 4,72; Fe - 0,19

Found: 18.09.1950, archaeologist G.I.lone, Mingachevir, catacomb burial. XF 3

Bibliografiya:

- 1) Qaziyev S.M. İki küp və iki katakombə qəbri.//МКА, III, Баки, Элм, 1953, s.28-29, tablo III, rəsm 8.
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 37, табл. VII, рис. 2.

109. Üzük

Qızıl üzük: *halqa və üzəri yazılı süleyman daşından ibarətdir. Daşın yuvacığının kənarları xırda dənəvər naxışla və hər iki tərəfi 3 ədəd iri dənəciklə bəzədilmişdir. Daşın üzərində ərəb əlifbası ilə yazılar arasında "Allah" sözü oxunur*

Dövrü: IX - XI əsr.

Ölçüləri: *diam. - 19 mm, çəkisi - 2,4 qr,*

Texnikası: *döymə, əymə, lehimləmə, dənəvər, yonma, qaş bərkitmə*

Tərkibi: *Au - 76,93; Ag - 15,71;*

Cu - 5,65; Fe - 1,49; Ti - 0,23

Tapılmışdır: *2000 il, arxeoloq V.İ.*

Kərimov, Şəki r-nu, Kiş k. XF 271

Biblioqrafiya:

- 1) Керимов В.В., Стурфуел Б. Куш. Баку, Чашыюглы, 2003, с. 102.
- 2) Керимов В.И. Храм Зейзун Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 79, ил. 28, фото 13, стр.116.

109. Ring

Gold ring: *consists of a hoop and inscribed garnet stone. There are the granules around the stone's slot and three big granules at the both sides. There is a readable word "Allah" ("God") among the words written in Arabic on the stone*

Period: IX - XI cc

Dimensions: *diam. - 19 mm, weight - 2.4 gr*

Technique: *forging, bending, soldering, granulation, grinding, stone fixing*

Composition: *Au - 76,93; Ag - 15,71;*

Cu - 5,65; Fe - 1,49; Ti - 0,23

Found: *2000, archaeologist V.I. Karimov, Shaki region, v. Kish. XF 271*

110. Üzük

Qızıl üzük: *saya halqadan və ürəkşəkilli çərçivədən ibarətdir. Qası düşmüşdür*

Dövrü: XII - XV əsr.

Ölçüləri: *diam. - 2 sm, çəkisi - 1,86 q*

Texnikası: *döymə, əymə, lehimləmə, kəsmə, daş bərkitmə*

Tərkibi: *Au - 77,17 ; Ag - 16,84;*

Cu - 5,53; Fe - 0,27; Ti - 0,20

Tapılmışdır: *2009 il, təsadüfi tapıntı, Lənkəran.*

XF 283

110. Ring

Gold ring: *consists of smooth hoop and heart-shaped frame. The stone fell out*

Period: XII - XV cc

Dimensions: *diam. - 2 cm, weight - 1.86 gr*

Technique: *forging, bending, soldering, cutting, stone fixing*

Composition: *Au - 77,17 ; Ag - 16,84;*

Cu - 5,53; Fe - 0,27; Ti - 0,20

Found: *2009, chance finding, Lankaran. XF 283*

111. Üzük

Qızıl üzük: halqanın üzəri iki ədəd firuzə, bir ədəd yaqut qaşı ilə inkrustasiya olunub. Dörd qaşı düşmüşdür
Dövrü: XII - XV əsr.
Ölçüləri: diam. - 2,2 sm, çəkisi - 3,47 q
Texnikası: döymə, ayma, lehimləmə, kəsmə, daş bərkitmə
Tərkibi: Au - 70,65; Ag - 23,56;
Cu - 5,54; Ti - 0,14; V - 0,12
Tapılmışdır: 2009 il, təsadüfi tapıntı, Lənkəran.
XF 284

111. Ring

Gold ring: hoop surface is encrusted with two turquoises and one ruby stones. Four stones fell out
Period: XII - XV cc
Dimensions: diam. - 2.2 cm, weight - 3.47 gr
Technique: forging, bending, soldering, cutting, stone fixing
Composition: Au - 70,65; Ag - 23,56;
Cu - 5,54; Ti - 0,14; V - 0,12
Found: 2009, chance finding, Lankaran.
XF 284

MÖHÜR / STAMPS

112. Möhür

Qızıl çərçivədə əqiq möhür: ellips formalıdır, üzərində insan və cəng arabası təsvir olunub
Dövrü: III əsr
Ölçüləri: qaşının diam. - 1,5 x 0,8 sm, qaşın çəkisi - 0,5 q, ümumi çəkisi - 4,79 q, uz. - 1,7 sm
Texnikası: döymə, ayma, lehimləmə, yonma, daş bərkitmə
Tərkibi: Au - 77,65; Ag - 7,86; Cu - 4,23; Ti - 9,76; Zn - 0,44; Ni - 0,0574
Tapılmışdır: 1960 il, A.A İessen, Ağcabədi r-nu, Salmanbəyli kəndi, Üçtərə, kurqan. XF 67

112. Stamp

Agate seal in the gold frame: elliptical shape. There is a rider in the chariot shown on the surface.
Period: III c
Dimensions: stone diam. - 1.5 x 0.8 cm, stone weight - 0.5 gr., total weight - 4.79 gr., length - 1.7 cm
Technique: forging, bending, soldering, grinding, stone fixing
Composition: Au - 77,65; Ag - 7,86;
Cu - 4,23; Ti - 9,76; Zn - 0,44; Ni - 0,0574
Found: 1960, archaeologist A.A.İessen, Agjabedi region, v. Salmanbeyi, Uchtapa, a mound. XF 67

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с. 45, табл.VI, рис.11.
- 2) Иессен А.А.Раскопки большого кургана в урочище Уч-тепе.//Труды Азерб. археологической экспедиции, II, 1956-1960 гг., М.- Л., Наука, 1965, с. 180, рис.33.
- 3) Нариманов И. Тайны Учтепинских курганов. Газ. Бакинский рабочий, 17 августа 1960, с.4.

BƏZƏK FRAQMENTLƏRİ / ORNAMENTAL FRAGMENTS

113. Bəzək hissəsi

Qızıl bəzək: üzəri doqquz qabarıq nöqtələrlə bəzədilmiş üçbucaq formalı nazik lövhə. Hər küncündə dəlik var

Dövrü: e.ə. VIII - VII əsr.

Ölçüləri: uz. - 1,5 sm, çəkisi - 0,37 q

Texnikası: döymə, kəsmə

Tərkibi: Au - 81,00; Ag - 12,21;

Cu - 5,31; Fe - 0,59; V - 0,09; Ti - 0,80

Tapılmışdır: 1982 il, H.F. Cəfərov, Mirbəşir r-nu, Borsunlu k., kurqan.

XF 250

113. Part of decoration

Gold decoration: triangle-shaped thin plate decorated with nine convex dots.

There are holes in each corner

Period: VIII - VII cc B.C.

Dimensions: length – 1.5 cm, weight – 0.37 gr

Technique: forging, cutting

Composition: Au - 81,00; Ag - 12,21;

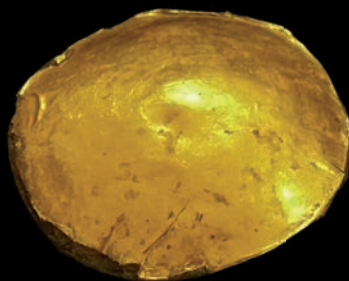
Cu - 5,31; Fe - 0.59; V - 0,09; Ti - 0,80

Found: 1982, archaeologist H.F. Jafarov, Mirbashir region, v. Borsunlu, a mound.

XF 250

Bibliografiya:

- 1) Cəfərov H.F. Azərbaycan e.ə. IV min. axırı-I min. əvvəllərində. Bakı, Elm, 2000, s.8,102,103,107, tablo 82, r. 24.
- 2) Джафаров Х.Ф. Бурсунлу-погребение племенного вождя. АН.Азерб.ССР, Баку, Элм, 1986, с.7, рис.18.

114. Bəzək hissəsi

Qızıl bəzək hissəsi: əsası tuncdan olan dairəvi lövhənin üzəri qızıl suyuna çəkilmişdir

Dövrü: e.ə. I əsr

Ölçüləri: diam. - 3,1; çəkisi - 3,50 q

Texnikası: döymə, kəsmə, qatlama

Tərkibi: Au - 94,84; Ag - 4,30; Cu - 0,71;

Ti - 0,15

Tapılmışdır: 1980 il, arxeoloq Q.M. Əhmədov, Qəbələ.

XF 174

114. Part of decoration

Gold part of decoration: Gold-plated ornament with a bronze base

Period: I c B.C.

Dimensions: diam. – 3.1 cm; weight – 3.50 gr

Technique: forging, cutting, folding,

Composition: Au - 94,84; Ag - 4,30;

Cu - 0,71; Ti - 0,15

Found: 1980, archaeologist G.M.Ahmadov, Gabala.

XF 174

115. Bəzək hissəsi

Əqiq daşından bəzək hissəsi: dördkünc və rombvarı oturacaq üzərində qarşı-qarşıya yerləşmiş, qızıl məftillə bağlanmış iki quş fiqurundan ibarətdir

Dövrü: ?

Ölçüləri: hünd.- 3,5 sm, eni - 2, 6 sm, çəkisi - 3,89 q

Texnikası: kəsmə, yonma, oyma

Tapılmışdır: 1946-1953, arxeoloq Q.M. Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ. İone, Mingəçevir.

XF 92

115. Part of decoration

Decoration part of agate stone: two related by gold wire figures of birds sitting opposite each other on a square and rhombus-shaped seats

Period: ?

Dimensions: height – 3.5 cm, width – 2.6 cm, weight – 3.89 gr

Technique: cutting, grinding, carving

Found: 1946-1953, archaeologist G.M.Aslanov, R.M.Vahidov, G.I.Ione, Mingacevir .

XF 92

116. Bəzək hissəsi

Qızıl bəzək hissəsi: içi boş, əqiq qaşlı, boruşəkillidir. Tam deyil, əzik və sınıqdır

Dövrü: V-VI əsr.

Ölçüləri: uz. 2,2 sm, diam.- 0, 8 sm, çəkisi - 0,33 q

Texnikası: döymə, əymə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Ti - 0,31, V - 0,10; Fe - 0,21;

Cu - 4,28; Ag - 15,36; Au - 79,73

Tapılmışdır: 1962 il, arxeoloq C.Ə.Xəlilov,

Şamaxı r-nu, Xınıslı k., qaş qutu qəbir . XF 125

116. Part of decoration

Gold part of decoration: hollow, with agate, tubular. It's not complete, crushed and broken

Period: V-VI cc

Dimensions: length – 2.2 cm, diam. – 0.8 cm, weight – 0.33 gr

Technique: forging, bending, soldering, grinding

Composition: Ti - 0,31, V - 0,10;

Fe - 0,21; Cu - 4,28; Ag - 15,36;

Au - 79,73

Found: 1962, archaeologist J.A.Khalilov, Shamakhi region, v. Khynysly, stone box grave. XF 125

117. Bəzək hissəsi

Qızıl bəzək hissəsi: saya, qarmaqşəkilli məftildən və ona lehimlənmiş hissədən ibarətdir

Dövrü: V-VII əsr.

Ölçüləri: uz.-2,3 sm, eni - 1,2 sm, çəkisi - 0,72 q

Texnikası: tökmə, döymə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Au - 89,60; Ag - 9,07; Cu - 1,08; Fe - 0,25

Tapılmışdır: 22 aprel 1949 il, arxeoloq Q.I.Qolubkina, Mingəçevir. XF 85

117. Part of decoration

Gold part of decoration: smooth, consists of a hook-shaped wire and a part soldered to it

Period: V-VII cc

Dimensions: length – 2.3 cm, width – 1.2 cm, weight – 0.72 gr

Technique: casting, forging, soldering, grinding

Composition: Au - 89,60; Ag - 9,07; Cu - 1,08; Fe - 0,25

Found: 22.04.1949, archaeologist G.I.Golubkina, Mingachevir. XF 85

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб.ССР, 1966, с.30, табл. V, рис. 4.
- 2) Казиев С.М. Новые археологические находки в Мингечауре в 1949 году.// Изв. АН Азерб. ССР, 1949, № 9, с. 96, рис. 16.

118. Bəzək hissəsi

Gümüş bəzək hissələri: qızıl suyuna çəkilmiş iki ədəd nəbatə təsvirli beşbucaq lövhədən və ilgəyə keçirilmiş saya mis halqalardan ibarətdir. Tam deyil, bir lövhənin küncü və ilgəyi sınıqdır

Dövrü: IX - XI əsr.

Ölçüləri: lövhə-1,4 x 1,4 sm, halqanın diam.-1, 2 sm, ümumi çəkisi -3,6 q

Texnikası: mis - kəsmə, ayma, lehimləmə; qızıl - döymə, kəsmə

Tərkibi: Ti - 0,0571; V - 0,13; Fe - 0,0580; Cu - 25,47; Zn - 1,01; Ag - 50,39;

Au - 22,53; Pb - 0,35

Tapılmışdır: 2000 il, arxeoloq V.I. Kərimov, Şəki r-un Kış k.

XF 269

118. Part of decoration

Silver parts of decoration: consists of two gold-plated pentagonal plates with vegetative patterns and copper smooth hoops tucked into a loop. It's not complete, a corner and a loop of one plate are broken

Period: IX - XI cc

Dimensions: plate -1.4 x1.4 cm, hoop diam. – 1.2 cm, total weight – 3.6 gr

Technique: copper - cutting, bending, soldering; gold - forging, cutting

Composition: Ti - 0,0571; V - 0,13;

Fe - 0,0580; Cu - 25,47; Zn - 1,01;

Ag - 50,39; Au - 22,53; Pb - 0,35

Found: 2000, archaeologist V.I. Karimov, Shaki region, v. Kish.

XF 269

Bibliografiya:

- 1) Керимов В.И., Стурфуел Б. Киш. Баку, Чашыюзлы, 2003.
- 2) Керимов В.И. Храм Зейзун Кавказской Албании. Баку, Элм, 2008, с. 77, ил. 28, фото 10, стр.116.

119. Bəzək hissəsi

Qızıl bəzək hissələri: *iki ədəd səkkizgüşəli firuzə qaşlı lövhə; iki ədəd nisbətən iri səkkizgüşəli üzəri firuzə və yaqut daşlı lövhə; iki ədəd firuzə və yaqut daşlı fiqurlu lövhə birləşməsindən ibarətdir. Lövhələrin üzəri nəbati naxışlıdır. Səkkizgüşəli lövhələrdən birinin bir hissəsi sınımış və qaş düşmüşdür. Gül şəkilli lövhələrə ilgək lehimlənmişdir. Tam deyil*

Ölçüləri: *uz. - 10,5 sm, eni - 2,5 sm, çəkisi - 12,0 q*

Dövrü: *XII - XV əsr.*

Texnikası: *döymə, əymə, lehimləmə, kəsmə, daş bərkitmə*

Tərkibi: *Ti - 0,15, V - 0,0617; Cu - 2,41,*

Ag - 13,03; Sn - 0,28; Au - 84,06

Tapılmışdır: 2009 il, təsadüfi tapıntı, Lənkəran.

XF 282

120. Bəzək hissəsi

Qızıl bəzək hissəsi: *düzbucaq, kənarları dalğalı lövhənin iki tərəfinə qarmaqvari hissələr bərkidilmişdir. Bəzək fragmenti hər iki tərəfdən dördkünc qaş üçün yuvacıqlarla tamamlanır. Tam deyil, qaşları düşüb*

Dövrü: *XII - XV əsr.*

Ölçüləri: *uz. - 4,3 sm, eni - 1,8 sm, çəkisi - 5,19 q*

Texnikası: *döymə, əymə, lehimləmə, kəsmə, yonma, daş bərkitmə*

Tərkibi: *Ti - 0,24; Fe - 0,20; Cu - 2,87;*

Ag - 17,18; Au - 79,52

Tapılmışdır: 2009 il, təsadüfi tapıntı, Lənkəran. XF 285

119. Part of decoration

Gold jewellery parts: *consists of connections between two octagonal plates with a turquoise in the center, two little bigger octagonal plates with the turquoise and ruby, and two figured plates with the turquoise and ruby. The surfaces of plates are decorated with vegetative patterns. A part of one octagonal plate is broken, and the stone dropped out. The loops are soldered to the flower-shaped plates. The artefact is not complete*

Period: *XII - XV cc*

Dimensions: *length - 10.5 cm, width - 2.5 cm, weight - 12.0 gr*

Technique: *forging, bending, soldering, cutting, stone fixing*

Composition: *Ti - 0,15, V - 0,0617;*

Cu - 2,41, Ag - 13,03; Sn - 0,28; Au - 84,06

Found: 2009, chance finding, Lankaran.

XF 282

120. Part of decoration

Gold decoration part: *a rectangle. There are hook-shaped parts attached to both sides of wavy edged plate. Decoration is complemented by quadrangular stone slots on both sides. It's not complete, stones dropped out.*

Period: *XII - XV cc*

Dimensions: *length - 4.3 cm, width - 1.8 cm, weight - 5.19 gr*

Technique: *forging, bending, soldering, cutting, grinding, stone fixing*

Composition: *Ti - 0,24; Fe - 0,20;*

Cu - 2,87; Ag - 17,18; Au - 79,52

Found: 2009, chance finding, Lankaran.

XF 285

121. Bəzək fragmenti "qoza"

Qızıl bəzək fragmenti: içi boş "qoza"nın üzəri badam naxışlıdır. Bir tərəfində ilgakli borucuq, digərində isə ilgak var

Dövrü: XVIII əsr

Ölçüləri: hünd.- 2,7 q, çəkisi-3,4 q

Texnikası: çaxma

Tərkibi: Au- 65,11; Ag-31,95; Cu-2,75; Ni-0,007; Ti-0,12

Tapılmışdır: 2012 il, arxeoloq Q.C.Cəbiyev, E.İ.Abbasova, Ağsu r-nu. XF 317

121. Part of decoration "qoza" (a cone)

Gold decoration part: the surface of hollow cone is almonds patterned. There is a tubule with a loop at one side, and the loop at another.

Period: XVIII c

Dimensions: height – 2.7 gr, weight – 3.4 gr

Technique: stamping

Composition: Au- 65,11; Ag-31,95; Cu-2,75; Ni-0,007; Ti-0,12

Found: 2012, archaeologists G.J.Jabiyev, E.I.Abbasova, Agsu region. XF 317

Bibliografiya:

- 1) Cəbiyev Q.C. Şirvan xəzinəsinə aparan yollar Ağsudən keçir. Arxeoloqlar qızıl dəfinəsi aşkar etdilər.//Miras, sentyabr 2012, № 4, səh.16-17.

SILAH HISSƏLƏRİ / WEAPON PARTS**122. Ox qabı hissələri**

Qızıl ox qabı hissələri: yumru nazik lövhələrin üzəri konsentrik dairəvi naxışlarla bəzədilib. Dörd ədəd. Tam deyil, sınıq və əzikdir

Dövrü: e. ə.VII - V əsr.

Ölçüləri: ən iri hissənin diam.- 2,3 sm; ümumi çəkisi-0,7 gr

Texnikası: döymə, ayma

Tərkibi: Au - 58,95; Ag - 34,97; Cu - 4,55; Fe - 0,70; Sn - 0,39; Ti - 0,33; V - 0,09

Tapılmışdır: arxeoloq R.M.Vahidov, Mingəçevir, torpaq qəbir. XF 82

122. Parts of quiver for arrows

Gold quiver parts: surfaces of thin circular plates are decorated with concentric spherical patterns. The total number is 4. The artefact is not complete, it's broken and rumpled

Period: VII - V cc B.C.

Dimensions: diam. of the biggest part – 2.3 cm; total weight – 0.7 gr

Technique: forging, bending

Composition: Au - 58,95; Ag - 34,97; Cu - 4,55; Fe - 0,70; Sn - 0,39; Ti - 0,33; V - 0,09

Found: 1946-1953, archaeologist R.M.Vahidov, Mingachevir, primer burial XF 82

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с.38, табл. VII, рис.5.

123. Xəncər qınının hissəsi

Qızıldan qın hissələri: müxtəlif ölçülü, həndəsi və nəbati naxışla bəzədilmiş nazik lövhələrdən ibarətdir. 23 ədəd. Tam deyil, sınıq və əzikdir

Dövrü: II - III əsr.

Ölçüləri: ən iri fraqment - 5 sm, ümumi çəkisi - 2,350 q

Texnikası: döymə, kəsmə

Tərkibi: Au - 81,18; Ag - 16,61;

Cu - 1,65; Fe - 0,26; Ti - 0,3

Tapılmışdır: aprel 1949, arxeoloq S.M.Qaziyev, Q.M.Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir. XF 74

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 38, табл. V, рис. 5.
- 2) Казиев С.М. Новые археологические находки в Мингечауре в 1949 году. // Изв. АН Азерб. ССР, 1949, № 9, с. 96, рис. 22.
- 3) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н. э. Баку, Элм, 1976, с. 91.

TAXT BƏZƏKLƏRİ / THRONE DECORATIONS

1982-ci ildə arxeoloq H.F.Cəfərov tərəfindən Tərtər rayonu Borsunlu kəndindəki kurqanda aşkar olunmuş taxta aid bəzəklərin qalıqları

Remains of adornments used for throne decoration, found by archeologist H.F. Jafarov in the mound located in Borsunlu village of Tartar region, in 1982

124. Lövhə

Fil sümüyündən lövhə: əsası tuncdan olan dairəvi bəzəyin mərkəzinə qızıl mıxça bərkidilib. Bəzəyin kənarı nazik qızıl çərçivə ilə haşiyələnib. Bir ədəd

Dövrü: e.ə.VIII - VII əsr.

Ölçüləri: diam.-3,9 sm, çəkisi -11,1 q

Texnikası: sümük-yonma, oyma; metal-döymə, əymə, bərkitmə

Tərkibi: Au - 70,4264; Ti - 0,0734,

V- 0,1309, Fe - 0,1006, Cu - 19,774,

Bi - 9,4949.

XF 251

Bibliografiya:

- 1) Cəfərov H.F.Azərbaycan e.ə. IV min. axırı-I min. əvvələrində. Bakı, Elm,2000, s.8,102,103,107, tablo 82, r. 24.
- 2) Джафаров Х.Ф. Бурсунлу-погребение племенного вождя. Баку, Элм,1986, с.7, рис.18.

123. Part of dagger sheath

Gold sheath parts: thin plates of various sizes are decorated with geometrical and vegetative ornaments. The total number is 23. The artefact is not complete, it's broken and rumpled

Period: II - III cc

Dimensions: the biggest fragment – 5 cm, total weight – 2.350 gr

Technique: forging, cutting

Composition: Au - 81,18; Ag - 16,61;

Cu - 1,65; Fe - 0,26; Ti - 0,3

Found: April of 1949, archaeologists S.M.Gaziyev, G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial . XF 74

124. Plate

Plate made of ivory: there is a gold nail attached to the circular ornament with bronze base. This decoration is fixed into thin gold frame. 1 piece

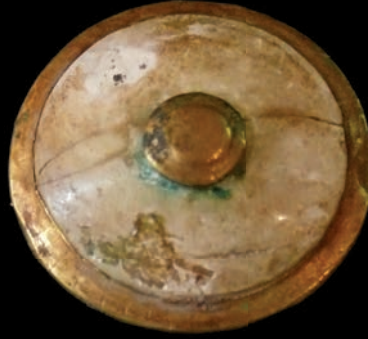
Period: VIII - VII cc B.C.

Dimensions: diam. – 3.9 cm, weight – 11.1 gr

Technique: ivory – grinding, engraving; metal – forging, bending, fixing

Composition: Au - 70,4264; Ti - 0,0734, V- 0,1309, Fe - 0,1006, Cu - 19,774, Bi - 9,4949.

XF 251

125. Lövha

Fil sümüyündən lövhə: əsası tuncdan olan dairəvi bəzəyin mərkəzinə qızıl mıxça bərkidilib. Bəzəyin kənarı nazik qızıl çərçivə ilə haşıyənib. Bir ədəd

Dövrü: e.ə.VIII - VII əsr.

Ölçüləri: diam. - 1,5 sm, çəkisi - 6,95 q

Texnikası: sümük - yonma, oyma; metal-döymə, əymə, bərkitmə

Tərkibi: Au - 75,10; Ag - 7,40; Cu - 13,62; Sn - 3,66; V - 0, 10, Ti - 0,12.

XF 252

125. Plate

Plate made of ivory: there is a gold nail attached to the circular ornament with bronze base. This decoration is fixed into thin gold frame. 1 piece

Period: VIII - VII cc B.C.

Dimensions: diam. - 1.5 cm, weight - 6.95 gr

Technique: ivory - grinding, engraving; metal - forging, bending, fixing

Composition: Au - 75,10; Ag - 7,40;

Cu - 13,62; Sn - 3,66; V - 0, 10, Ti - 0,12.

XF 252

126. Lövha

Fil sümüyündən lövhə: əsası tuncdan olan dairəvi bəzəyin mərkəzi dəlikli, kənarı isə nazik qızıl çərçivə ilə haşıyənib. Bir ədəd. Tam deyil, qızıl mıxçası düşüb

Dövrü: e.ə.VIII-VII əsr.

Ölçüləri: diam. - 3,4 sm, çəkisi - 10,4 q

Texnikası: sümük - yonma, oyma; metal-döymə, əymə, lehımləmə

Tərkibi: Au - 75,10; Ag - 7,40; Cu - 13,62; Sn - 3,66; V - 0, 10, Ti - 0,12.

XF 253

126. Plate

Plate made of ivory: there is a hole in the centre of circular ornament with bronze base. This decoration is fixed into thin gold frame. 1 piece. It's not complete; the gold nail fell out

Period: VIII-VII cc B.C.

Dimensions: diam. - 3.4 cm, weight - 10.4 gr

Technique: ivory - grinding, engraving; metal - forging, bending, soldering

Composition: Au - 75,10; Ag - 7,40;

Cu - 13,62; Sn - 3,66; V - 0, 10, Ti - 0,12.

XF 253

127. Lövha

Qızıl təbəqəli lövhə: əsası tuncdan olan yarım kürə lövhələrin üzəri qızıl suyuna çəkilib. Üç ədəd. Birinin orta hissəsində qızılı qopub

Dövrü: e.ə. VIII-VII əsr.

Ölçüləri: diam. - 0, 8 sm, 1 sm; 1,2 sm; çəkisi - 1, 67; 1,77; 1,97 q

Texnikası: döymə, əymə, lehimləmə

Tərkibi: Au - 43,39; Ag - 50,32;

Cu - 5,15; Sb - 0,69; Bi - 0,20; Ti - 0.0572;

V - 0.15, Ni - 0.0521.

XF 247/1, 247/2, 247/3

127. Plate

Gold covered plate: gold covered semi-circular plates with bronze base. The total number is 3. It's not complete; at the centre of one plate the gilding torn off.

Period: VIII-VII cc B.C.

Dimensions: diam. - 0.8 cm, 1 cm; 1.2 cm; weight - 1.67; 1.77; 1.97 gr

Technique: forging, bending, soldering

Composition: Au - 43,39; Ag - 50,32;

Cu - 5,15; Sb - 0,69; Bi - 0,20; Ti - 0.0572;

V - 0.15, Ni - 0.0521.

XF 247/1, 247/2, 247/3

128. Lövha

Qızıl təbəqəli taxt bəzəyi: əsası tuncdan olan yarım kürə lövhələrin üzəri qızıl suyuna çəkilib. Səkkiz ədəd. Tam deyil, mərkəz hissələrinin qızılı qopub

Dövrü: e.ə. VIII - VII əsr.

Ölçüləri: çəkili - 4,74; 3,94; 3,54; 4,28; 3,94; 3, 54; 4,91; 3,66

Texnikası: döymə, əymə, lehimləmə

Tərkibi: Au - 81,01; Ag - 15,27;

Cu - 2,67; Sn - 0,31; Fe - 0,47; Ti - 0,27.

XF 248/1, 248/2, 248/3, 248/4, 248/5, 248/6, 248/7, 248/8.

128. Plate

Gold covered plate: gold covered semi-circular plates with bronze base. The total number is 8. At the centres of some plates the gilding torn off

Period: VIII - VII cc B.C.

Dimensions: weights - 4.74; 3.94; 3.54; 4.28; 3.94; 3.54; 4.91; 3.66

Technique: forging, bending, soldering

Composition: Au - 81,01; Ag - 15,27;

Cu - 2,67; Sn - 0,31; Fe - 0,47; Ti - 0,27.

XF 248/1, 248/2, 248/3, 248/4, 248/5, 248/6, 248/7, 248/8.

AT BƏZƏYİ / HORSE DECORATIONS

129. Yüyən hissəsi

Gümüş yüyən hissəsi: halqa və düzbucaq lövhədən ibarətdir. Cəmi 3 ədəd: iki hissə və qırıq lövhəcikdən ibarətdir
Dövrü: I-III əsr.

Ölçüləri: uz. - 4,3, halqaların diam. - 1,9 sm, ümumi çəkisi - 13,8 q

Texnikası: döymə, əymə, yonma

Tərkibi: Ag - 90,71; Cu - 6,18; Pb - 1,30; Sn - 1,37; Zn - 0,14; Bi - 0,12; Ti - 0,10; V - 0,0810

Tapılmışdır: 1949 il, arxeoloq S.M. Qaziyev, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir.
XF 184

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, с. 32, табл. XI, рис. 2, 2а.
- 2) Казиев С.М. Археологические раскопки в Мингечауре. // МКА, I, Баку, Элм, 1949, с. 45, рис. 41а.

130. Lövhə

Qızıl təbəqəli tunc lövhə: üzəri konsentrik dairələrlə və qoç başları ilə bəzədilib
Dövrü: e.ə. II min.

Ölçüləri: diam. - 4,8 sm, qızıl təbəqənin qalınlığı - 2 mm, çəkisi - 12,5 q

Texnikası: döymə

Tərkibi: Au - 53,52; Ag - 42,89; Cu - 3,14; Ni - 0,05; Fe - 0,18; Ti - 0,21

Tapılmışdır: 1936-ci il, arxeoloq Ə.K. Ələkbərov, Naxçıvan, Şahtaxtı.
AF. 3141

129. Part of the bridle

Silver bridle's part: consists of a hoop and rectangular plate. Totally includes three parts: 2 plates and 1 broken piece
Period: I-III cc

Dimensions: length - 4.3, hoops' diam. - 1.9 cm, total weight - 13.8 gr

Technique: forging, bending, grinding

Composition: Ag - 90,71; Cu - 6,18; Pb - 1,30; Sn - 1,37; Zn - 0,14; Bi - 0,12; Ti - 0,10; V - 0,0810

Found: 1949, archaeologist S.M. Gaziyeu, Mingachevir, building of log burial.
XF 184

130. Plate

Gold covered bronze plate: the surface is decorated with concentrated spherical patterns and rams' heads

Period: II millennium B.C.

Dimensions: diam. - 4.8 cm, the thickness of gold plating - 2 mm, weight - 12.5 gr

Technique: forging

Composition: Au - 53,52; Ag - 42,89; Cu - 3,14; Ni - 0,05; Fe - 0,18; Ti - 0,21

Found: 1936, archaeologist A.K. Alakbarov, Nakhchivan region, v. Shahtakhty.
AF. 3141

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, с. 31, табл. V, рис. 6.
- 2) Алекперов А.К. Крашенная керамика Нахичеванского края и Ванское царство. // СА, т. IV. М. - Л., 1937, с. 255.
- 3) Куфтин Б.А. Археологические раскопки в Триалети, Тбилиси, 19431, с. 99.

131. Heykəlcik

Qızıldan insan fiquru: başında səkkiz ləçəkli gül təsvirli papaq, boynunda keçi aparan fiqurun arxasında mixi yazısına bənzər işarələr həkk olunub. Fiqurun içi boşdur

Dövrü: e.ə. I min. (?)

Ölçüləri: hünd.-14 sm, çəkisi - 21,0050 q

Tərkibi: Au - 99,5362; Ti - 0,1548;

Cu - 0,309

Texnikası: tökmə, qaynaqlanma

Tapılmışdır: 2012 il, təsadüfi tapıntı, Lerik. XF 318

131. Statuette

Gold human figurine: there is a flower-shaped cap of eight petals on his head and sacrificial goat on his shoulders. There are inscriptions resembling cuneiform on the backs of both figurines. Decoration is hollow

Period: I millennium B.C. (?)

Dimensions: height - 14 cm, weight - 21.0050 gr

Technique: casting, welding

Composition: Au - 99,5362; Ti - 0,1548; Cu - 0,309

Found: 2012, chance finding, Lerik. XF 318

GÜMÜŞ QABLAR / SILVER UTENSILS

132. Qab

Gümüş qab: cam formalı qabın üzərindəki zolaqlı sıraların arası üzüm təsvirləri ilə bəzədilmişdir. Mərkəzi unbonludur

Dövrü: e.ə. II - e. III əsr.

Ölçüləri: hünd. - 4,9 sm, ağzının diam. - 19,1 sm, oturacağı diam. - 5,9 sm

Texnikası: döymə, əymə

Tərkibi: Ag - 96,44; Cu - 2,45; Pb - 0,91; Ti - 0,20

Tapılmışdır: 1949-cu il, arxeoloq Q.M.Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir. AF 24203

132. Tableware

Silver tableware: bowl-shaped. There are grape patterns between the stripes on the surface and hemispherical protrusion on the bottom

Period: II B.C. – III A.D.

Dimensions: height – 4.9 cm, diam. of the upper edge – 19.1 cm, diam. of the pallet – 5.9 cm

Technique: forging, bending

Composition: Ag - 96,44; Cu - 2,45;

Pb - 0,91; Ti - 0,20

Found: 1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial. AF 24203

Biblioqrafiya:

- 1) Асланов Г.М. К изучению раннесредневековых памятников Мингечаура.//КСИИМК АН СССР, 1955, вып. 60, с. 66, рис. 26.
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садызаде Ш.Г. Золотые и серебряные предметы из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 40, табл. X.
- 3) Асланов Г.М. Ваидов Р.М. Ионе Г. Н. Древний Мингечаур. Баку, АН Азерб. ССР, 1959, с.41.
- 4) Гошгарлы Г.О. Античная и раннесредневековая торевтика из Азербайджана. Баку, Элм, 1985, с. 43-47.
- 5) Гошгарлы Г.О. Две серебряные фиалы из археологических раскопок Азербайджана.//ДАН Азерб.ССР, 1979, т. XXXV, №6, с. 96-100.
- 6) Гошгарлы Г.О. Типология погребальных памятников античного периода на территории Азербайджана. Баку, Элм, 2012, с.70-71, табл. XXXVI, рис.2, 1.
- 7) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании в IV в. до н. э.- VII в. н.э. Баку, Элм, 1976, с. 124-125.
- 8) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э.- III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 132, табл. XXV, рис. 4.
- 9) Тревер К.В. Очерки истории и культуры Кавказской Албании. М.- Л., АН СССР, 1959, с. 170, рис. 23.

133. Cam

Gümüş cam: *saya, mərkəzi unbonludur, oturacağı dabanlıdır. Tam deyil, çatışmayan hissələri var*

Dövrü: *e.ə. II - e. III əsr.*

Ölçüləri: *hünd. - 2 sm, ağzının diam. - 18 sm, oturacağın diam. - 12,5 sm*

Texnikası: *tökmə*

Tərkibi: *Ag - 97,04; Cu - 1,49; Ti - 0,18;*

V - 0,36; Zn - 0,19; Pb - 0,66; Bi - 0,0771

Tapılmışdır: *1946-1953 illər, arxeoloq*

Q.M. Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ. İone,

Mingəçevir.

AF 3350

133. Vial

Silver vial: *smooth, with hemispherical protrusion on the bottom and high pallet.*

It's not complete, some parts are lost

Period: *II B.C. – III A.D.*

Dimensions: *height – 2 cm, diam. of the upper edge – 18 cm, diam. of the pallet – 12.5 cm*

Technique: *casting*

Composition: *Ag - 97,04; Cu - 1,49,*

Ti - 0,18; V - 0,36; Zn - 0,19; Pb - 0,66;

Bi - 0,0771

Found: *1946-1953, archaeologists*

R.M.Vahidov, G.M.Aslanov, G.I.Ione,

Mingachevir. AF 3350

134. Cam

Gümüş qab qalıqları

Dövrü: *e.ə. II - e. III əsr.*

Ölçüləri: *hünd. - 4 sm, diam. - 17, oturacağın diam. - 3,5 sm*

Texnikası: *tökmə*

Tərkibi: *Ag - 96,01; Cu - 2,38; Ti - 0,501;*

V - 0,18; Fe - 0,43; Ni - 0,0599; Zn - 0,12

Tapılmışdır: *1946-1953 illər, arxeoloq*

Q.M. Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ. İone,

Mingəçevir. AF 23604

134. Vial

The remains of a silver tableware

Period: *II B.C. – III A.D.*

Dimensions: *height – 4 cm, diam. of the upper edge – 17 cm, diam. of the pallet – 3.5 cm*

Technique: *casting*

Composition: *Ag - 96,01; Cu - 2,38;*

Ti - 0,501; V - 0,18; Fe - 0,43; Ni - 0,0599;

Zn - 0,12

Found: *1946-1953, archaeologists*

R.M.Vahidov, G.M.Aslanov, G.I.Ione,

Mingachevir. AF 23604

135. Cam

Gümüş cam: saya, ağzının kənarları zolaqlıdır, oturacağı dabanlıdır. Tam deyil, çatışmayan hissələri var

Dövrü: e.ə. II - e. III əsr.

Ölçüləri: hünd.-5 sm, ağzının diam.- 22 sm, oturacağın diam.- 8,5 sm

Texnikası: tökmə

Tərkibi: Ag - 95,10; Pb - 2,09; Cu - 1,33; Fe - 0,34; Cr - 0,20; Ti - 0,73; V - 0,21

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq Q.M. Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ. İone, Mingəçevir. AF 23615

135. Vial

Silver vial: smooth, with striped upper edges and high pallet. It's not complete, some parts are lost

Period: II B.C. – III A.D.

Dimensions: height – 5 cm, diam. of the upper edge – 22 cm, diam. of the pallet – 8.5 cm

Technique: casting

Composition: Ag - 95,10; Pb - 2,09; Cu - 1,33; Fe - 0,34; Cr - 0,20; Ti - 0,73; V - 0,21

Found: 1946-1953, archaeologists R.M.Vahidov, G.M.Aslanov, G.I.Ione, Mingachevir. AF 23615

136. Cam

Gümüş cam: saya, ağzının kənarları zolaqlıdır, oturacağı dabanlıdır. Çatışmayan hissəsi var

Dövrü: e.ə. II - e. III əsr.

Ölçüləri: hünd.- 4,5 sm, ağzının diam.- 13,5 sm, oturacağın diam.- 4 sm

Texnikası: döymə

Tərkibi: Ag - 95,86; Cu - 1,48; Fe - 0,64; Ni - 0,10; Zn - 0,48; Pb - 0,19; Bi - 0,92; Ti - 0,17; V - 0,18

Tapılmışdır: 1946-1953 illər, arxeoloq Q.M. Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ. İone, Mingəçevir. AF 23616

136. Vial

Silver vial: smooth, with striped upper edges and high pallet. Some parts are lost

Period: II B.C. – III A.D.

Dimensions: height – 4.5 cm, diam. of the upper edge – 13.5 cm, diam. of the pallet – 4 cm

Technique: forging

Composition: Ag - 95,86; Cu - 1,48; Fe - 0,64; Ni - 0,10; Zn - 0,48; Pb - 0,19; Bi - 0,92; Ti - 0,17; V - 0,18

Found: 1946-1953, archaeologists R.M.Vahidov, G.M.Aslanov, G.I.Ione, Mingachevir. AF 23616

137. Cam

Gümüş cam: *saya, kənarları qatlamalı, mərkəzi unbonludur. Tam deyil, müxtəlif ölçülü hissələrə parçalanıb*

Dövrü: *e.ə I - e. I əsr.*

Ölçüləri: *çəkisi - 67,3 q*

Texnikası: *tökmə, əymə, yonma*

Tərkibi: *Ag - 96,13; Cu - 2,05; Sb - 1,01;*

Pb - 0,61; Ti - 0,12; Bi - 0,0896

Tapılmışdır: *1946-1953 illər, arxeoloq Q.M. Aslanov, R.M.Vahidov, Q.İ. İone, Mingəçevir. XF 181*

137. Vial

Silver vial: *smooth, with slightly curved edges inside and hemispherical protrusion on the bottom. It's not complete, divided into parts of different sizes*

Period: *I B.C. – I A.D.*

Dimensions: *weight – 67.3 gr*

Technique: *casting, bending, grinding*

Composition: *Ag - 96,13; Cu - 2,05;*

Sb - 1,01; Pb - 0,61; Ti - 0,12; Bi - 0,0896

Found: *1946-1953, archaeologists R.M.Vahidov, G.M.Aslanov, G.I.Ione, Mingachevir. XF 181*

138. Cam

Gümüş cam: *saya, ortası unbonlu, oturacağı dabanlıdır. Tam deyil, çatışmayan hissələri var*

Dövrü: *e.ə. II - e. III əsr.*

Ölçüləri: *hünd.- 4 sm, ağzının diam.- 18 sm, quturacağıının diam.- 6,5 sm*

Texnikası: *tökmə*

Tərkibi: *Ag - 98,78; Ti - 0,09; V - 0,13;*

Fe - 0,32; Cu - 0,32; Zn - 0.034; Bi - 0,27

Tapılmışdır: *21.01. 1953 il, arxeoloq R. M. Vahidov, Q.M.Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə) qəbir. AF 23605*

138. Vial

Silver vial: *smooth, with hemispherical protrusion on the bottom and high pallet.*

It's not complete, some parts are lost

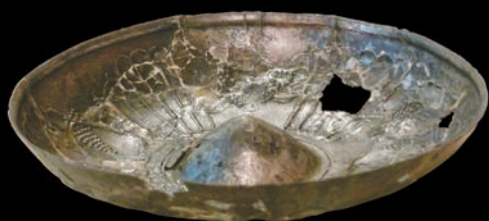
Period: *II B.C. – III A.D.*

Dimensions: *height – 4 cm, diam. of the upper edge – 18 cm, diam. of the pallet – 6.5 sm*

Technique: *casting*

Composition: *Ag - 98,78; Ti - 0,09; V - 0,13; Fe - 0,32; Cu - 0,32; Zn - 0.034; Bi - 0,27*

Found: *21.01.1953, archaeologists R.M.Vahidov, G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial. AF 23605*

139. Cam

Gümüş qab: cam formalı qabın üzərindəki zolaqlı sıraların arası üzüm təsvirləri ilə bəzədilmişdir. Mərkəzi unbonludur. Tam deyil, bəzi hissələri çatışmır

Dövrü: I - II əsr.

Ölçüləri: diam.- 20 sm, oturacağıın diam. - 7,3 sm, hünd.- 7 mm, çəkisi - 182 q

Texnikası: tökmə

Tərkibi: Ag - 96,32; Cu - 1,50; Fe - 0,28;

Zn - 0,18; Sn - 0,57; Ti - 0,35; V - 0,13

Tapılmışdır: 1974 il, C. Ə. Xəlilov, Quba r-nu, Rustov k., torpaq qəbir. XF 517

139. Vial

Silver vial: bowl-shaped. There are grape patterns between the stripes on the surface and hemispherical protrusion on the bottom. It's not complete, some parts are lost

Period: I - II cc

Dimensions: diam. – 20 cm, diam. of the pallet – 7.3 cm, height – 7 mm, weight – 182 gr

Technique: casting

Composition: Ag - 96,32; Cu - 1,50;

Fe - 0,28; Zn - 0,18; Sn - 0,57; Ti - 0,35;

V - 0,13

Found: 1974, archaeologist J.A. Kahalilov, Guba region, v.Rustov, primer burial. XF 517

Biblioqrafiya:

- 1) Qaziyev M.A. Azərbaycanın tarixi abidələri. Az. SSR EA. Bakı, Elm, 1966, c. 32.
- 2) Гошгарлы Г.О. Античная и раннесредневековая торевтика из Азербайджана. Баку, Элм, 1985, с. 44-45, табл. X.
- 3) Гошгарлы Г.О. Античные могильники древнего Мингечаура и их параллели на трассе трубопровода Баку-Тбилиси-Джейхан и Баку-Тбилиси-Эрзерум. // Mingəçevir arxeoloji ekspedisiyası-60 (Mingəçevir arxeoloji ekspedisiyasının 60-illiyinə həsr edilmiş elmi konfransın materialları. Mingəçevir, 2006, s.116-118.
- 4) Гошгарлы Г.О. Две серебряные фиалы из археологических раскопок Азербайджана. // ДАН Азерб. ССР, 1979, т. XXXV, №6, с. 96-100.
- 5) Гошгарлы Г.О. Типология погребальных памятников античного периода на территории Азербайджана. Баку, Елм, 2012, с.71, табл. XXXVI, рис.3.
- 6) Халилов Дж. А. Материальная культура Кавказской Албании в (IV до н.э. - III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 132.

140. Qab

Gümüş qab: cam formalı qabın üzərindəki zolaqlı sıraların arası üzüm təsvirləri ilə bəzədilmişdir. Mərkəzi unbonludur. Tam deyil, iki yerində dəlik var

Dövrü: I-II əsr.

Ölçüləri: qabın diam.- 21 sm, oturacağıın diam.- 7,3 sm.

Texnikası: tökmə

Tərkibi: Ag - 90,89; Cu - 8,37; Pb - 0,57; Bi - 0,0791; Ti - 0,0854

Tapılmışdır: 2004 il, arxeoloq M. Huseynov və B. Cəlilov, BTC xətti üzərində, Ağdaş r- un Əmirarx k., taxta (çərtmə) qəbir. XF 547

Period: I-II cc

Dimensions: bowl's diam. – 21 cm, diam. of the pallet – 7.3 cm.

Technique: casting

Composition: Ag - 90,89; Cu - 8,37;

Pb - 0,57; Bi - 0,0791; Ti - 0,0854

Found: 2004, archaeologists

M. Huseynov, B. Jalilov, Agdash region, v. Amirarkh, building of log burial. XF 547

140. Tableware

Silver tableware: bowl-shaped. There are grape patterns between the stripes on the surface and hemispherical protrusion on the bottom. It's not complete; there are holes in two places.

Bibliografiya:

- 1) Гошгарлы Г.О. Античные могильники древнего Мингечаура и их параллели на трассе трубопроводов Баку-Тбилиси-Джейхан и Баку-Тбилиси-Эрзерум. //Мингәчевир археoloji ekspedisiyası-60 (Мингәчевир археoloji ekspedisiyasının 60-illiyinə həsr edilmiş elmi konfransın materialları. Mingəçevir, 2006, s.116-118.
- 2) Гошгарлы Г.О. Серебряная чаша из срубного погребения на трассе трубопровода Баку - Тбилиси - Джейхан. / Azərbaycanın antik və orta əsr arxeologiyası problemləri. Bakı, Elm, 2006, c. 49-57.
- 3) Гошгарлы Г.О.Типология погребальных памятников античного периода на территории Азербайджана. Баку, Элм, 2012, с.71.

141. Cam

Gümüş cam: saya, mərkəzi halqa naxışlıdır

Dövrü: ?

Ölçüləri: diam.- 16 sm; hünd.- 2,5 sm; çəkisi - 117 q

Texnikası: döymə, aymə, yonma

Tərkibi: Ag - 94,76; Cu - 4,60;

Ti - 0,0859; Pb - 0,56

Tapılmışdır: F.Osmanov, Ağsu r-nu, Qızlar k. XF 519

141. Vial

Silver vial: smooth, the centre is circular decorated

Period: ?

Dimensions: diam. – 16 cm; height – 2.5 cm; weight – 117 gr

Technique: forging, bending, grinding

Composition: Ag - 94,76; Cu - 4,60;

Ti - 0,0859; Pb - 0,56

Found: archaeologist F.Osmanov, Agsu region, v. Gyzlar. XF 519

Bibliografiya:

- 1) Османов Ф.Л. История и культура Кавказской Албании. Баку, Тахсил, 2006, с. 248, табл. 39, рис.1

142. Sini

Gümüş sini: üzərində at üstündə dağ keçisini ovlayan insan təsvir olunub. Qab iki laylıdır: saya qabın üzərinə relyefli təsvirli qab halqa vasitəsilə bərkidilmişdir. Sininin bəzi fragmentləri qızıl suyuna çəkilmişdir

Dövrü: III əsr

Ölçüləri: diam.- 28 sm, hünd.- 3,9 sm; oturacağın diam.- 9,5 sm, hünd.- 0,9 sm

Texnikası: döymə, yonma, ayma, bərkitmə, qızıl suyuna çəkmə

Tərkibi: qızıl hissəsi – Au - 28,70;

Ag - 65,61; Cu - 3,70; Zn - 0,76; Sb - 0,80; Pb - 0,0777; Ni - 0,0698; Fe - 0,07; V - 0,0871, gümüş hissəsi – Ag - 91, 02; Cu - 6,45; Cr - 1,31, Zn - 0,69; Pb - 0,44; Ti - 0,1

Tapılmışdır: 1978 il, arxeoloq C.Ə.Xəlilov, Şamaxı r-nu, Xınıslı k. XF 307

142. Dish

Silver dish: there is a horseman hunting a mountain goat shown on the surface of dish. It is double layered: the reliefly decorated tableware is attached to a smooth dish by the hoop. Some fragments of the given dish are gold plated

Period: III c

Dimensions: diam. – 28 cm, height – 3.9 cm; diam. of the pallet – 9.5 cm, height – 0.9 cm

Technique: forging, bending, grinding, fixing, gold plating

Composition: gold part – Au - 28,70;

Ag - 65,61; Cu - 3,70; Zn - 0,76; Sb - 0,80; Pb - 0,0777; Ni - 0,0698; Fe - 0,07; V - 0,0871, silver part – Ag - 91, 02; Cu - 6,45; Cr - 1,31, Zn - 0,69; Pb - 0,44; Ti - 0,1

Found: 1978, archaeologist J.A.Khalilov, Shamakhi region, v. Khynysly. XF 307

Bibliografiya:

- 1) Гошгарлы Г.О. Античная и раннесредневековая торевтика из Азербайджана. Баку, Элм, 1985, с. 63-72, XIV, 1
- 2) Луконин В.Г. Иран в III в. М., Наука, 1979, с.35-38, с. 152, рис. 26.
- 3) Халилов Дж. А. Серебряное блюдо с позолотой из древней Шемахи.//ВДИ, 1976, №3, с. 146-149, рис.1-3

143. Qapaqlı qab

Гүмүш qab və qapaq: qabın mərkəzində ceyranı ovlayan qanadlı fantastik heyvan (qriфон) təsvir olunub. Təsvir qızıl suyu ilə işlənilib. Kənarları gül ləçəkləri formasındadır. Oturacağı dabanlıdır. Zədəlidir, qızıl suyuna çəkilmiş qapağı bir neçə hissələrə parçalanıb

Dövrü: II-III əsr.

Ölçüləri: diam. - 22 sm, qapağın çəkisi - 181 q (bərpə materialı ilə birlikdə).

Texnikası: tökmə, cızma, qızıl suyuna çəkmə

Tərkibi: Au- 9,24; Ag-88,19; Cu- 1,85; Pb- 0,47; Fe- 0,0860; Ti- 0,17

Tapılmışdır: 1959 il, археолог Q.Ə. Aslanov, Qazax r-nu, Qarabulaq k., Torpaqqala, katakoba qəbir. AF 14817

143. Tableware

Silver tableware and a cap: there is a fantastic animal (griffin) hunting a deer illustrated in the center of tableware. The pattern is gold plated. The edges have the flower-petalled form. The pallet is high. The artifact is damaged, gold plated cap is broken up into several parts

Period: II-III cc.

Dimensions: diam. - 22 cm, weight together with restoration materials - 181 g

Technique: casting, scraping, gold plating

Composition: Au- 9,24; Ag-88,19;

Cu- 1,85; Pb- 0,47; Fe- 0,0860; Ti- 0,17

Found: 1959, archaeologist G.A. Aslanov, Gazakh region, v. Garabulag, Torpaggala, catacomb burial. AF 14817

Bibliografiya:

- 1) Рәсәбова В. Azərbaycanın ənənəvi sənətkarlıq məmulatları və istehsalı tarixindən (IV-XVII əsrlər). Bakı, Elm, 2009, c.139- 140, şəh.37, 3.
- 2) Асланов Г.М. Археологические раскопки из Торпагкала. // Изв. АН Азерб. ССР, 1961, №8, с.35, рис. 6, а, б.
- 3) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, с. 41, табл. XIX.
- 4) Гошгарлы Г.О. Античная и раннесредневековая торевтика из Азербайджана. Баку, Элм, 1985, с. 48-53.
- 5) Османов Ф.Л. История и культура Кавказской Албании с IV до н.э. - III н.э. (на основании археологических материалов). Баку, Тахсил, 2006, с. 220, табл. 11, рис.1.
- 6) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н.э. Баку, Элм, 1976, с.87.
- 7) Халилов Дж.А. Материальная культура Кавказской Албании (IV до н.э.- III в.н.э.). Баку, Элм, 1985, с. 131-132. табл. XXVI, рис. 1.

144. Qab

Gümüş qab: qazan formalı, üzəri saya, ağz hissəsi kənara doğru qatlanıb

Dövrü: I-II əsr.

Ölçüləri: hünd. - 7,2 sm, ağzının diam.

- 11,8 sm, oturacağıının diam. - 5,6 sm.

Texnikası: tökmə

Tərkibi: Ag - 92,65; Cu - 5,23; Sb - 1,01;

Pb - 1,03; Ti - 0,0793

Tapılmışdır: 1949-cu il, arxeoloq

R.M.Vahidov, Mingəçevir, taxta (çərtmə)

qəbir. AF 24201

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, с. 42, табл. XV, рис. 2.
- 2) Qaziyev M.A. Azərbaycanın tarixi abidələri. Az. SSR EA, Bakı, 1966, c. 32.
- 3) Гошгарлы Г.О. Античная и раннесредневековая монетика из Азербайджана. Баку, Элм, 1985, с. 42, табл. VII.

145. Cam

Gümüş qab: saya, mərkəzi konsentrik dairələrlə naxışlanıb, ağz hissəsi içəriyə doğru qatlanıb. Oturacağı dairəvidir. Tam deyil, zədəlidir, bir neçə hissəsi yoxdur

Dövrü: I- III əsr.

Ölçüləri: hünd.-4,3 sm, ağzının diam.- 18 sm, oturacağıının diam. - 6,8 sm.

Texnikası: tökmə, yonma

Tərkibi: Ag - 98,50; Pb - 0,51; Cu - 0,91;

Bi - 0,0759

Tapılmışdır: 11 iyun 1949 il, arxeoloq

Q.M. Aslanov, Mingəçevir, taxta (çərtmə)

qəbir. s/q 1458

144. Tableware

Silver tableware: pan-shaped, smooth, with slightly curved edges outside

Period: I – II cc

Dimensions: height – 7.2 cm, diam. – 11.8 cm, diam. of the pallet – 5.6 cm.

Technique: casting

Composition: Ag - 92.65; Cu - 5.23;

Sb - 1.01; Pb - 1.03; Ti - 0.0793

Found: 1949, archaeologist R.M.Vahidov, Mingachevir, building of log burial.

AF 24201

145. Vial

Silver vial: smooth with slightly curved edges inside; the centre is decorated with concentrated spherical patterns. The pallet is circular. The artefact is not complete, damaged, some parts are missed

Period: I – III cc

Dimensions: height – 4.3 cm, diam. of the upper edge – 18 cm, diam. of the pallet – 6.8 cm.

Technique: casting, grinding

Composition: Ag - 98.50; Pb - 0.51;

Cu - 0.91; Bi - 0.0759

Found: 11.06.1949, archaeologist G.M.Aslanov, Mingachevir, building of log burial. s/q 1458

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыхзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, 1966, с. 40-41, табл. XVIII.
- 2) Тревер К.В. Очерки по истории и культуре Кавказкой Албании. М.-Л., АН СССР, 1959, табл. 33.

146. Dolça

Gümüş vaza: qabarıq üfqi xətlərlə naxışlanıb, oturacağı dabanlıdır. Tam deyil, zədəlidir, bir neçə hissəsi yoxdur
Dövrü: V-VII əsr.

Ölçüləri: oturacağının diam.- 4 sm, hünd. - 1 sm; ümumi hünd. - 14 sm, diam.- 6,7 sm, çəkisi - 84 q

Texnikası: tökmə, lehimləmə, yonma

Tərkibi: Ag - 98,30; Cu - 0,92; Cr - 0,39; Ti - 0,1; Pb - 0,28

Tapılmışdır: 1968-ci il, arxeoloq C.Ə.Xəlilov, Şamaxı r-nu, Xınısılı k. XF 518

Bibliografiya:

- 1) Гошгарлы Г.О. Античная и раннесредневековая торевтика из Азербайджана. Баку, Элм, 1985, с. 77-78, табл. XVI.
- 2) Халилов Дж. А. Раскопки на городище Хыныслы, памятнике древней Кавказской Албании. //СА, 1962, №1, с. 217-218.

146. Can

Silver vase: it's decorated with convex horizontal lines; pallet is high. The artefact is not complete, damaged, some parts are missed

Period: V-VII cc.

Dimensions: diam. of the pallet – 4 cm, height – 1 cm; total height – 14 cm, diam. – 6.7 cm, weight – 84 gr

Technique: casting, soldering, grinding

Composition: Ag - 98,30; Cu - 0,92; Cr - 0,39; Ti - 0,1; Pb - 0,28

Found: 1968, archaeologist J.A.Khalilov, Shamakhi region, v. Khynysly. XF 518

147. Qab

Gümüş qab: üzəri saya, mərkəzi hissəsində hərəkətdə olan iri buynuzlu qoç təsvir olunub. Qabın arxa hissəsində və qoçun bədənində iki dairə içərisində günəş təsviri var. Qoçun boynunda lent dalğalanır

Dövrü: VII əsr

Ölçüləri: hünd.- 3,8 sm, diam.- 22 sm, çəkisi - 455 q

Texnikası: döymə

Tərkibi: Ag - 94,80; Cu - 4,33; Fe - 0,0829; Ti - 0,09; Pb - 0,69

Tapılmışdır: 1947 il, təsadüfi tapıntı, Lənkəran r-nu, Rvo k. AF 24202

Bibliografiya:

- 1) Rəcəbova B. Azərbaycanın ənənəvi sənətkarlıq məmulatları və istehsalı tarixindən (IV-XVII əsrlər). Bakı, Elm, 2009, s.138-139, şəkl.37, 2
- 2) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыгзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана. Баку, АН Азерб. ССР, с. 42 - 43, табл. XX.
- 3) Гошгарлы Г.О. Античная и раннесредневековая торевтика из Азербайджана. Баку, Элм, 1985, с. 59 - 63.
- 4) Рзаев Н.И. Искусство Кавказской Албании IV в. до н. э. - VII в. н.э. АН Азерб. ССР. Баку, Элм, 1976, с.88.

147. Tableware

Silver tableware: smooth; there is shown horned ram in dynamics in the central part. There are two circles depicting the Sun on the ram's body, and a curling ribbon on its neck. There is the Sun image on the reverse side of the tableware

Period: VII c

Dimensions: height – 3.8 cm, diam. – 22 cm, weight – 455 gr

Technique: forging

Composition: Ag - 94,80; Cu - 4,33; Fe - 0,0829; Ti - 0,09; Pb - 0,69

Found: 1947, chance finding, Lankaran region, v. Rvo. AF 24202

148. Cam

Gümüş cam: üzəri saya, dairəvi, ağız hissəsi genişləndirilmiş formadadır

Dövrü: VII əsr

Ölçüləri: diam.- 12,5 sm, hünd.- 5,2 sm

Texnikası: döymə

Tərkibi: Ag - 99,39; Cu - 0,30; Ti - 0,14; Bi - 0,17

Tapılmışdır: 1947 il, arxeoloq Q.İone, Mingəçevir, torpaq qəbir. AF 2212

148. Vial

Silver vial: smooth, circular, the upper edges are expanded

Period: VII c

Dimensions: diam. – 12.5 cm, height – 5.2 cm

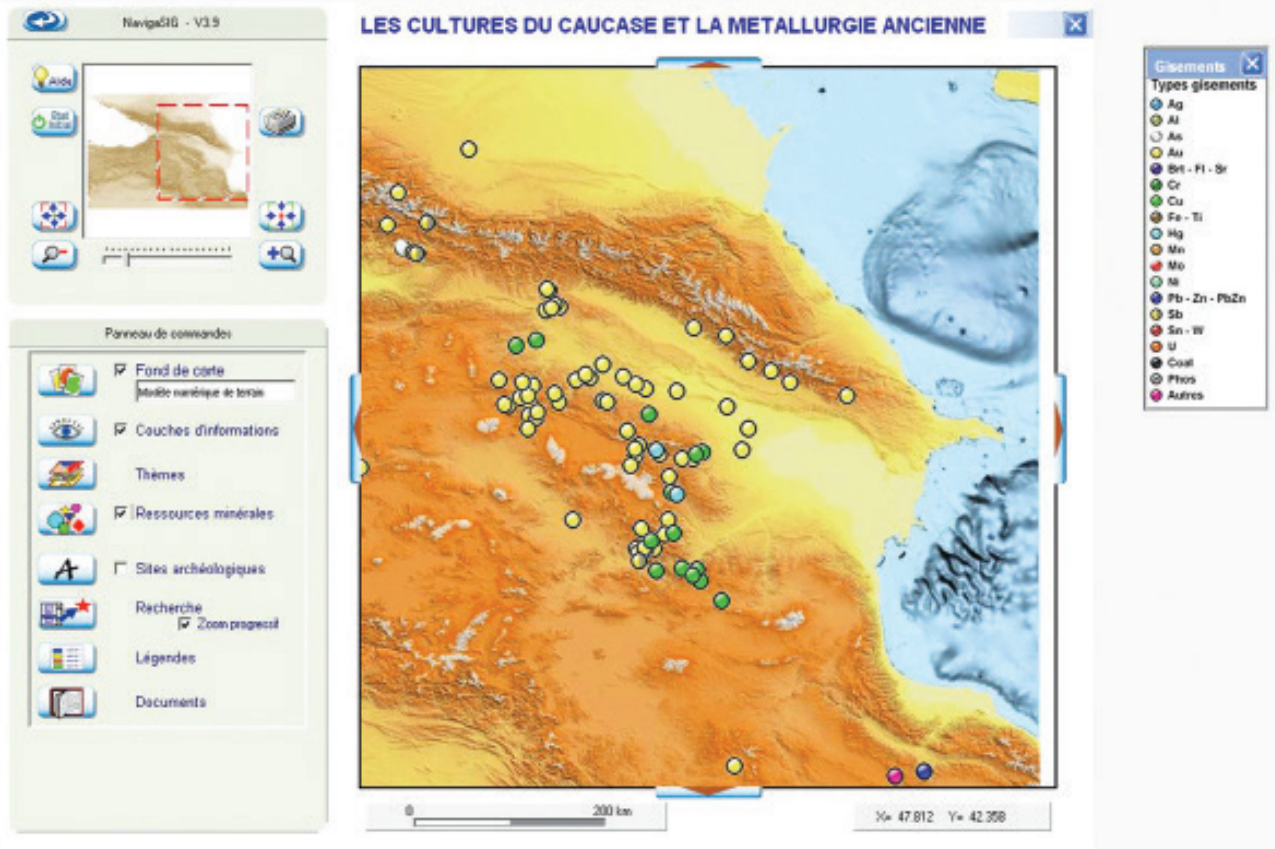
Technique: forging

Composition: Ag - 99,39; Cu - 0,30; Ti - 0,14; Bi - 0,17

Found: 1947, archaeologist G.İone, Mingachevir, primer burial. AF 2212

Bibliografiya:

- 1) Асланов Г.М., Голубкина Т.И., Садыгзаде Ш.Г. Каталог золотых и серебряных предметов из археологических раскопок Азербайджана, АН Баку, Азерб. ССР, с. 39, табл. XV, рис. 1.
- 2) Гошгарлы Г.О. Античная и раннесредневековая торевтика из Азербайджана. Баку, Элм, 1985, с. 31, табл. 1.

Kassard D., Courcier A., Billa M., Gateau C., Lafitte A., Lyonnet B., Maldan F. və Mallon J.-F. (nəşr olunmayıb). Qafqaz mədəniyyətləri və metallurgiya, e.ə. 6-3 və 2-ci minilliklər (Rusiyanın cənub hissəsi, Şimali Qafqaz respublikaları, Gürcüstan, Ermənistan, Azərbaycan, Şimal-qərbi İran və Şərqi Türkiyə). CNRS-BRGM birgə layihəsi.

Cassard, D., Courcier, A., Billa, M., Gateau, C., Lafitte, A., Lyonnet, B., Maldan, F. and Mallon, J.-F. (non publié). NavigaSIG©: Les cultures du Caucase et la métallurgie, 6e-3e millénaires (Sud Russie, Républiques du Nord Caucase, Géorgie, Arménie, Azerbaïdjan, Iran du NO, Turquie orientale). (NavigaSIG: The Cultures of the Caucasus and the metallurgy, 6th-3rd 2 millennium BCE. (Southern part of Russia, Republics in Northern part of the Caucasus, Georgia, Armenia, Azerbaijan, North-Western Iran, Eastern part Turkey). Conjoint Project CNRS-BRGM.